

Τριτοβάθμια εκπαίδευση και ελληνική οικονομία - κρίση και προκλήσεις

Νίκος Βέττας

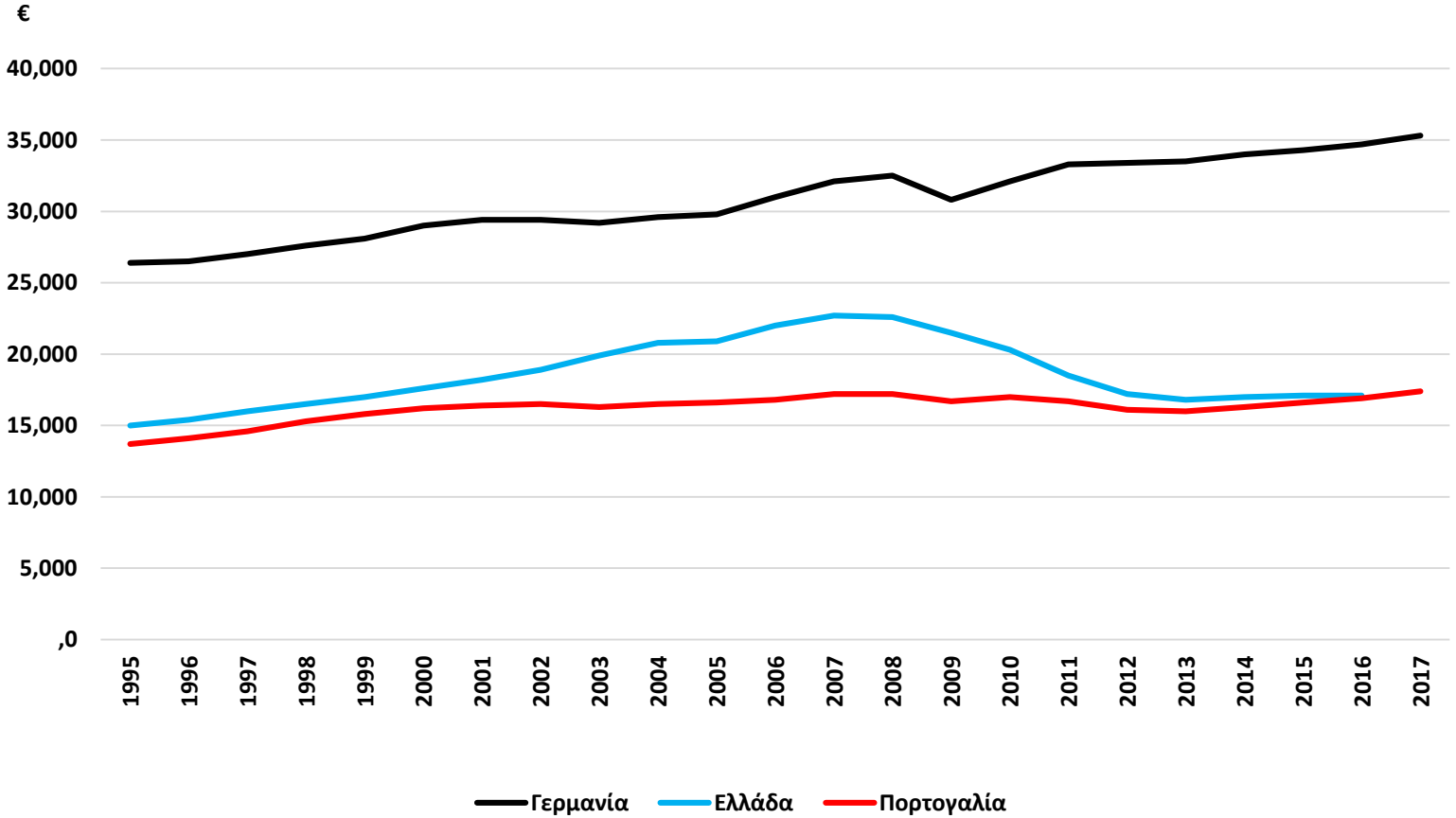
Καθηγητής, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Γενικός Διευθυντής IOBE

Αποστόλης Δημητρόπουλος

(PhD, LSE) Επιστημονικός Συνεργάτης IOBE

Βασικά μεγέθη οικονομίας

Κατά κεφαλήν ΑΕΠ, σταθερές τιμές 2010

Πηγή: Eurostat

Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη

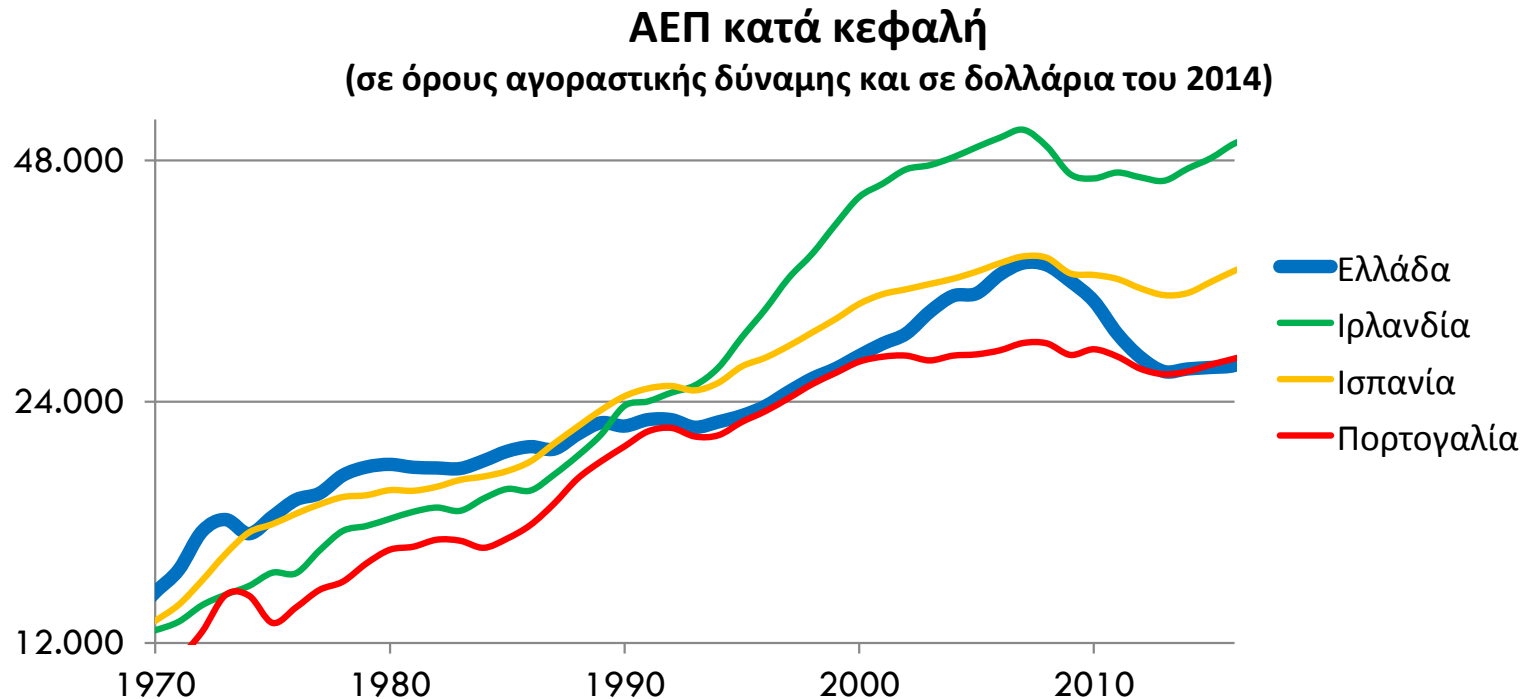
Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη	2009	2014	2016	2017	2018*
ΑΕΠ	-3,1	0,7	-0,2	1,3	2,1
Ανεργία	9,5	26,5	24,9	21,5*	19,8
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης¹	-15,6	-3,6	-7,5	-0,7*	0,6
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών	-14,4	-3,0	0,0	-1,1	-2,0
Εναρμονισμένος Πληθωρισμός	1,3	-1,4	-1,1	1,1	0,8
Επενδύσεις Πάγιου Κεφαλαίου	-13,7	-2,8	-0,2	9,7	12,0

¹Συμπεριλαμβανομένων των κρατικών ενισχύσεων στον τραπεζικό τομέα

* Προβλέψεις ΙΟΒΕ

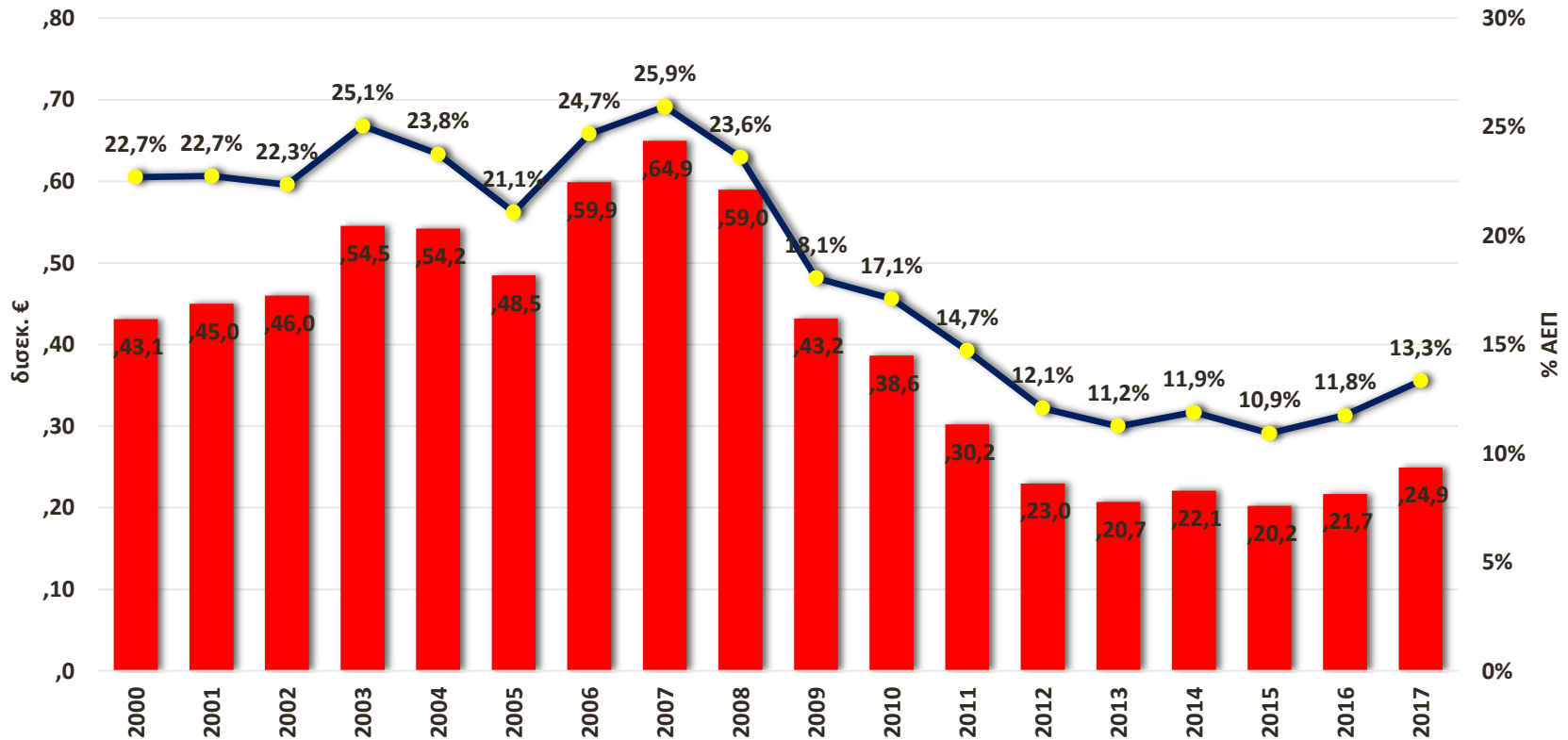
Πηγές: Eurostat, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Εθνικό Εισόδημα (μακροχρόνια)

- Η Ελλάδα καθίσταται μια από τις φτωχότερες χώρες στην ΕΕ.
 - Από 14^η μεταξύ 28 χωρών το 1980, έχει πέσει σε 24^η το 2016.
- Σταδιακή πτώση--και πριν από την είσοδο στο Ευρώ και μετά.

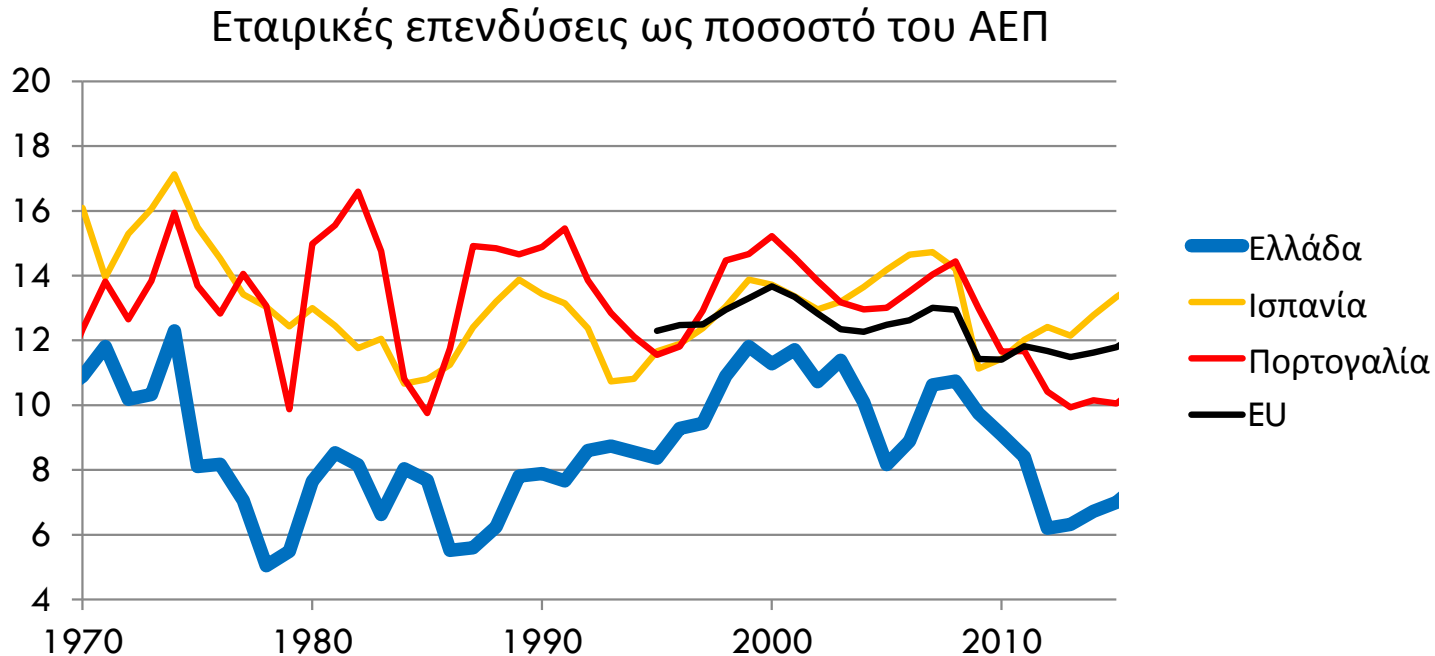
Επενδύσεις

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

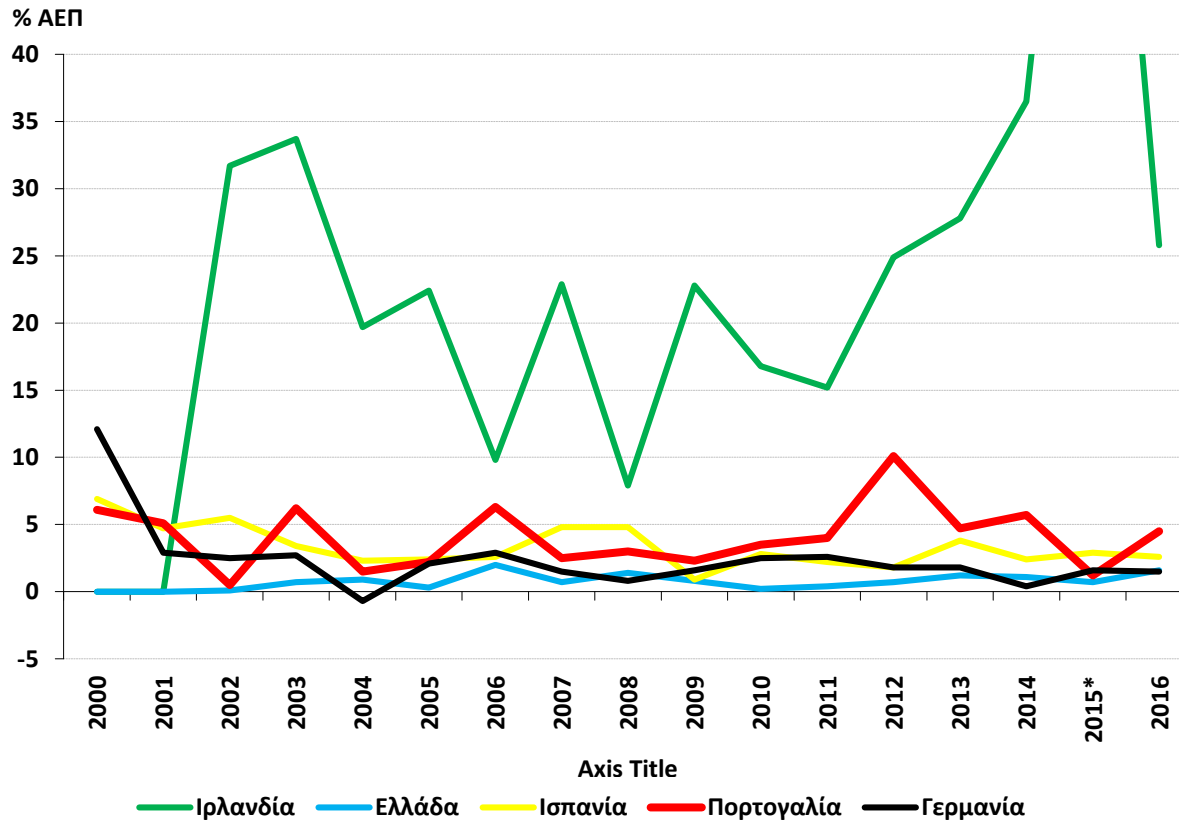
- Μέγιστο ύψος επενδύσεων το 2007 (€64,9 δισεκ.)
- Υψηλότερες επενδύσεις ως % του ΑΕΠ το 2007 (25,9%)
- Δραματικά χαμηλότερα το 2015 (€20,2 δισεκ. και 10,9% του ΑΕΠ)

Παραγωγικές Επενδύσεις

- Οι εταιρικές επενδύσεις στην Ελλάδα είναι χαμηλές.
- Αυξήθηκαν με την προσδοκία εισόδου στο Ευρώ, αλλά μειώθηκαν με την κρίση.

Ξένες άμεσες επενδύσεις (% ΑΕΠ)

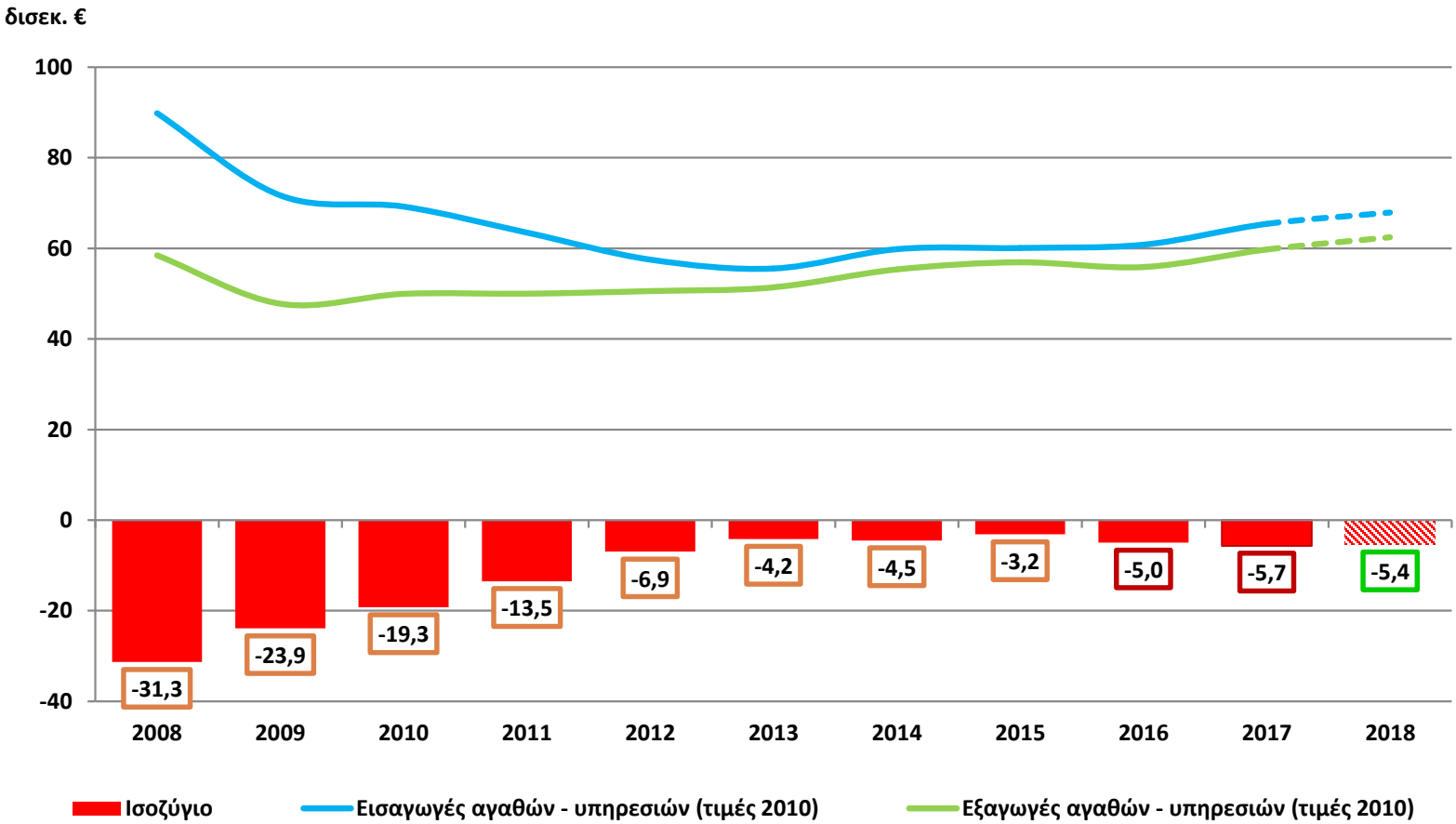

ΞΑΕ (% ΑΕΠ)		
	2000-2008	2009-2016
Γερμανία	3,0%	1,7%
Ιρλανδία	21,2%	31,4%
Ελλάδα	0,9%	0,8%
Ισπανία	4,2%	2,4%
Πορτογαλία	3,7%	4,5%

*Ιρλανδία: 81,7% του ΑΕΠ

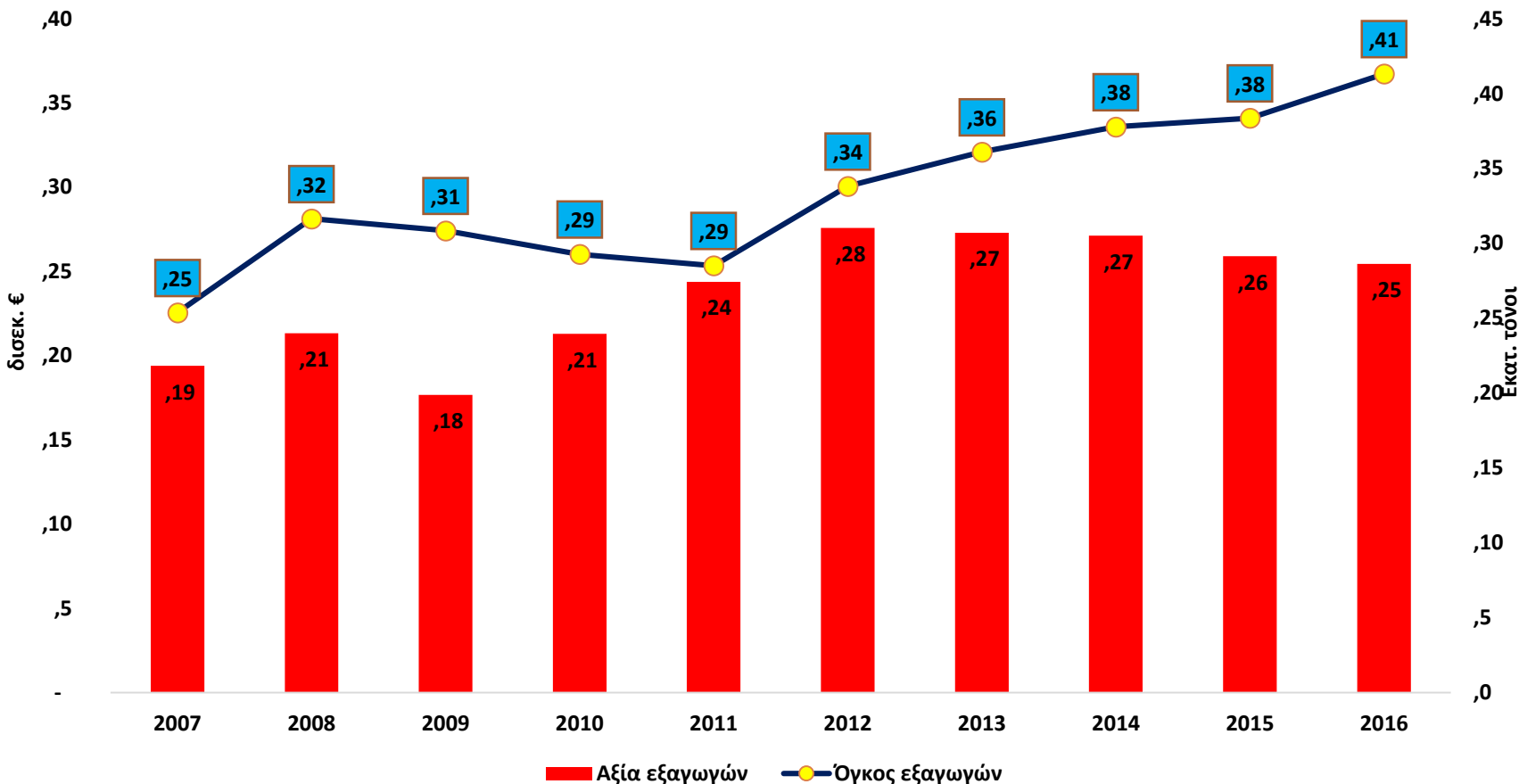
Πηγή: Eurostat

Εμπορικό Ισοζύγιο (αγαθών – υπηρεσιών)

Πηγή: Eurostat

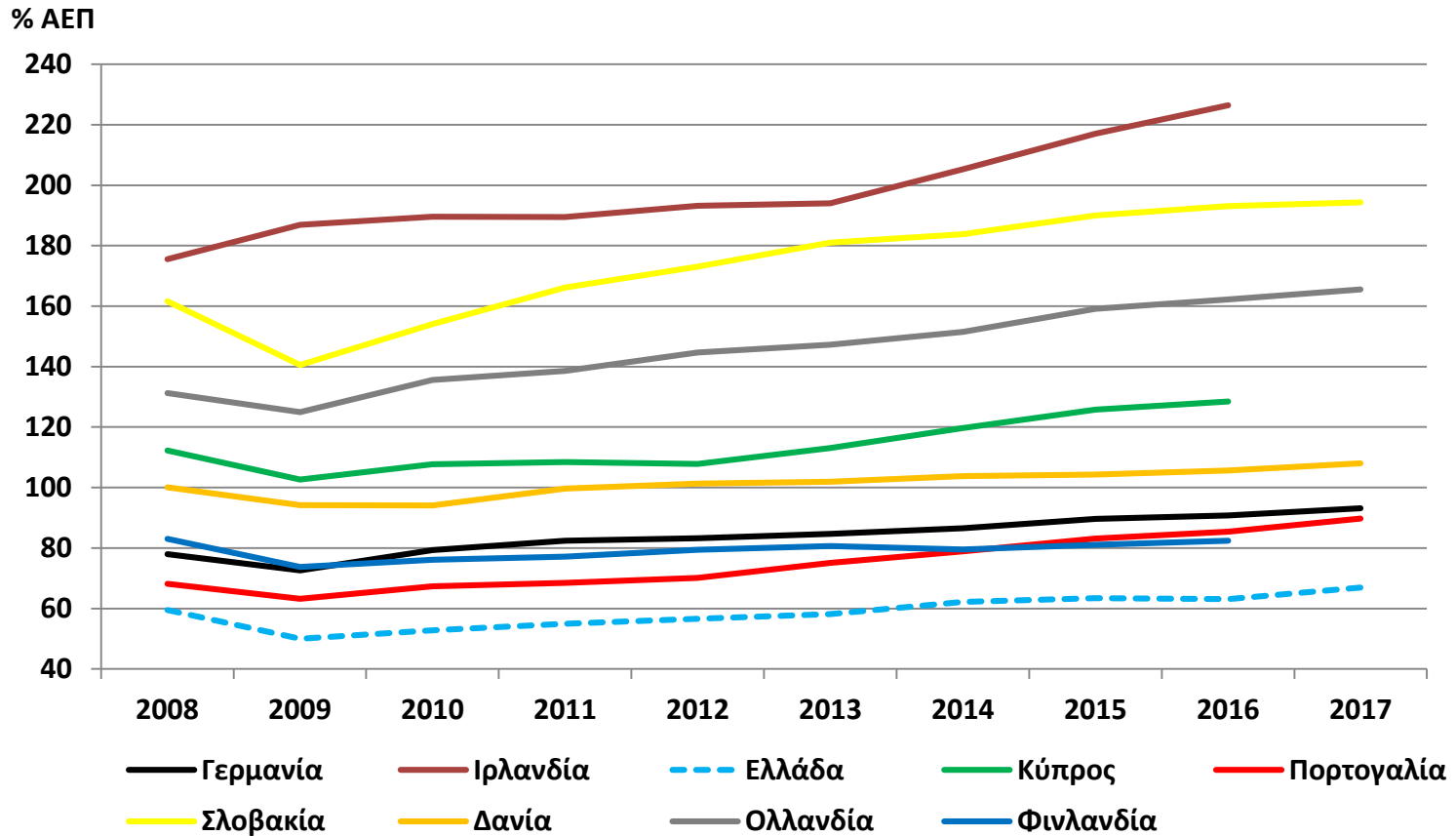
Εξαγωγές αγαθών-αξία έναντι όγκου

Πηγή: Eurostat

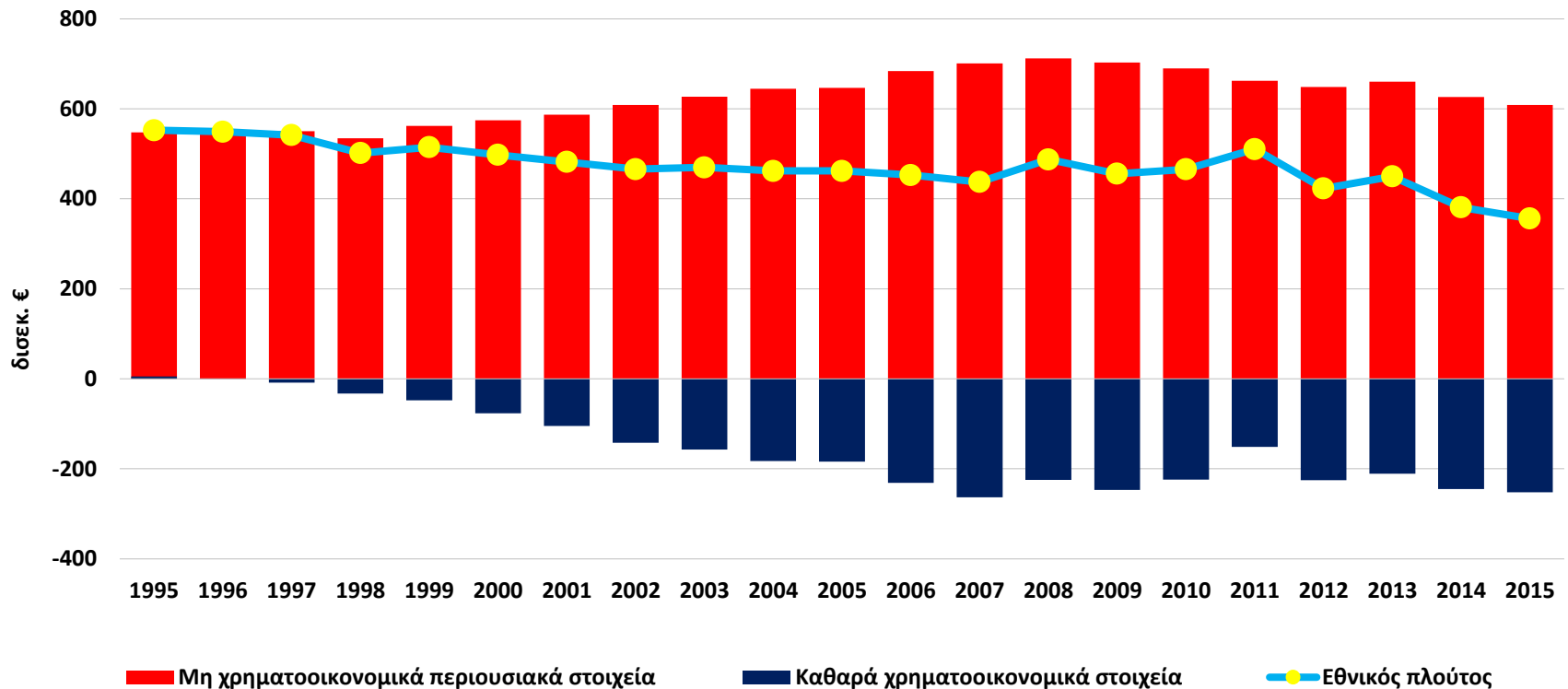
- Μεταβολή αξίας εξαγωγών, 2007-2016: +31,2%.
- Μεταβολή όγκου εξαγωγών, 2007-2016: +62,9%.

Ανοιχτή Οικονομία;

Πηγή: Eurostat

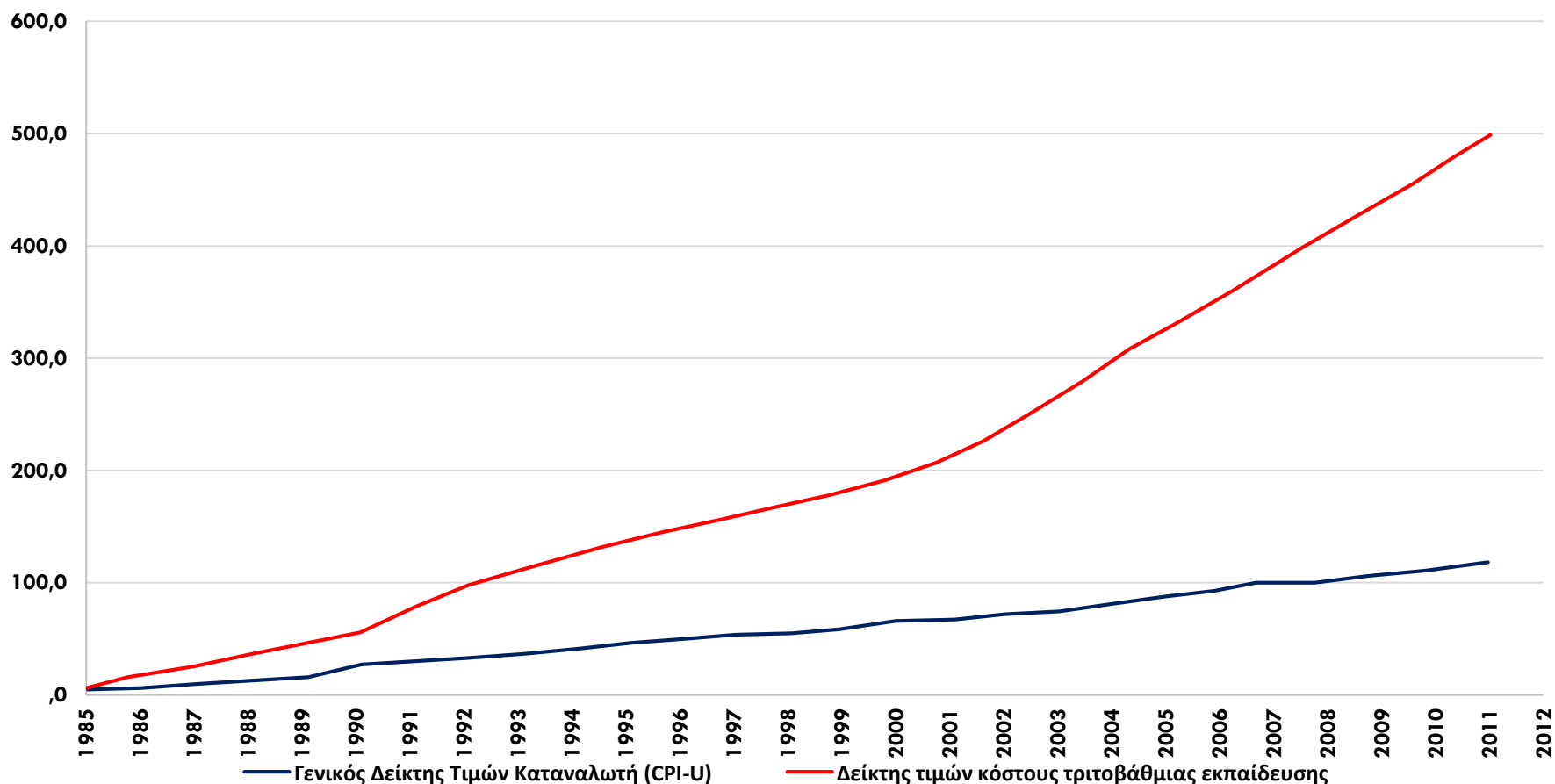
Εθνικός πλούτος; (σε σταθερές τιμές 2010)

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

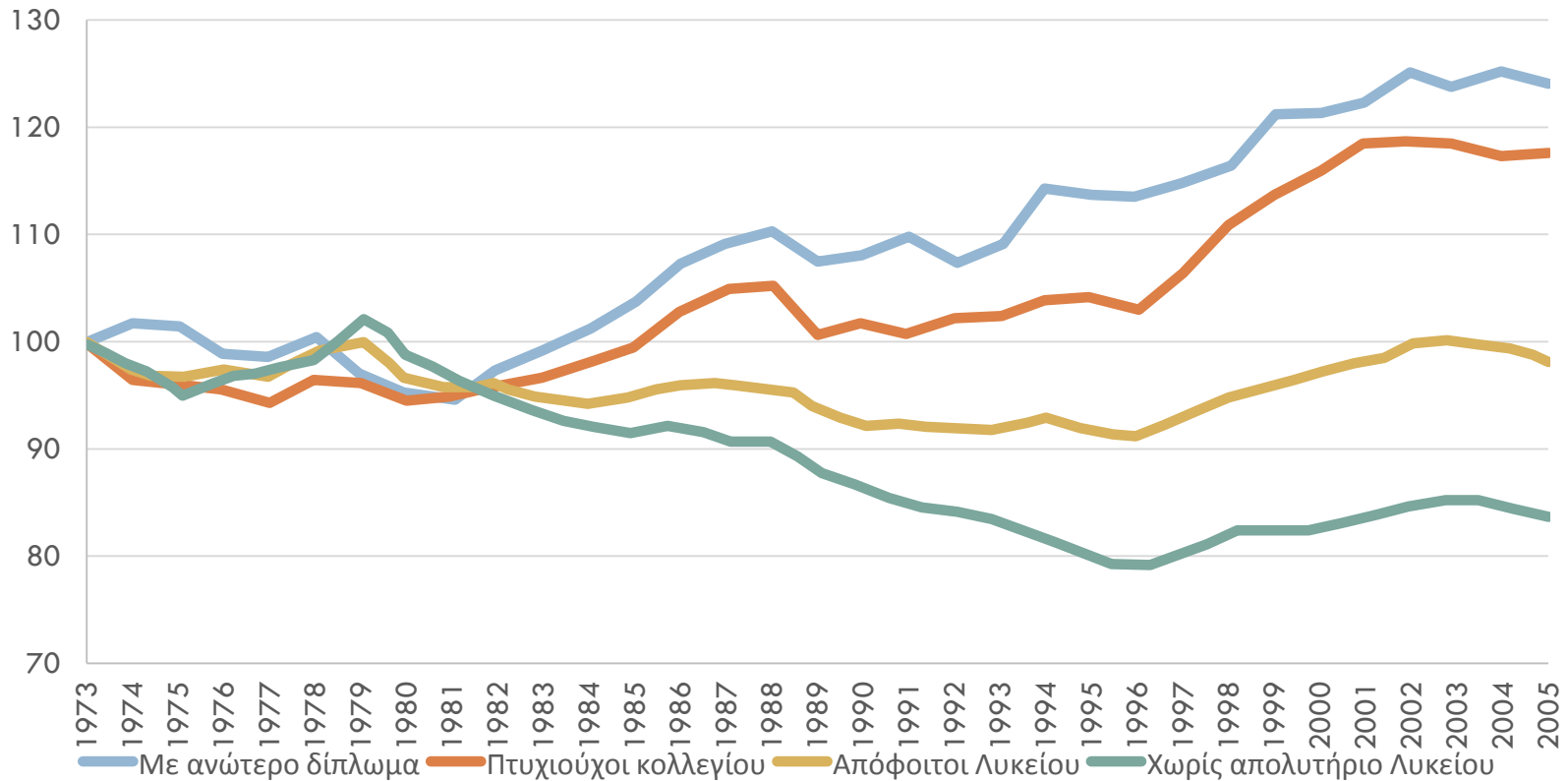
- Πτώση του εθνικού πλούτου από €552 δισεκ., το 1995 σε €488 δισεκ., το 2008 και σε €356 δισεκ., το 2015.
- Αύξηση μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων από €547 δισεκ. το 1995 σε €712 δισεκ. το 2008 και πτώση έπειτα (€608 δισεκ. το 2015).
- Μεταβολή του ισοζυγίου χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με το υπόλοιπο κόσμο από μικρό πλεόνασμα το 1995 (€5 δισεκ.) σε μεγάλο έλλειμμα το 2007 (€263 δισεκ.).

Κόστος φοίτησης στο πανεπιστήμιο έναντι γενικού πληθωρισμού στις ΗΠΑ (CPI-U)

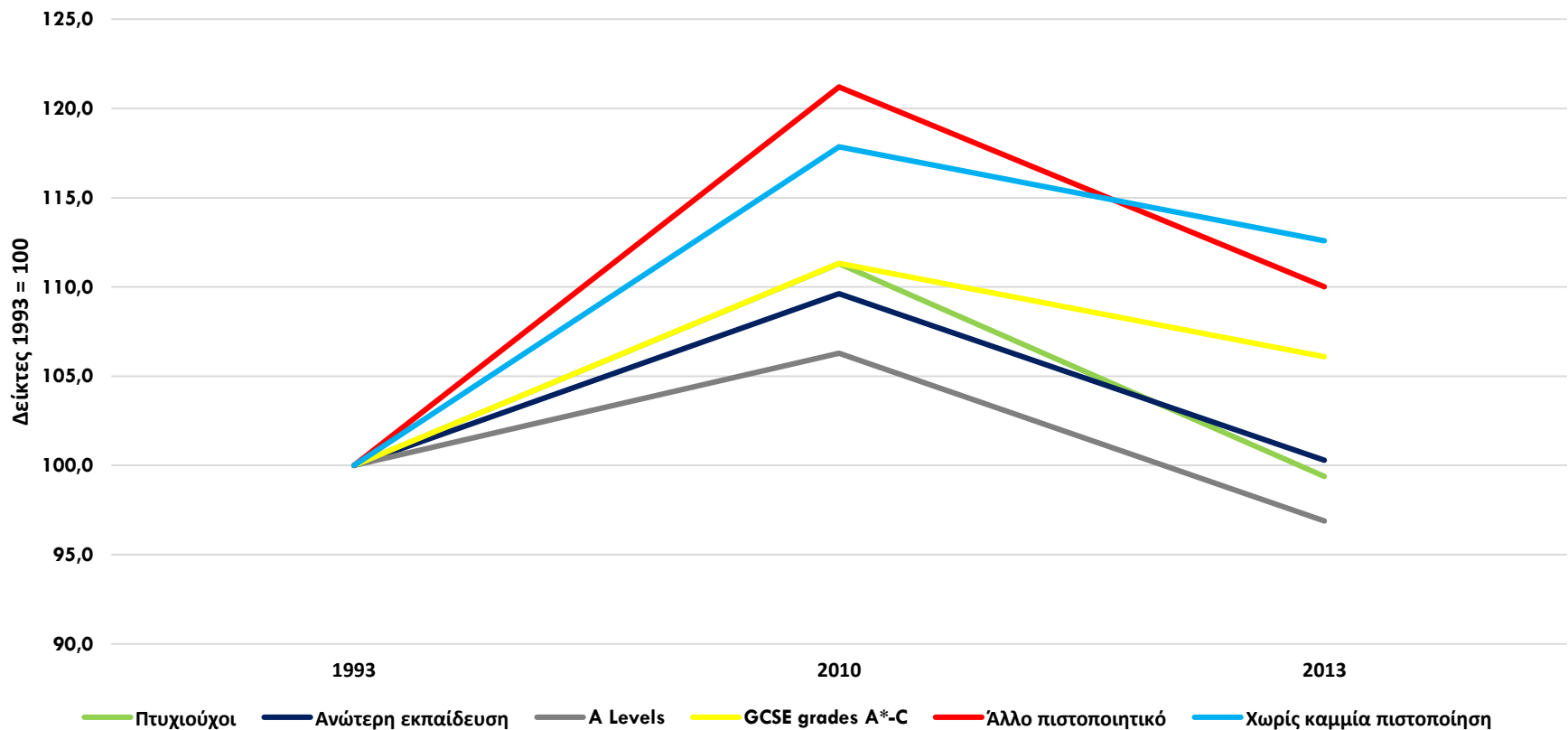

- Η εκπαίδευση γίνεται ακριβότερη με την πάροδο του χρόνου.
- Το κόστος της αυξάνει με μεγαλύτερο ρυθμό σε σχέση με την άνοδο του πληθωρισμού.

Αμοιβή ανά επίπεδο εκπαίδευσης (ωρομίσθιο, 1973 = 100, ΗΠΑ)

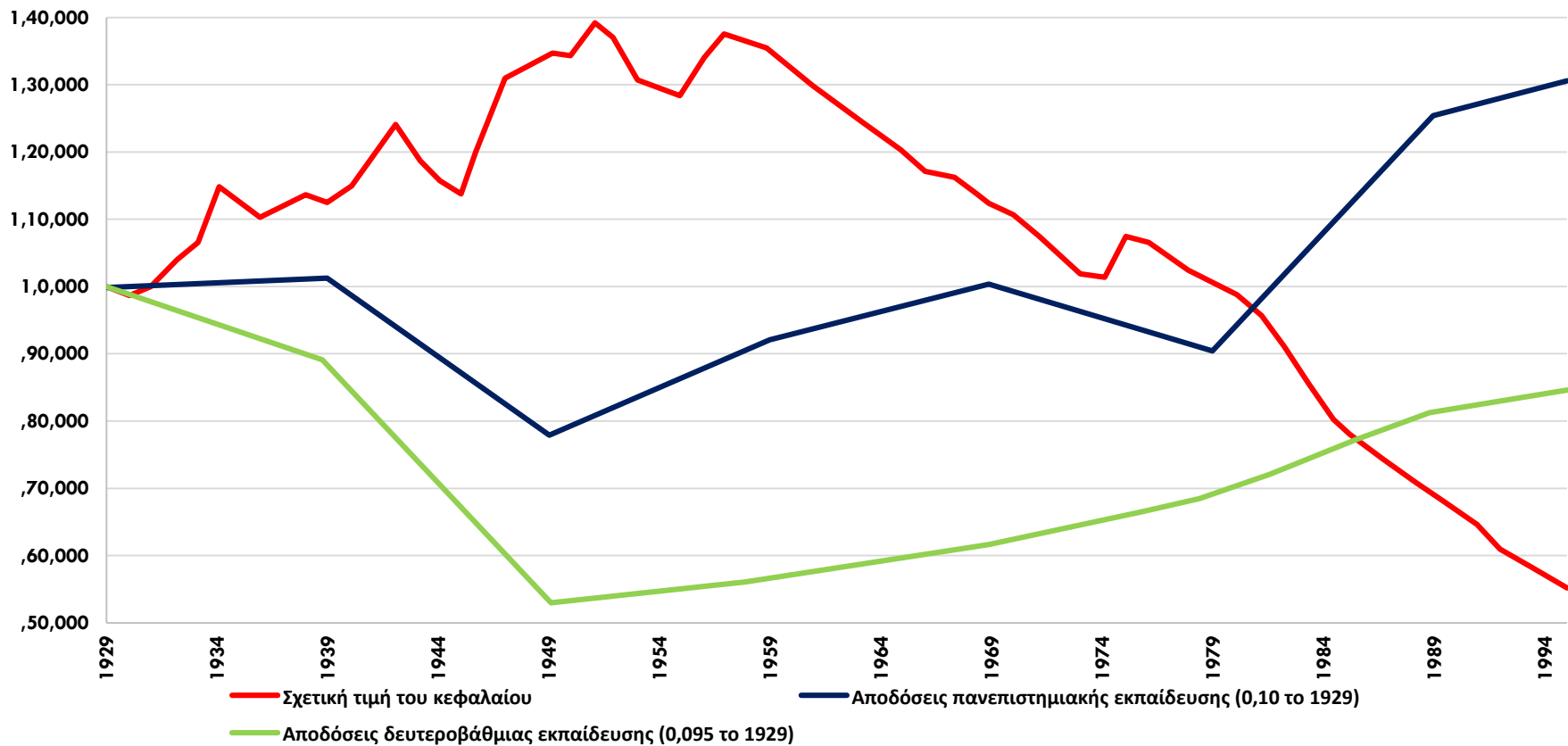
Διάμεσο πραγματικό ωρομίσθιο ανά επίπεδο εκπαίδευσης στο Ηνωμένο Βασίλειο (1993=100)

Πηγή: UK Office of National Statistics, Labour Force Survey

- Το διάμεσο πραγματικό ωρομίσθιο στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι υψηλότερο στα άτομα με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης.

Σχετική τιμή του κεφαλαίου και αποδόσεις της εκπαίδευσης στις ΗΠΑ (1929=1)

Πηγή: Andreas Hornstein, Per Krusell and Giovanni L. Violante, 2005. The Effects of Technical Change on Labor Market Inequalities. In Handbook of Economic Growth (chapter 20) Edited by P. Aghion and S. Durlauf, Elsevier.

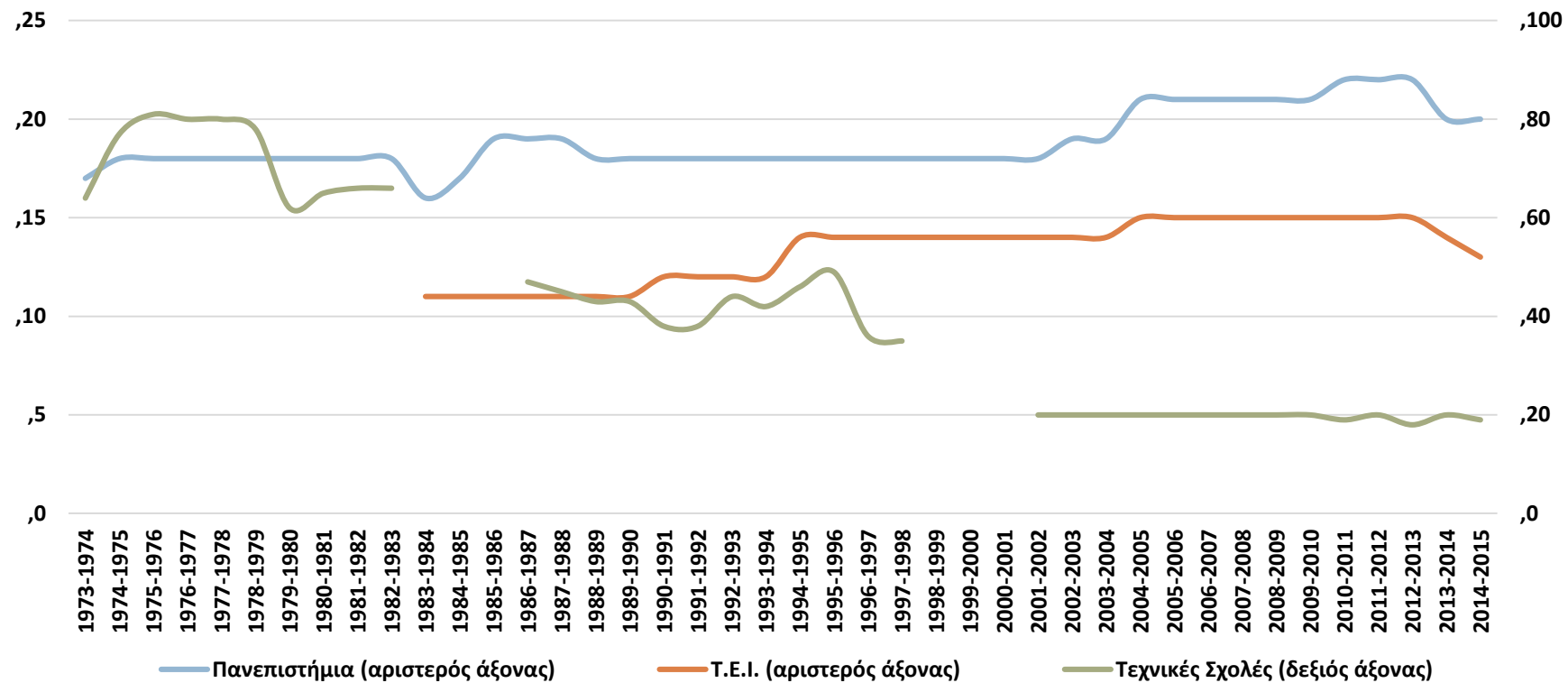
- Αντίστροφη η σχέση σχετικής τιμής κεφαλαίου και απόδοσης εκπαίδευσης.
- Η επένδυση στην εκπαίδευση, μακροχρόνια, αποδίδει περισσότερο σε σχέση με την επένδυση στο φυσικό κεφάλαιο.

- Επισκόπηση, καταγραφή και τεκμηρίωση των επιπτώσεων της κρίσης
 - Βασικά μεγέθη λειτουργίας
 - Χρηματοδότηση
 - Ερευνητικό έργο
 - Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών
 - Απασχόληση αποφοίτων

- Προκλήσεις και προτάσεις πολιτικής

**Βασικά μεγέθη λειτουργίας
τριτοβάθμιας εκπαίδευσης**

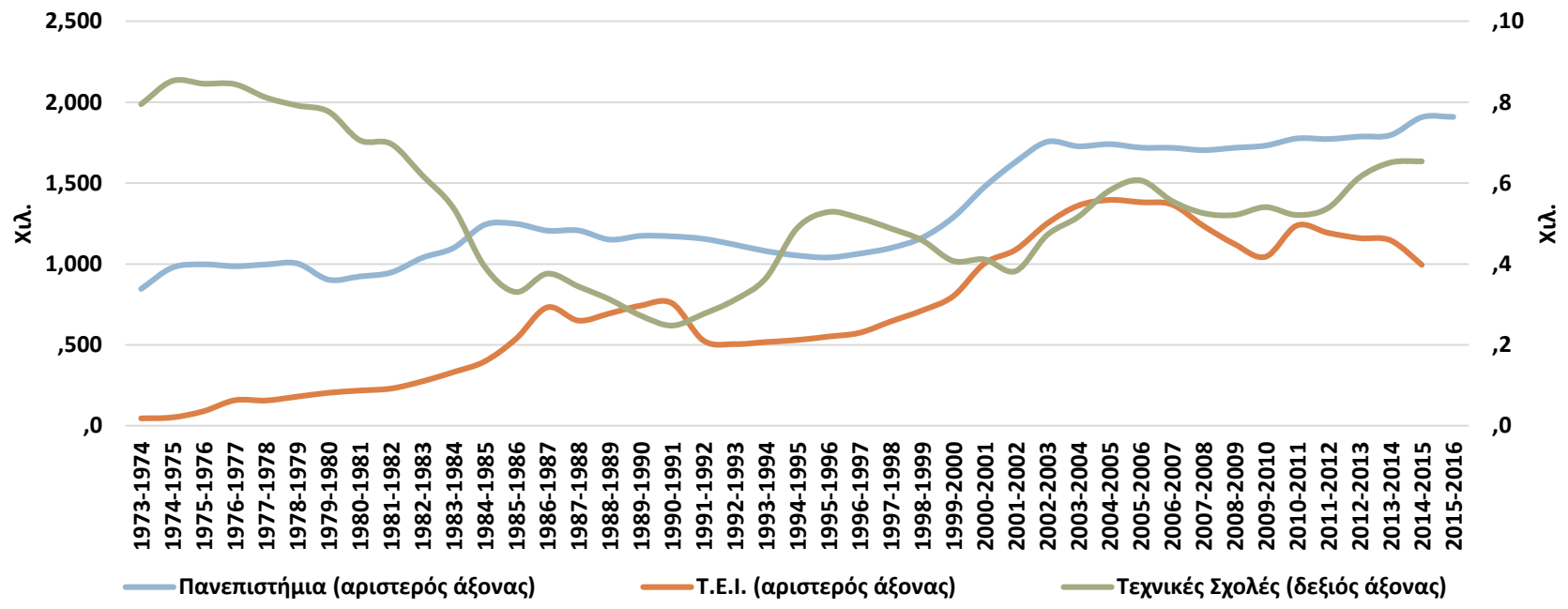
Εξέλιξη αριθμού εκπαιδευτικών ιδρυμάτων 1973-2016

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Αυξήθηκαν τόσο οι σχολές όσο και τα τμήματα.
- Η αναδιάρθρωση που επιχειρήθηκε με το σχέδιο «ΑΘΗΝΑ» είχε μικρή επίπτωση, κυρίως στον αριθμό Τμημάτων των Τ.Ε.Ι. (από 215 στα 178)
- Την περίοδο 2012-2015 συγχωνεύτηκαν 2 πανεπιστήμια (Στερεάς και Δυτικής Ελλάδας), και 2 ΤΕΙ.

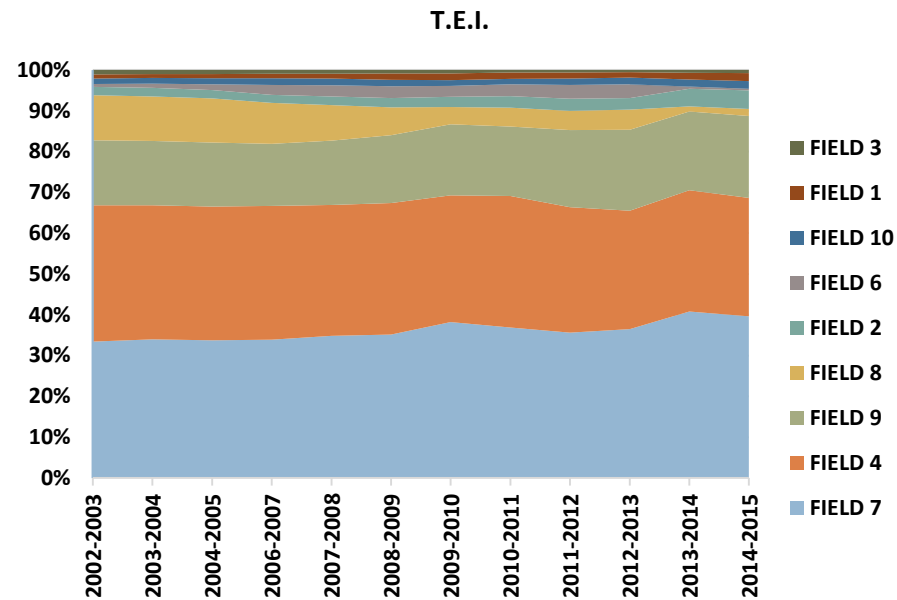
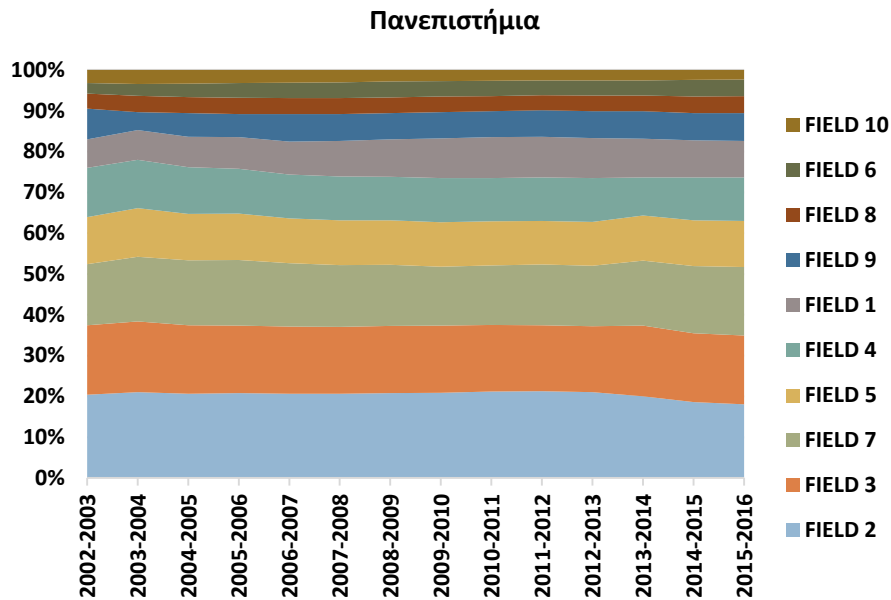
Εξέλιξη αριθμού φοιτητών και σπουδαστών 1973-2015

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Η αύξηση των φοιτητών/σπουδαστών αφορά κυρίως τα πανεπιστήμια και λιγότερο τα Τ.Ε.Ι.
- Υπερδιπλασιάστηκαν στα πανεπιστήμια (από 84,6 χιλ. στους 191 χιλ.), αυξήθηκαν κατά 22 φορές στα Τ.Ε.Ι. (από 4,6 χιλ. στους 99 χιλ.), μειώθηκαν στις Τεχνικές-Επαγγελματικές Σχολές (από 7,9 χιλ. στους 6,5 χιλ.).
- Μεγαλύτερη αύξηση (+50%) στον αριθμό φοιτητών/σπουδαστών την περίοδο 1999-2004.
- Πτώση στα Τ.Ε.Ι. (28%) την περίοδο 2005-2014 λόγω «βάσης του 10» και σχεδίου «ΑΘΗΝΑ».
- Οι γυναίκες είναι περισσότερες από τους άνδρες (από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 στα πανεπιστήμια και του 1990 στα Τ.Ε.Ι.).

Εξέλιξη αριθμού φοιτητών ανά γνωστικό πεδίο

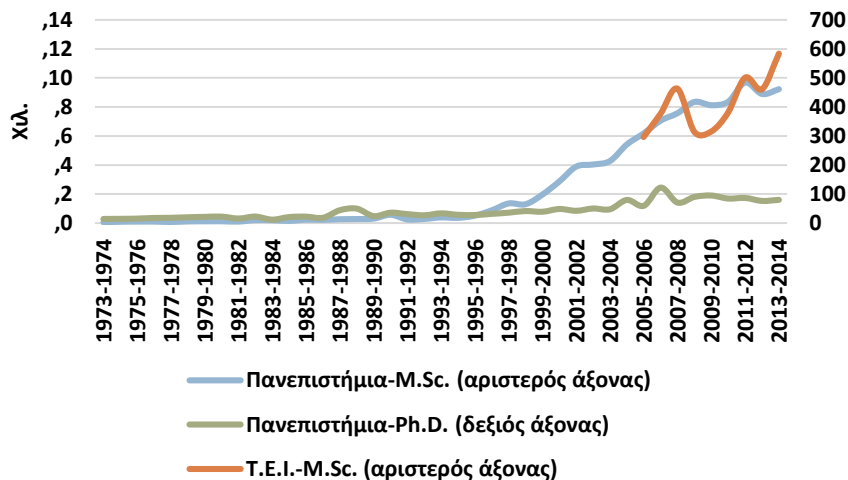

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων: Ι.Ο.Β.Ε.

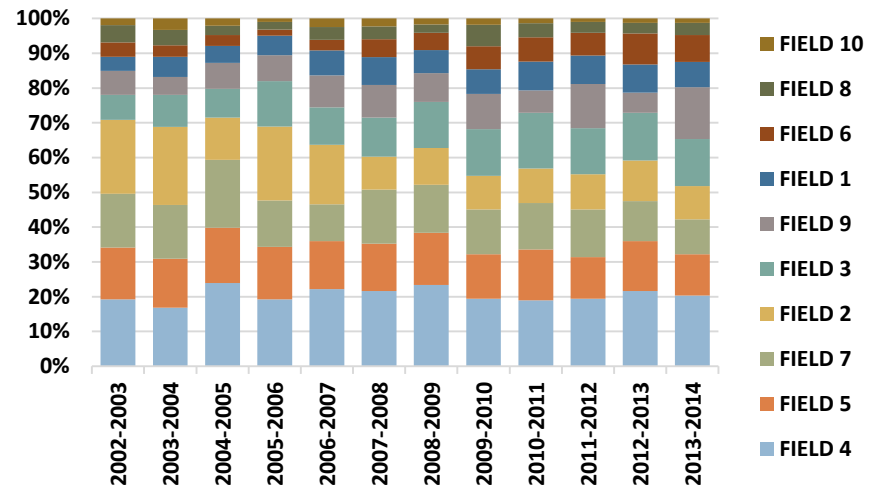
- **Πανεπιστήμια-πεδία:** Τέχνες-Ανθρωπιστικές Επιστήμες (πρώτο σε ολόκληρη την περίοδο 1973-2015), Κοινωνικές, Οικονομικές, Νομικές, Κοινωνικές Επιστήμες-Δημοσιογραφία-Ενημέρωση (ανήλθε στη δεύτερη θέση την περίοδο 2000-2015). Πολύ περιορισμένος ο αριθμός φοιτητών στις Τεχνολογίες Πληροφοριών-Επικοινωνίας.
- **T.E.I.-πεδία:** Μηχανική-Κατασκευές (πρώτο στη κατάταξη), Διοίκηση Επιχειρήσεων (μείωση με το σχέδιο «ΑΘΗΝΑ»).

Αύξηση των κατόχων Master και Ph.D.

Εξέλιξη κατόχων Master και Ph.D.

Πανεπιστήμια

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων: Ι.Ο.Β.Ε.

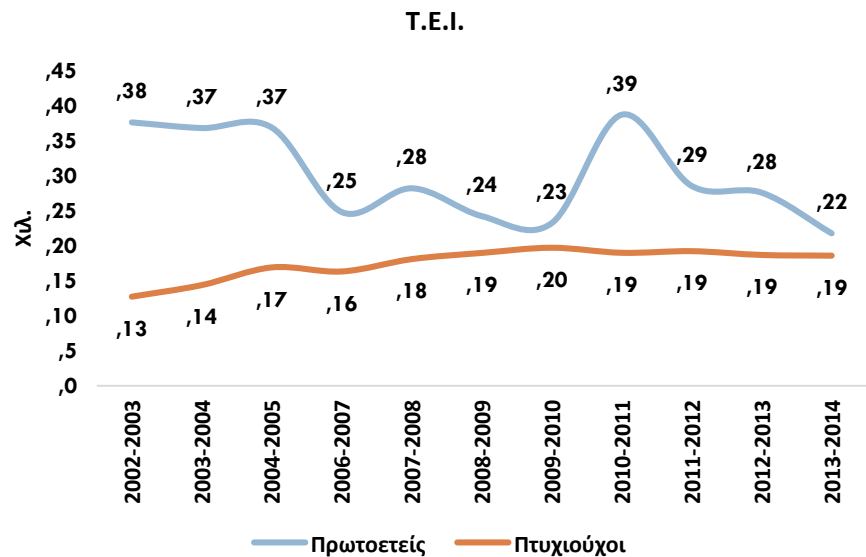
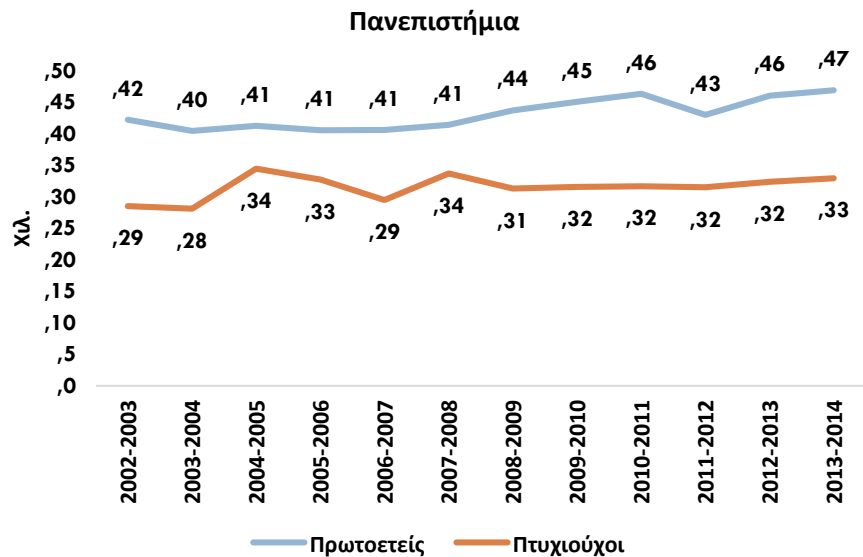
• Πανεπιστήμια:

- Από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 ο αριθμός των κατόχων μεταπτυχιακού αυξήθηκε κατά 7 φορές περίπου (1999-2007: +284%, 2008-2013: +10,5%). Περισσότερες οι γυναίκες.
- **Πεδία 2002-2013:** Διοίκηση Επιχειρήσεων-Νομική, Θετικές Επιστήμες, Κοινωνικές Επιστήμες.
- Η Ελλάδα το 2014 τελευταία στην κατάταξη στην Ε.Ε.-28 που αφορά τους κατόχους Master (0,11% του πληθυσμού).
- Την περίοδο 1973-2013 ο αριθμός των διδασκόντων αυξήθηκε κατά 6 φορές περίπου (από τους 285 στους 1,6 χιλ.).
 - **Πεδία 2002-2013:** Επιστήμες Υγείας, Θετικές Επιστήμες, Τέχνες-Ανθρωπιστικές Επιστήμες, Κοινωνικές Επιστήμες.
 - Η Ελλάδα το 2014 πάνω από τη μέση της κατάταξης στην Ε.Ε.-28 που αφορά τους εγγεγραμμένους σε πρόγραμμα Ph.D. (0,22% του πληθυσμού).

• Τ.Ε.Ι.:

- Την περίοδο 2005-2013 οι κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλασιάστηκαν. Περισσότεροι οι άνδρες.
 - **Πεδία 2002-2013:** Μηχανική-Κατασκευές, Διοίκηση Επιχειρήσεων.

Ανάμεικτη εικόνα στη σχέση πρωτοετών-πτυχιούχων

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων: Ι.Ο.Β.Ε.

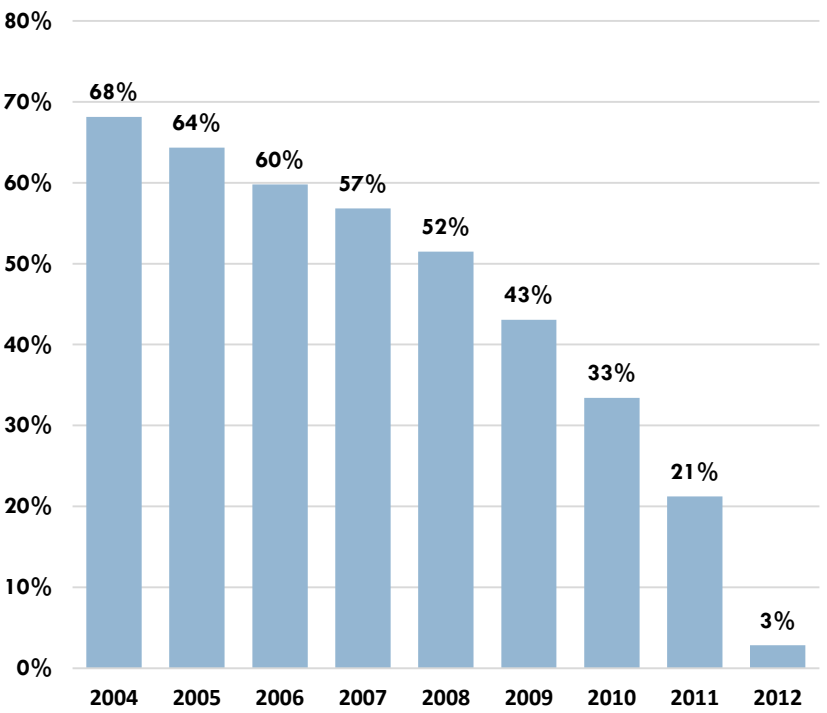
• Πανεπιστήμια:

- 2002-2007: οι δύο καμπύλες συγκλίνουν (με κάποιες, πάντως, διακυμάνσεις),
- 2008-2013: σχετική απόκλιση τους. Την περίοδο της κρίσης ο αριθμός των πτυχιούχων αυξήθηκε με λίγο χαμηλότερο ποσοστό (5,2%) σε σχέση με την αύξηση στον αριθμό των πρωτοετών φοιτητών (7,3%)

- T.E.I.: Συγκλίνουν διαχρονικά οι δύο καμπύλες (έντονες διακυμάνσεις στην καμπύλη πρωτοετών σπουδαστών).

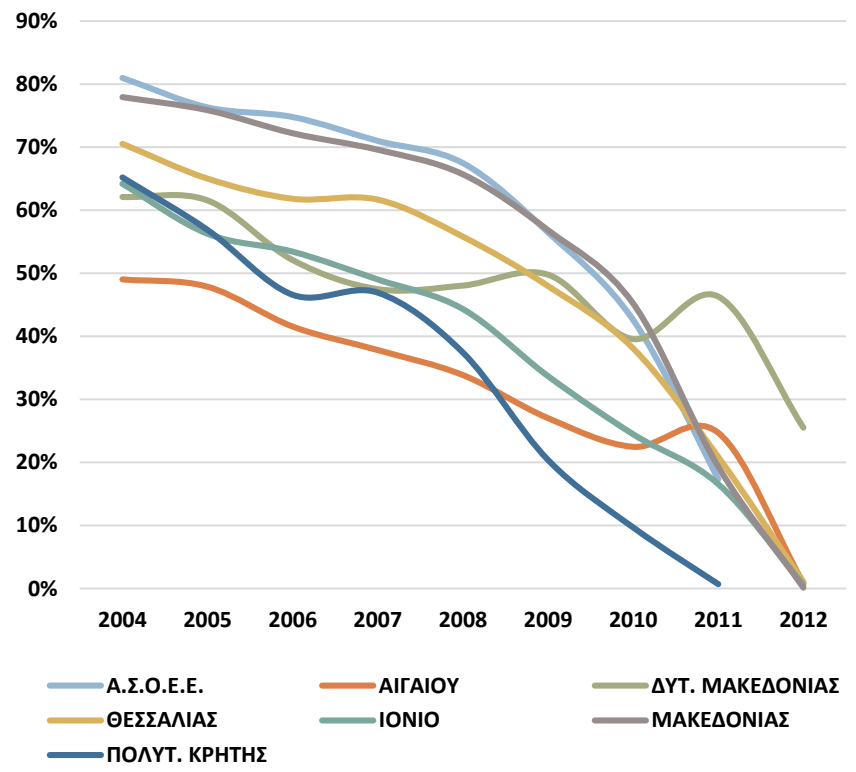
Μειώνονται τα ποσοστά (έγκαιρης) ολοκλήρωσης σπουδών

Εξέλιξη του ποσοστού ολοκλήρωσης σπουδών

Πηγή: GU NET, Επεξεργασία στοιχείων: Ι.Ο.Β.Ε.

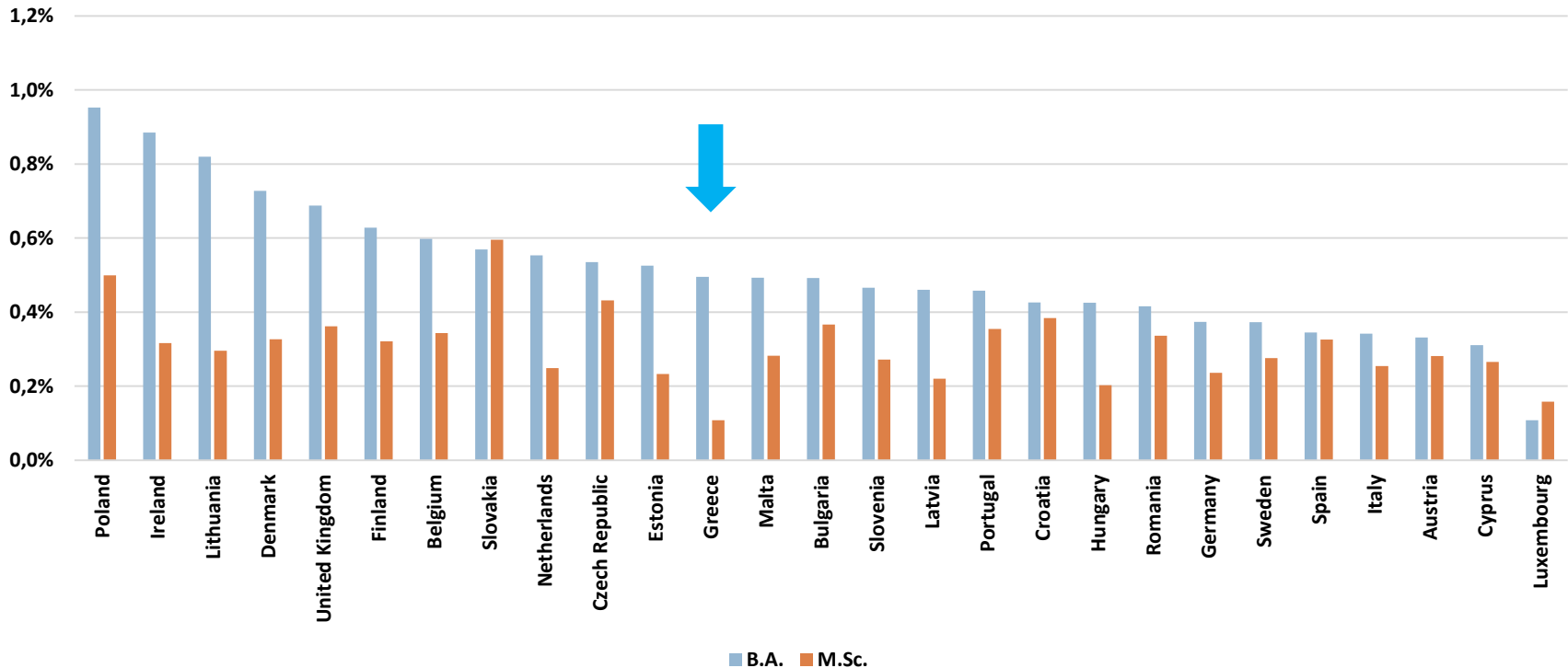
Εξέλιξη του ποσοστού ολοκλήρωσης σπουδών ανά ίδρυμα

Πέφτει το ποσοστό ολοκλήρωσης σπουδών καθώς εισερχόμαστε στην περίοδο της οικονομικής κρίσης (από το 64% το 2004 στο 21% το 2011), κυρίως σε περιφερειακά ιδρύματα (πιθανότεροι οι οικονομικοί λόγοι).

Ικανοποιητική η κατάταξη της Ελλάδας αναφορικά με το ποσοστό του πληθυσμού της που λαμβάνει πτυχίο

Ποσοστό πληθυσμού που λαμβάνει πτυχίο ανά χώρα

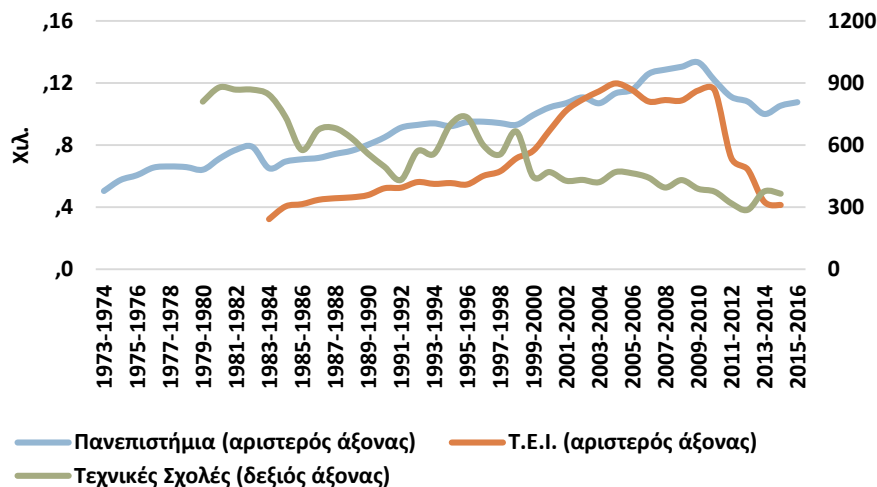

Πηγή: Eurostat

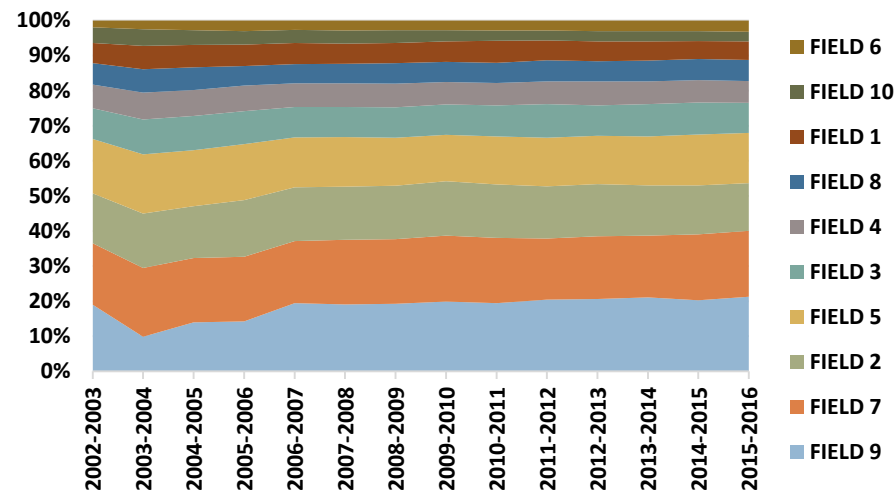
Σε σύγκριση με τις χώρες της Ε.Ε.-28, η Ελλάδα βρίσκεται λίγο επάνω από τη μέση της κατάταξης που αφορά το ποσοστό του πληθυσμού της (0,5%) που λαμβάνει πτυχίο από σχολή Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Σημαντική μείωση στο διδακτικό προσωπικό μετά την έναρξη της κρίσης

Εξέλιξη του αριθμού διδασκόντων

Διδάσκοντες ανά πεδίο στα πανεπιστήμια

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων: Ι.Ο.Β.Ε.

- **Πανεπιστήμια:**

Οι άνδρες αποτελούν το 69% των διδασκόντων.

Υπερδιπλασιασμός διδασκόντων την περίοδο 1973-2015 (από τους 5 χιλ. στους 10,8 χιλ.), μειώθηκαν κατά 19,2% την περίοδο 2009-2015 (από τους 13,3 χιλ. στους 10,7 χιλ.).

Μεγαλύτερος αριθμός σε Επιστήμες Υγείας, Μηχανική-Κατασκευές, Τέχνες-Ανθρωπιστικές Επιστήμες

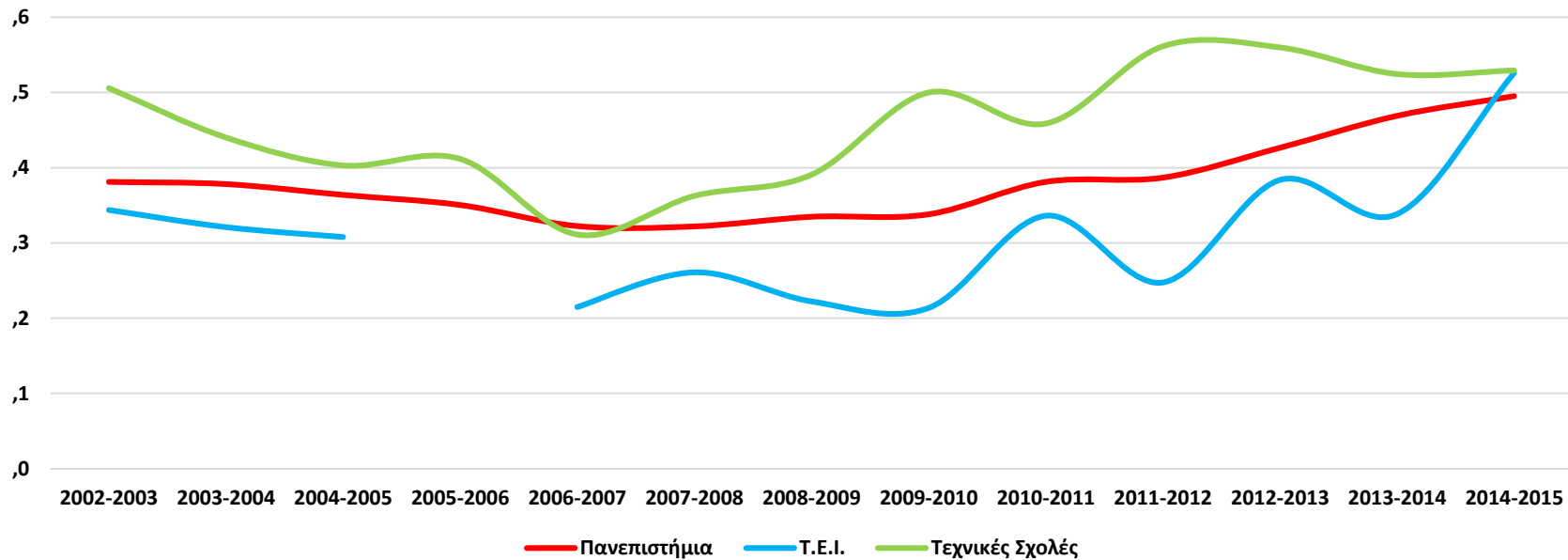
- **T.E.I.:**

Οι γυναίκες αποτελούν το 25% των διδασκόντων.

Αυξήθηκαν οι διδάσκοντες την περίοδο 1983-2010 κατά 3,6 φορές (από τους 3,2 χιλ. στους 11,5 χιλ.), μειώθηκαν κατά 64% την περίοδο 2010-2015 (στους 4,1 χιλ.).

Ο μεγαλύτερος αριθμός παρατηρείται στις Μηχανική-Κατασκευές, Επιστήμες Υγείας, Διοίκηση Επιχειρήσεων.

Πρωτοετείς φοιτητές προς διδάσκοντες

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων: Ι.Ο.Β.Ε.

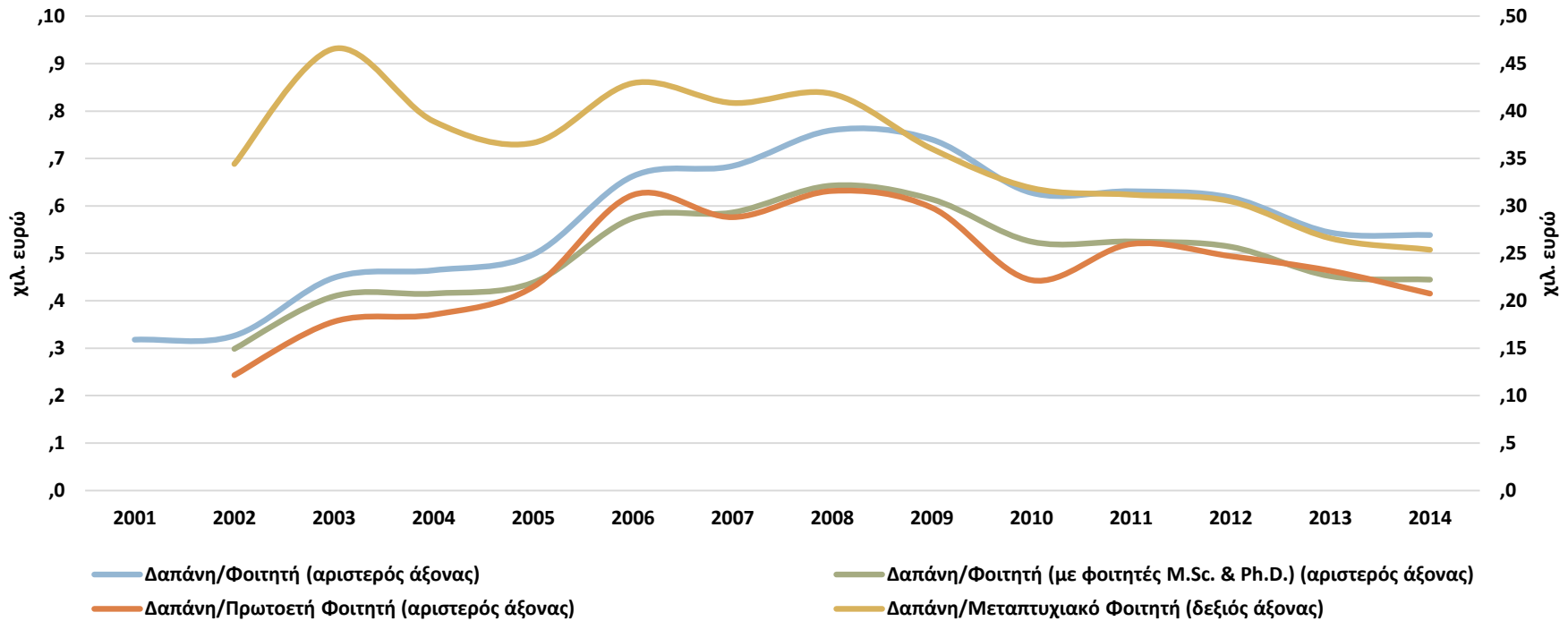
- Πανεπιστήμια:** Παρέμεινε σταθερός (γύρω στο 4) μεταξύ 2002-2008. Την περίοδο 2008-2015 αυξήθηκε (από τους 3,3 στους 5) αφού την ίδια περίοδο οι πρωτοετείς φοιτητές αυξήθηκαν και το διδακτικό προσωπικό περιορίστηκε.
Μεγάλες διαφορές μεταξύ των γνωστικών πεδίων, καθώς κυμαίνεται από 1,1 στις Επιστήμες Υγείας μέχρι 7,5 στις Κοινωνικές Επιστήμες, Δημοσιογραφία, Ενημέρωση.
- Τ.Ε.Ι.:** Από 3,4 το 2002 και 2,1 το 2009 ανήλθε σε 5,3 το 2014, λόγω σημαντικής μείωσης του διδακτικού προσωπικού την περίοδο της κρίσης.

Εξέλιξη της χρηματοδότησης

- Μετά από τη μεγάλη αύξηση 2001-2009 (+150%), η συνολική χρηματοδότηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχει μειωθεί σημαντικά την περίοδο 2010-2014 (-24%)
 - ▣ Η μείωση είναι μικρότερη της αντίστοιχης του συνόλου της Γενικής Κυβέρνησης μετά το 2010 (-31%)
 - ▣ αλλά μεγαλύτερη από την αντίστοιχη του συνόλου της εκπαίδευσης (-20%)
 - ▣ Οι λειτουργικές δαπάνες μειώθηκαν κατά 66%
 - ▣ Οι δαπάνες προσωπικού κατά 20%
 - ▣ Τα ίδια έσοδα ΕΛΚΕ (σε δείγμα πανεπιστημίων) αυξήθηκαν κατά 47%
 - ▣ Οι εταιρείες αξιοποίησης περιουσίας σημείωσαν μεγάλες ζημίες

Η δαπάνη ανά φοιτητή πέφτει μετά το 2008

Δαπάνη ανά φοιτητή

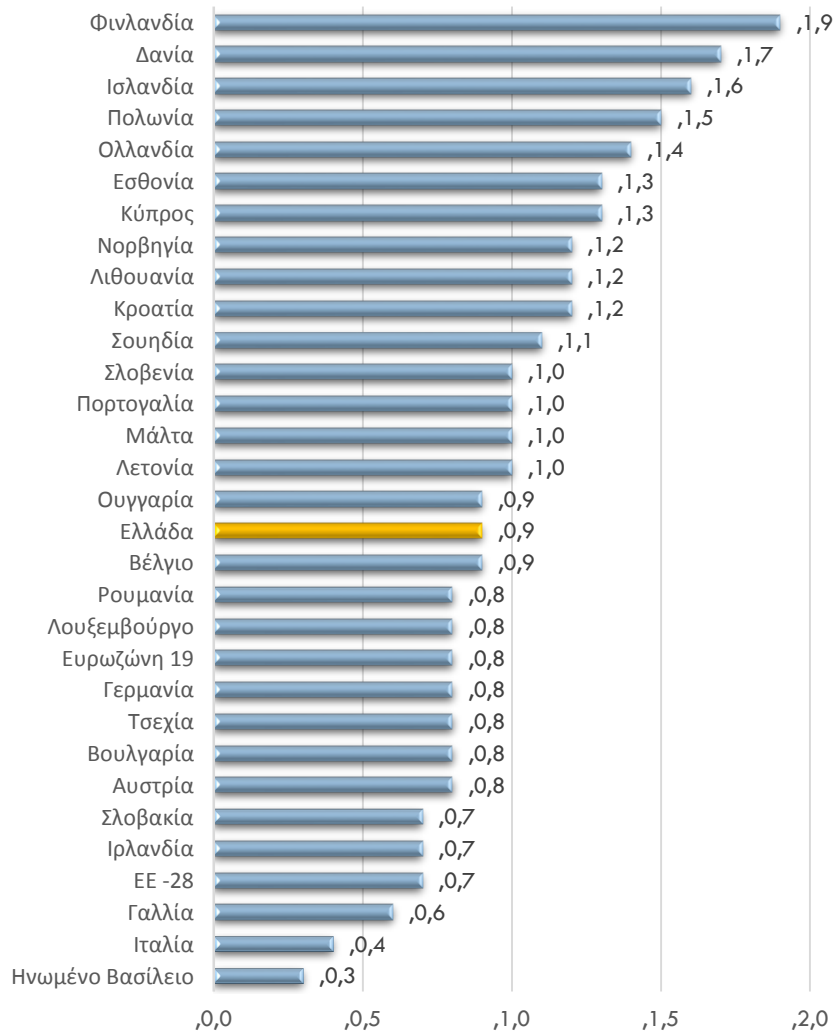
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων: Ι.Ο.Β.Ε.

- Η διεύρυνση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, όπως αναμένεται, οδήγησε σε αύξηση των δαπανών (€878 εκατ. το 2001, €2,2 δισεκ. το 2008, €1,6 δισεκ. το 2014).
- Την περίοδο 2008-2014 η δαπάνη ανά φοιτητή-σπουδαστή μειώθηκε από τα €7,6 χιλ. στα €5,4 χιλ.

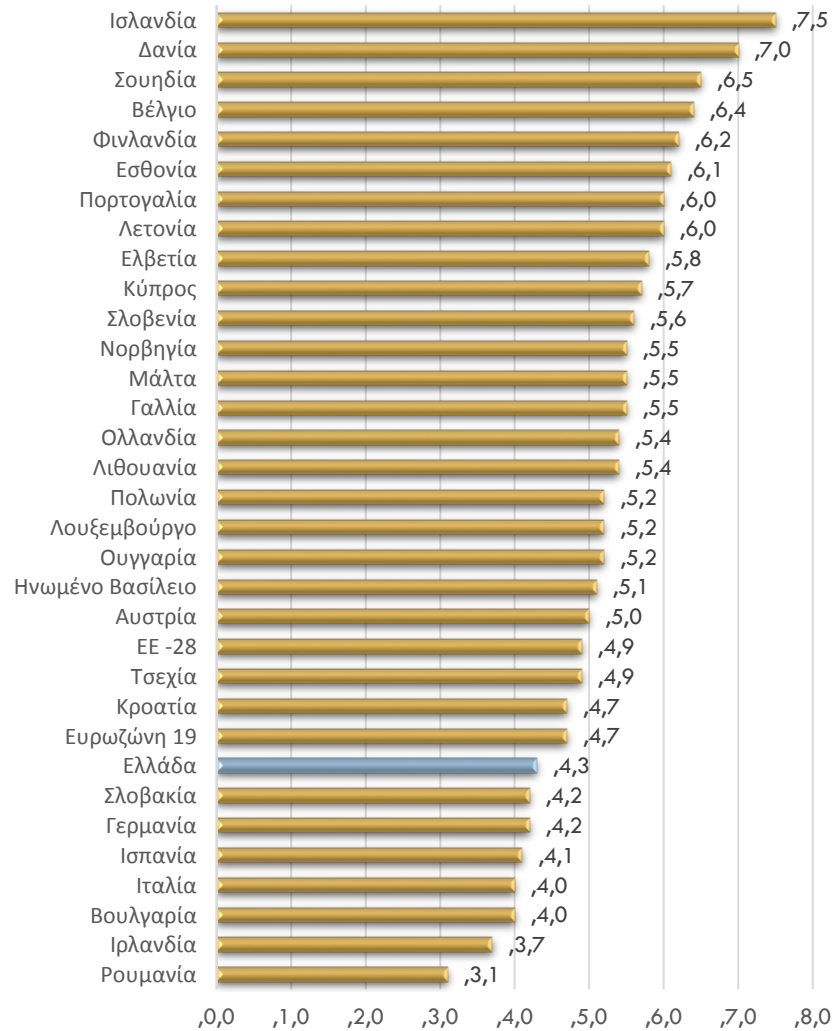
- ...η συνολική δαπάνη τριτοβάθμιας στην Ελλάδα κατατάσσεται το 2015 ελαφρώς πάνω από το μέσο όρο της ΕΕ και Ευρωζώνης (0,9% έναντι 0,7%, και 0,8% αντίστοιχα)
 - ▣ λόγω και της μεγάλης μείωσης του ΑΕΠ
- Η δαπάνη στο σύνολο της εκπαίδευσης (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια) ως % του ΑΕΠ
 - ▣ υπολείπεται στην Ελλάδα (4.3%) του μέσου όρου της ΕΕ-28 (4.9%) και της Ευρωζώνης (4,7%)

Δαπάνη τριτοβάθμιας και συνόλου εκπαίδευσης ως % του ΑΕΠ

Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Σύνολο εκπαίδευσης

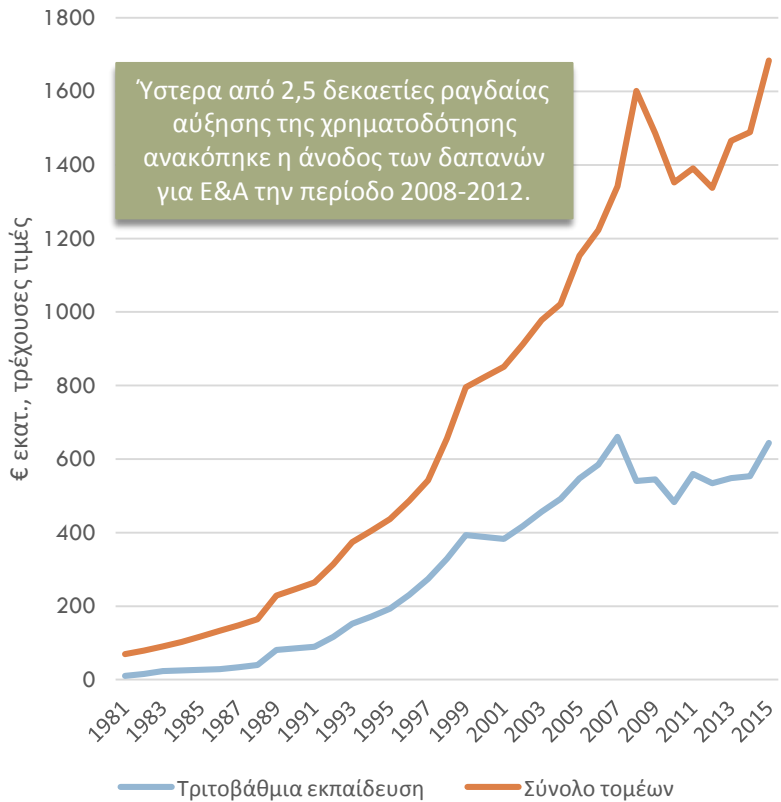

- ...από τις αυξημένες ανάγκες εποπτείας
 - ▣ στο πλαίσιο της εφαρμογής των προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής της χώρας
- Η διακυβέρνηση του συνολικού συστήματος και ο δημόσιος έλεγχος ασκείται με παραδοσιακά εργαλεία ελέγχων νομιμότητας προληπτικού χαρακτήρα

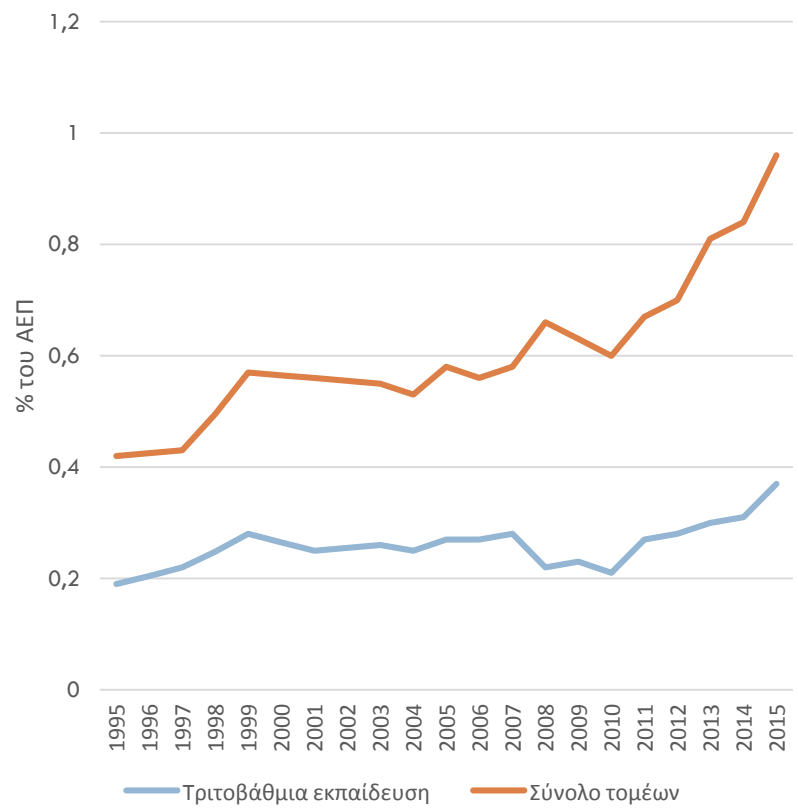
Ερευνητικό έργο

Η οικονομική κρίση έχει σημαντικές επιπτώσεις στις ερευνητικές δραστηριότητες των ΑΕΙ

Εξέλιξη δαπανών για Ε&Α (σε εκατ. ευρώ, τρέχουσες τιμές), 1981-2015

Εξέλιξη δαπανών για Ε&Α, ως ποσοστό του ΑΕΠ, 1995-2015

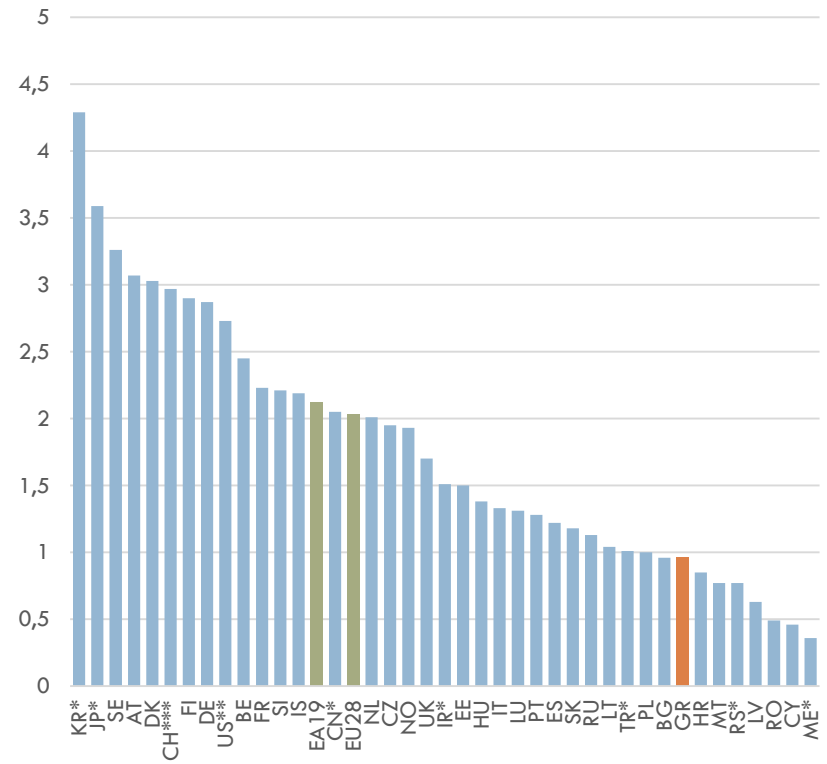

Πηγή: Eurostat

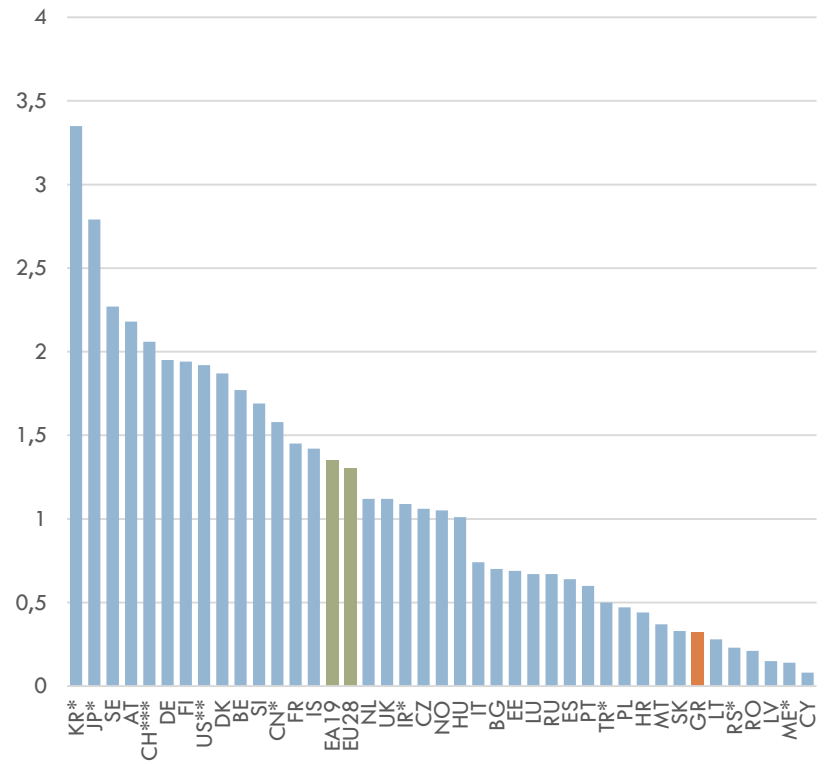
Ως ποσοστό του ΑΕΠ, οι δαπάνες Ε&Α έχουν επιστρέψει σε ισχυρή ανοδική πορεία φτάνοντας το 0,96% του ΑΕΠ το 2015

Η Ελλάδα εξακολουθεί να υστερεί από τον μέσο όρο της ΕΕ στις δαπάνες για Ε&Α

Δαπάνες για Ε&Α, ως ποσοστό του ΑΕΠ, διεθνής σύγκριση, 2015, σύνολο των τομέων

Δαπάνες για Ε&Α, ως ποσοστό του ΑΕΠ, διεθνής σύγκριση, 2015, επιχειρηματικός τομέας

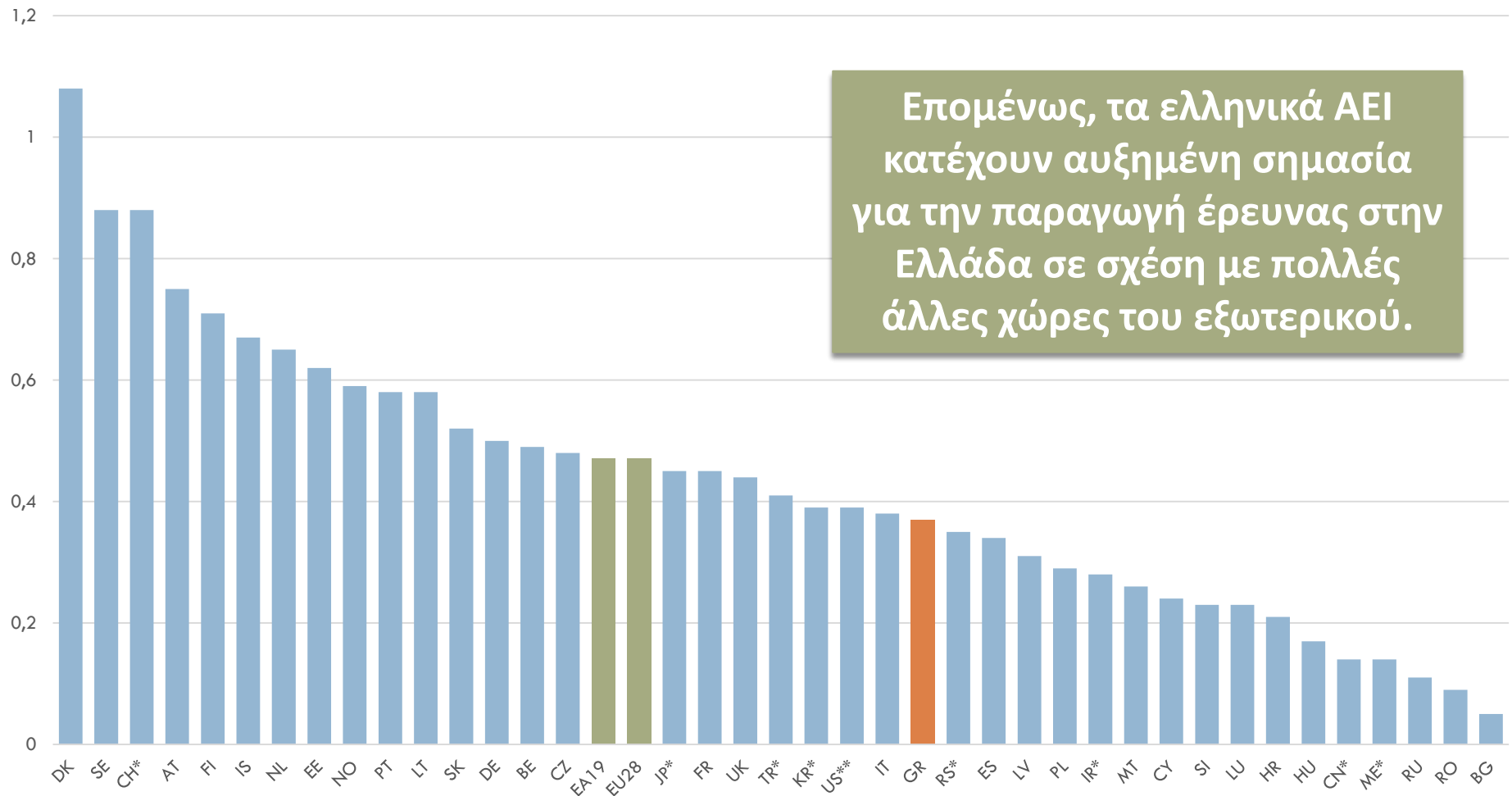

Σημ.: * 2014, ** 2013, *** 2012. Τα υπόλοιπα στοιχεία αφορούν το 2015.
 Πηγή: Eurostat, εκτιμήσεις IOBE

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η υστέρηση αυτών των δαπανών στον επιχειρηματικό τομέα (0,28% έναντι 1,3% του ΑΕΠ στην ΕΕ το 2014).

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η υστέρηση αυτών των δαπανών στον επιχειρηματικό τομέα

Δαπάνες για E&A, ως ποσοστό του ΑΕΠ, διεθνής σύγκριση, 2015, ΑΕΙ

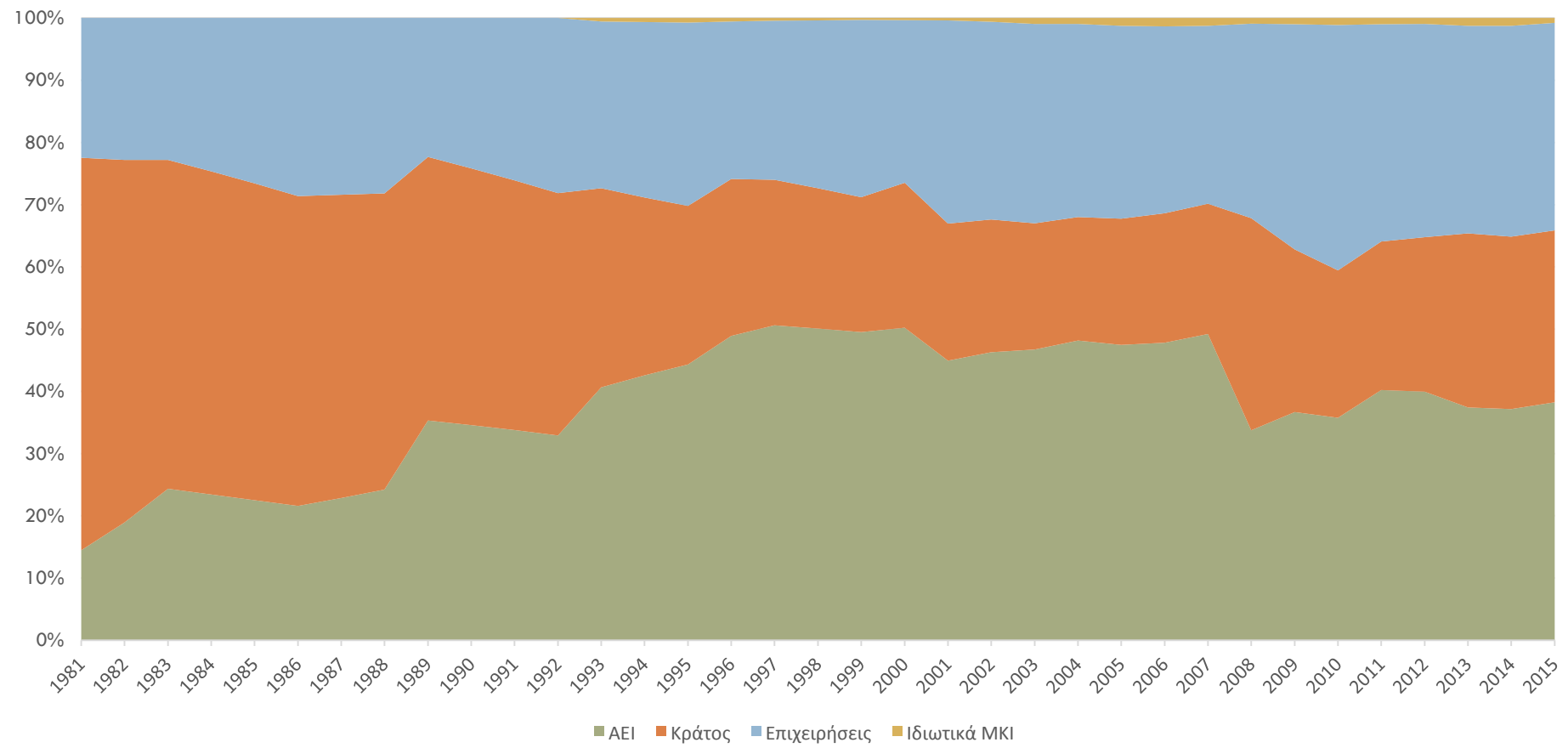
Επομένως, τα ελληνικά ΑΕΙ κατέχουν αυξημένη σημασία για την παραγωγή έρευνας στην Ελλάδα σε σχέση με πολλές άλλες χώρες του εξωτερικού.

Σημ.: * 2014, ** 2013, *** 2012. Τα υπόλοιπα στοιχεία αφορούν το 2015.

Πηγή: Eurostat, εκτιμήσεις IOBE

Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης το μερίδιο των ΑΕΙ στις δαπάνες για Ε&Α έχει υποχωρήσει

Εξέλιξη δαπανών για Ε&Α ανά τομέα, 1981-2015

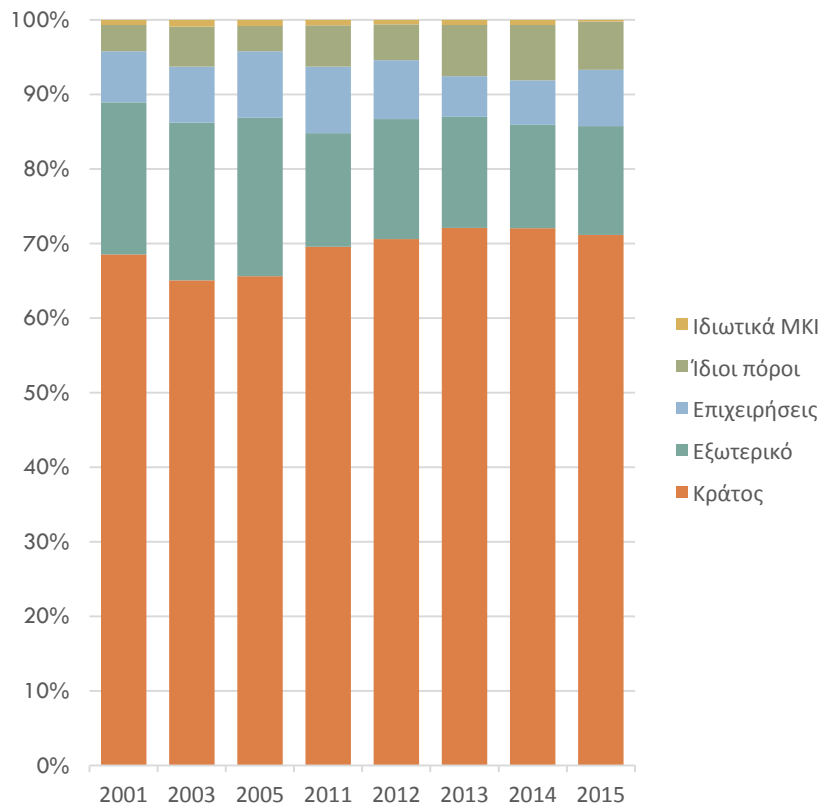

Πηγή: Eurostat, εκτιμήσεις IOBE

Υψηλότερα είναι τα μερίδια των κρατικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων.

Παρατηρούνται μεταβολές στις πηγές των ερευνητικών πόρων στα ΑΕΙ

Προέλευση των πόρων για Ε&Α στα ΑΕΙ στην Ελλάδα, 2001-2015

Προέλευση των κρατικών πόρων για Ε&Α στα ΑΕΙ, 2011-2015

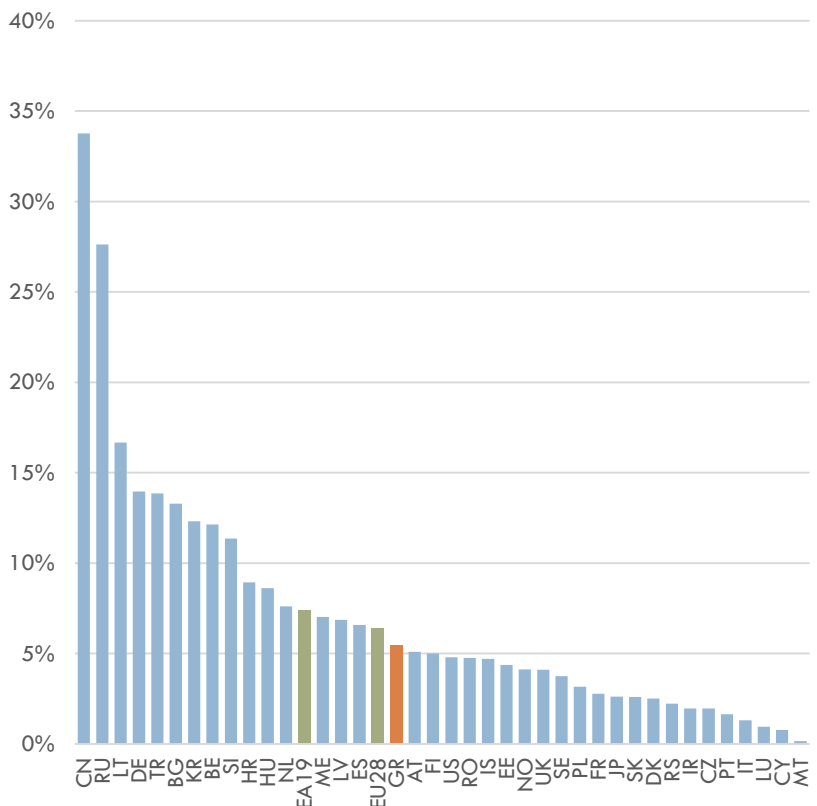

Πηγή: Eurostat, ΕΚΤ, εκτιμήσεις IOBE

Διαφαίνεται σημαντική πτώση της χρηματοδότησης της έρευνας στα ΑΕΙ από τον Τακτικό Προϋπολογισμό, αλλά και απευθείας από το εξωτερικό, με αναπλήρωση από άλλους κρατικούς πόρους (π.χ. ΕΣΠΑ). Η συμμετοχή των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση της έρευνας στα ΑΕΙ παρουσιάζει διακυμάνσεις διαχρονικά, χωρίς φανερή τάση.

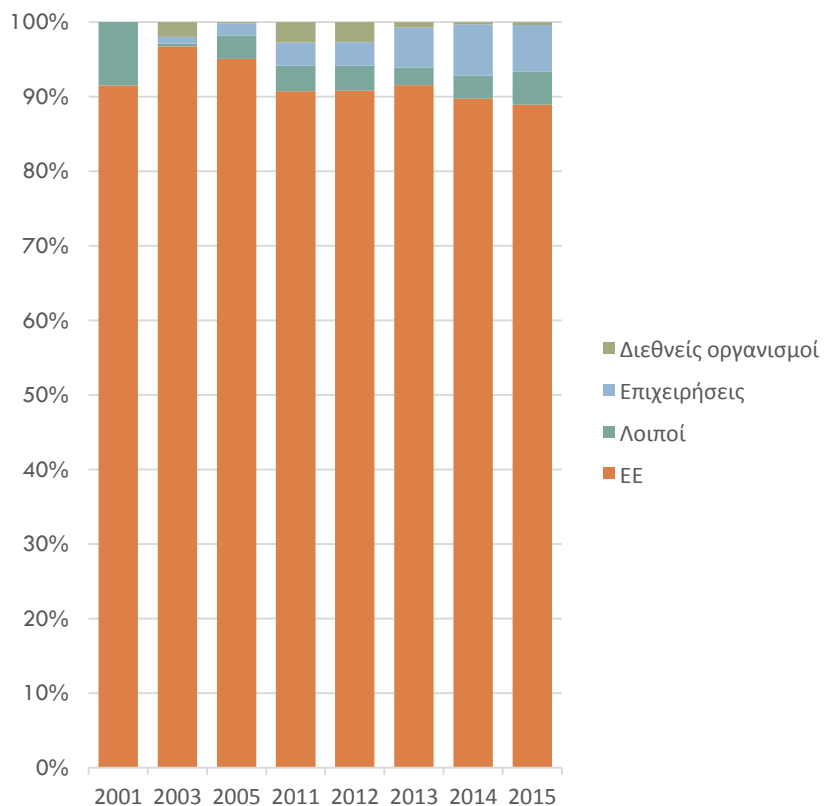
Κοντά στο Μ.Ο. της ΕΕ-28 όσον αφορά στη χρηματοδότηση Ε&Α στα ΑΕΙ από επιχειρήσεις (5,5% έναντι 6,4% στην ΕΕ-28)

Χρηματοδότηση Ε&Α στα ΑΕΙ από τις επιχειρήσεις (% του συνόλου), 2013

Πηγή: Eurostat

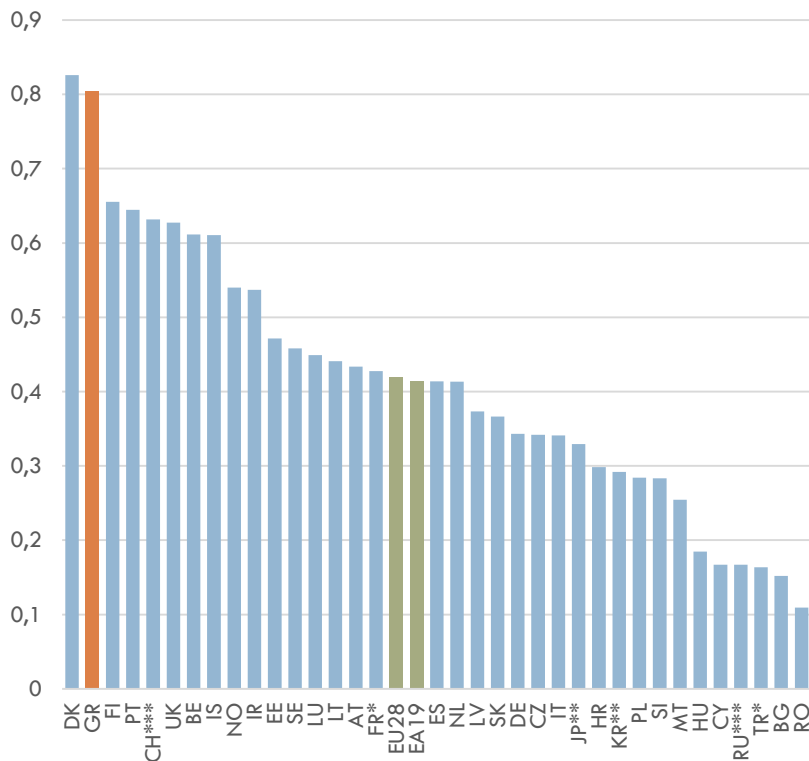
Προέλευση των πόρων από το εξωτερικό για Ε&Α στα ΑΕΙ στην Ελλάδα, 2001-2015

Μικρή αύξηση, αλλά από πολύ χαμηλό επίπεδο, παρατηρείται στους πόρους που προέρχονται από επιχειρήσεις του εξωτερικού

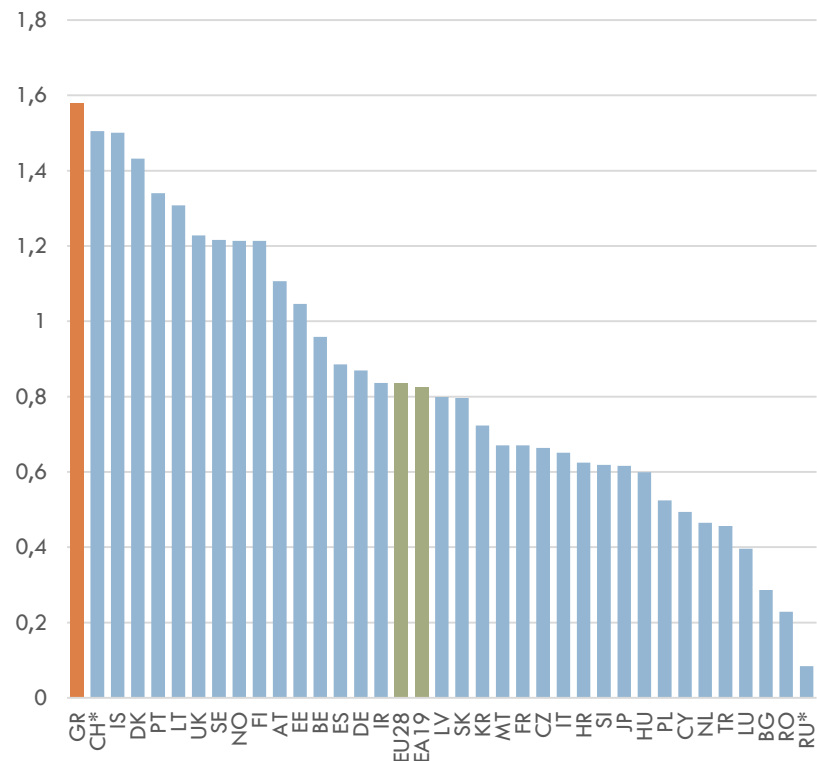
Η Ελλάδα έχει από τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης σε Ε&Α στα ΑΕΙ παγκοσμίως

Ερευνητικό προσωπικό σε ΑΕΙ ως % της συνολικής απασχόλησης, διεθνείς συγκρίσεις, ΙΠΑ, 2015

Σημ.: * 2014, ** 2013, *** 2012. Τα υπόλοιπα στοιχεία αφορούν το 2015.
 Πηγή: Eurostat

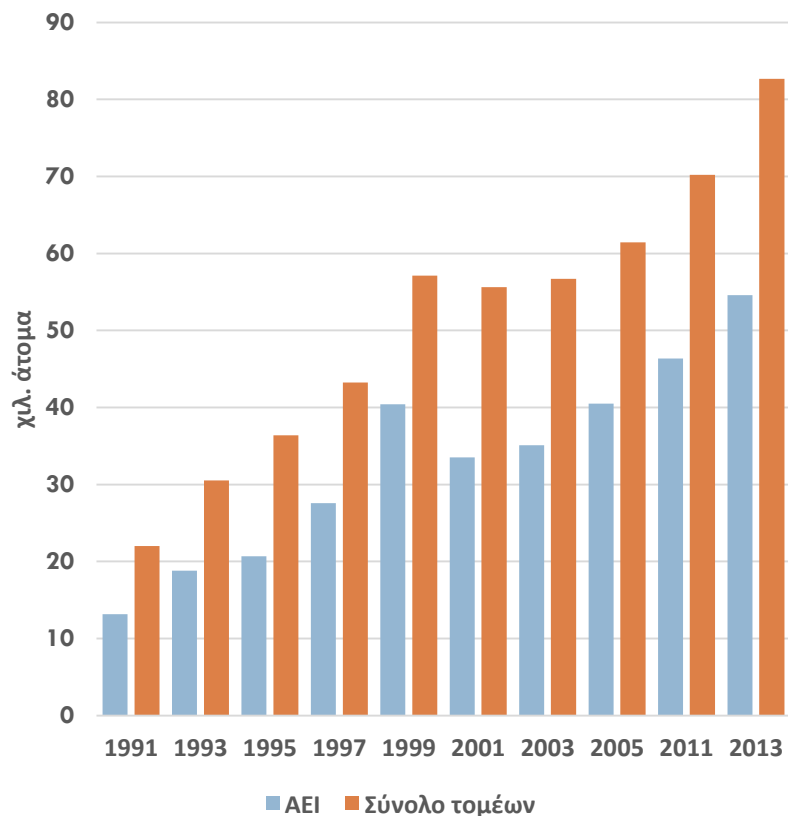
Ερευνητικό προσωπικό σε ΑΕΙ ως % της συνολικής απασχόλησης, διεθνείς συγκρίσεις, αριθμός εργαζομένων, 2013

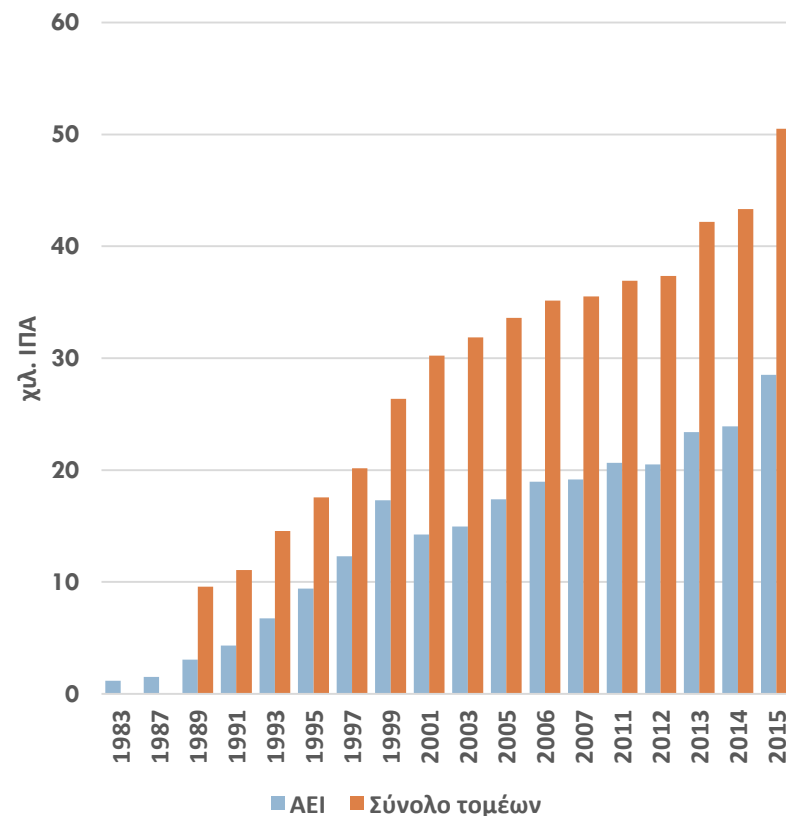
Σημ.: * 2012. Τα υπόλοιπα στοιχεία αφορούν το 2013.
 Πηγή: Eurostat

Παρά τις περικοπές δαπανών, ο ρυθμός ανόδου της απασχόλησης ερευνητικού προσωπικού δεν ανακόπηκε

Εξέλιξη του προσωπικού E&A στην Ελλάδα, αριθμός εργαζομένων, 1991-2013

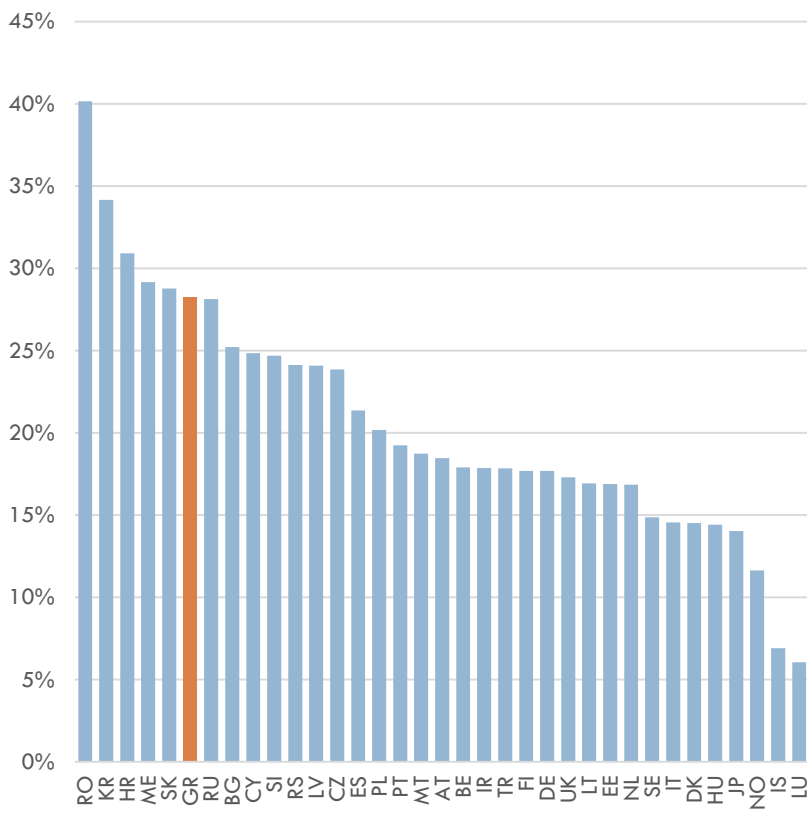
Εξέλιξη του προσωπικού E&A στην Ελλάδα, ΙΠΑ, 1983-2013

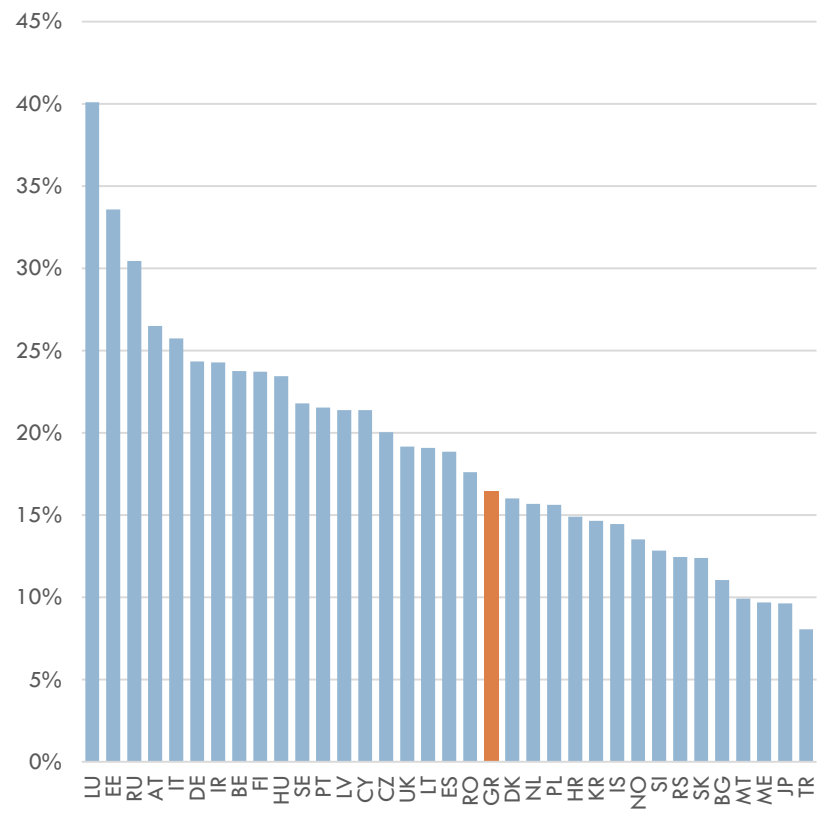
Πηγή: Eurostat

Σε διεθνή σύγκριση, το ποσοστό ερευνητών είναι υψηλότερο στην τεχνολογία και χαμηλότερο στις φυσικές επιστήμες

Ερευνητές τεχνολογίας ως % του συνόλου ερευνητών στα ΑΕΙ, 2013

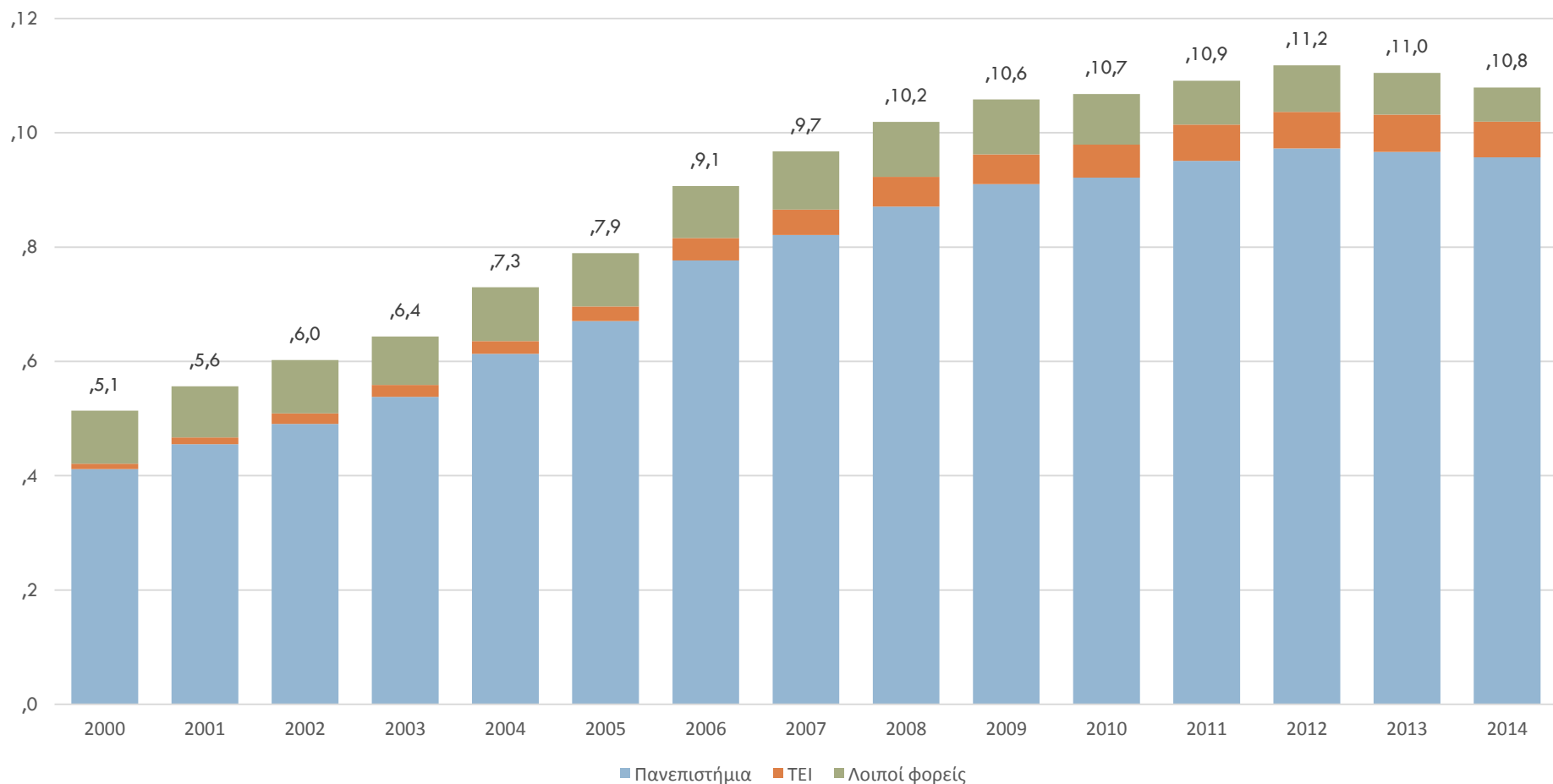
Ερευνητές φυσικών επιστημών ως % του συνόλου ερευνητών στα ΑΕΙ, 2013

Πηγή: Eurostat

Επιβράδυνση της ανόδου των δημοσιεύσεων μετά το 2008 και πτώση μετά το 2012

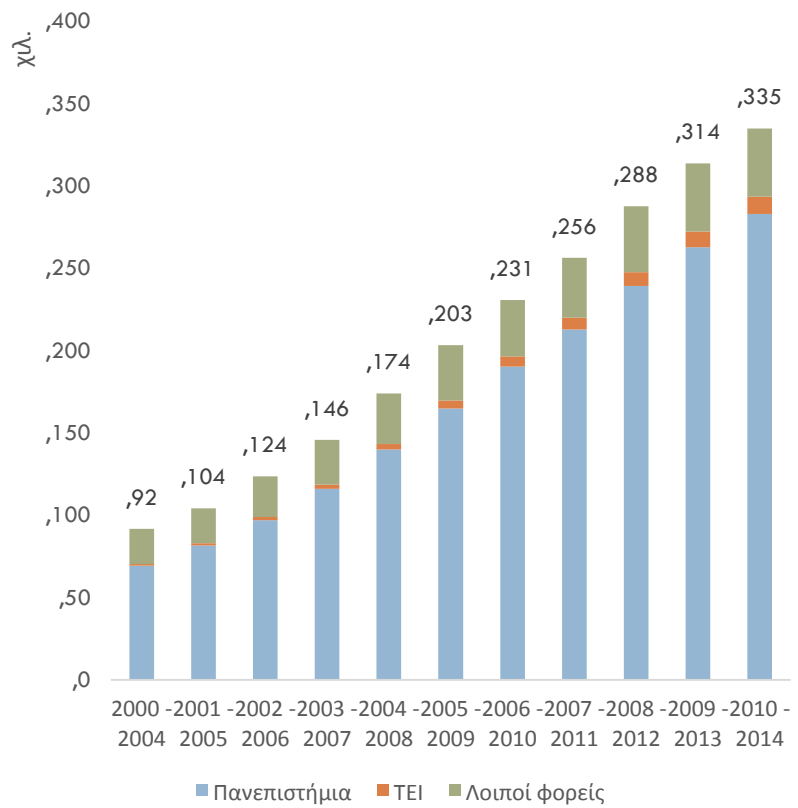
Εξέλιξη του αριθμού ελληνικών δημοσιεύσεων (χιλ.) σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά, 2000-2014

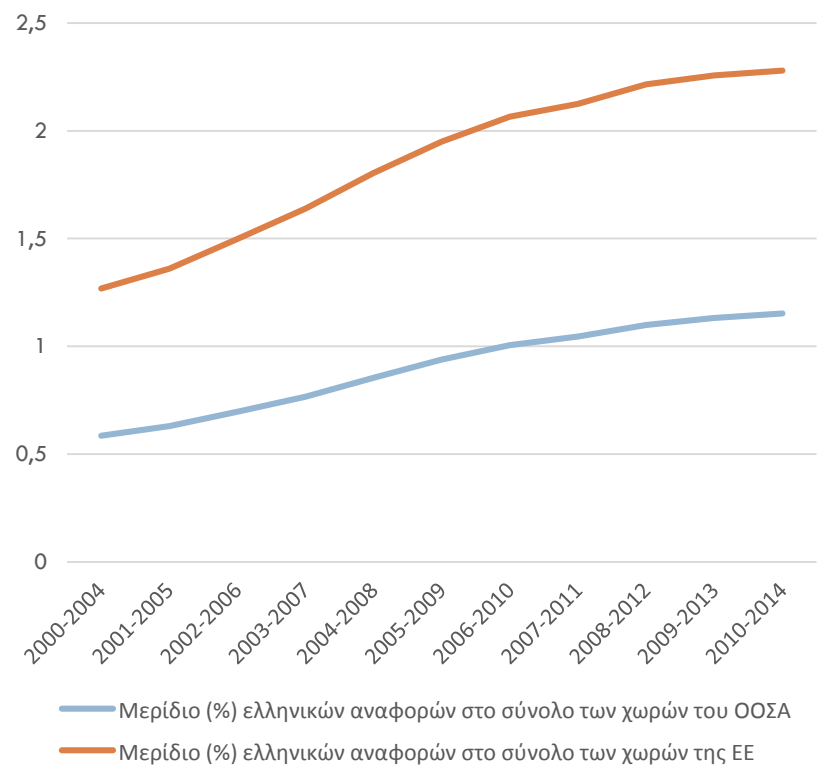
Πηγή: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

Από την άλλη πλευρά, συνεχίζεται η άνοδος του αριθμού αναφορών (ταχύτερα από τις χώρες της ΕΕ και του ΟΟΣΑ)

Εξέλιξη του αριθμού αναφορών σε ελληνικές δημοσιεύσεις, 2000-2014

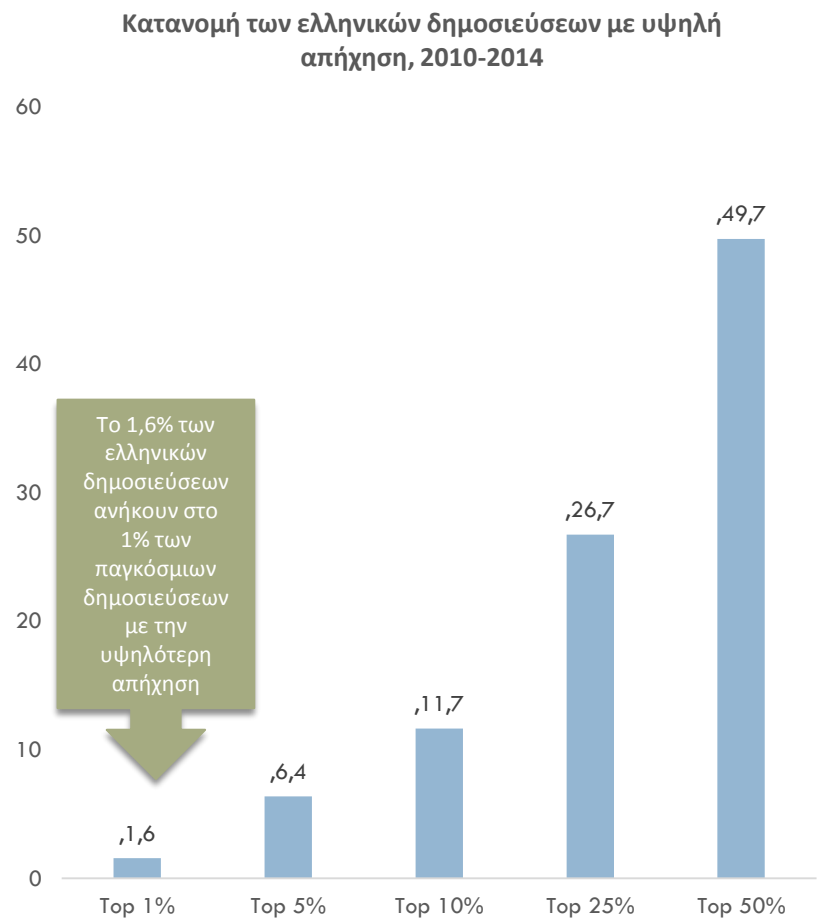
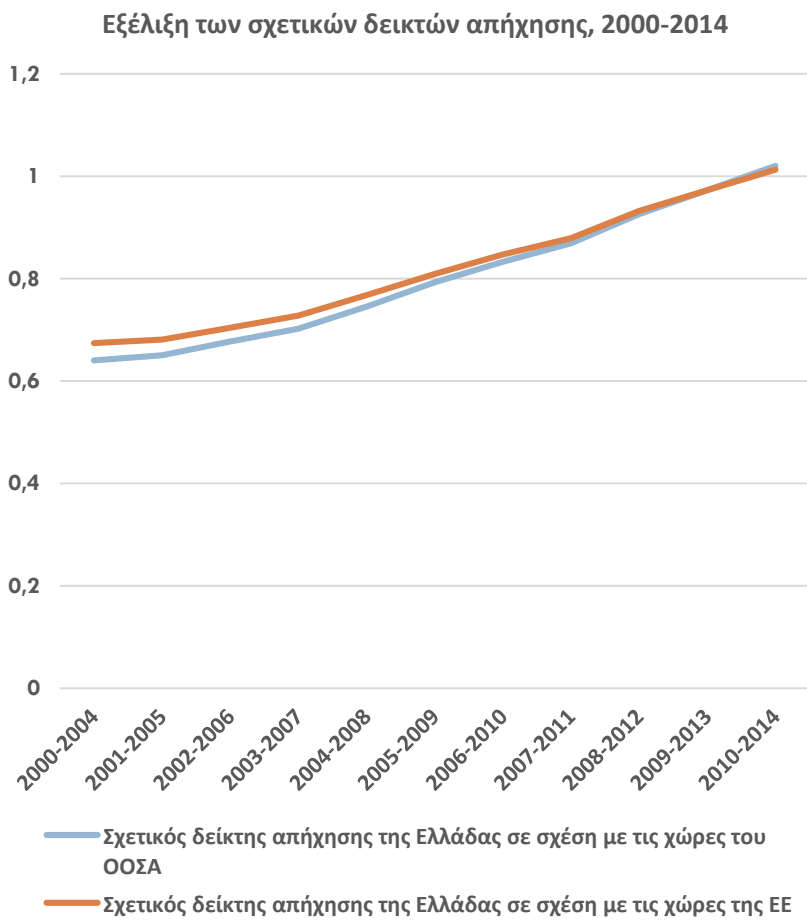

Εξέλιξη του μεριδίου ελληνικών αναφορών στο σύνολο των χωρών του ΟΟΣΑ και ΕΕ, 2000-2014

Πηγή: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

Βελτιώνονται και οι επιδόσεις της χώρας σε όρους σχετικού δείκτη απήχησης (ως προς τις χώρες της ΕΕ και του ΟΟΣΑ)

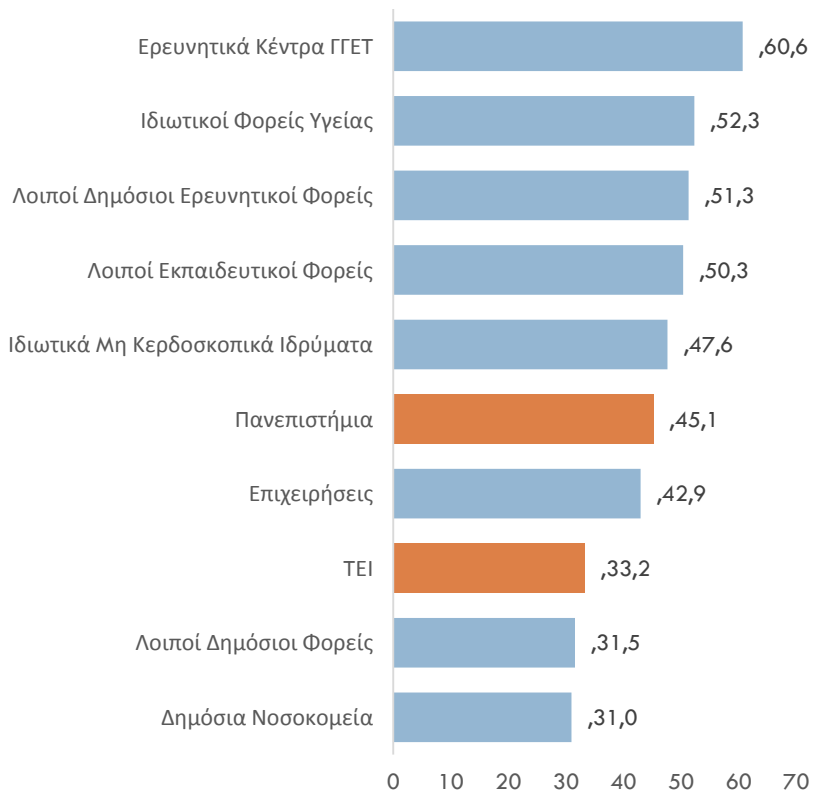

Πηγή: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

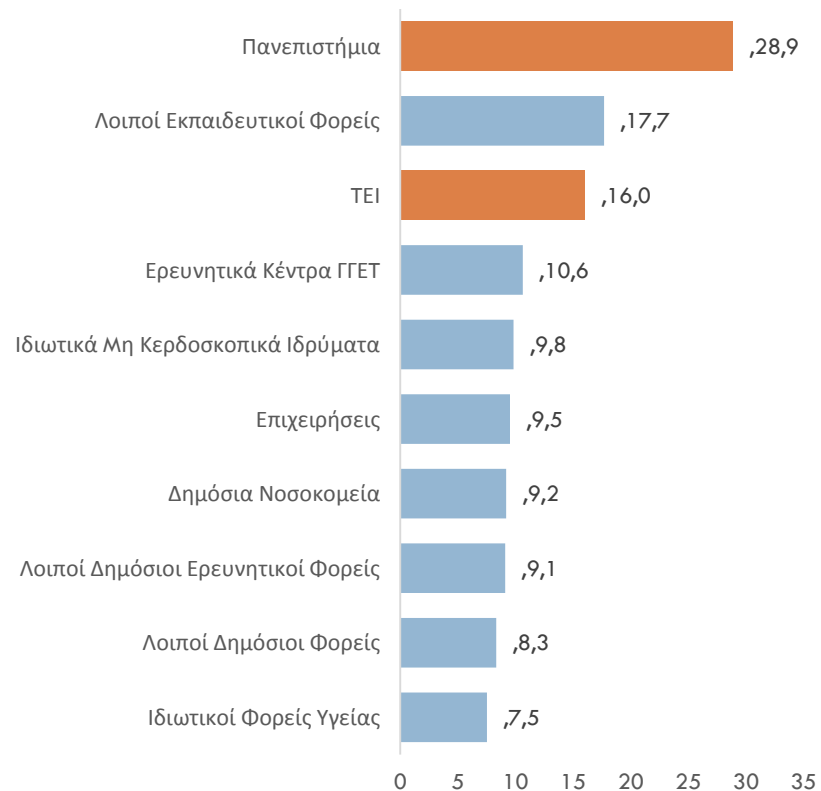
Ως αποτέλεσμα αυτής της σύγκλισης, η Ελλάδα είχε αρκετά υψηλή συμμετοχή στις δημοσιεύσεις με υψηλότερη απήχηση.

Έντονη είναι, όμως, η εσωστρέφεια των εγχώριων ΑΕΙ

Μερίδιο δημοσιεύσεων με διεθνείς συνεργασίες ανά τομέα (%), 2014

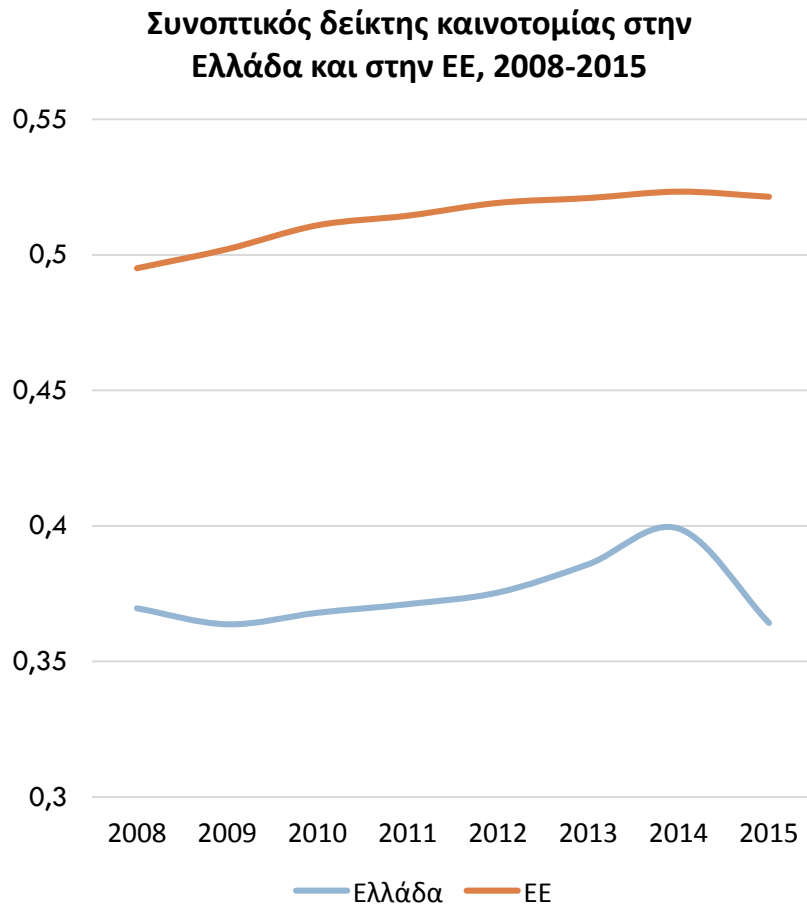
Μερίδιο δημοσιεύσεων χωρίς συνεργασίες ανά τομέα (%), 2014

Πηγή: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

Σχετικά μικρό είναι το ποσοστό των δημοσιεύσεων που γίνονται σε συνεργασία με φορείς του ιδιωτικού τομέα.

Παρά το μέγεθος και την ποιότητα του ερευνητικού δυναμικού η παραγωγή καινοτομίας είναι χαμηλή

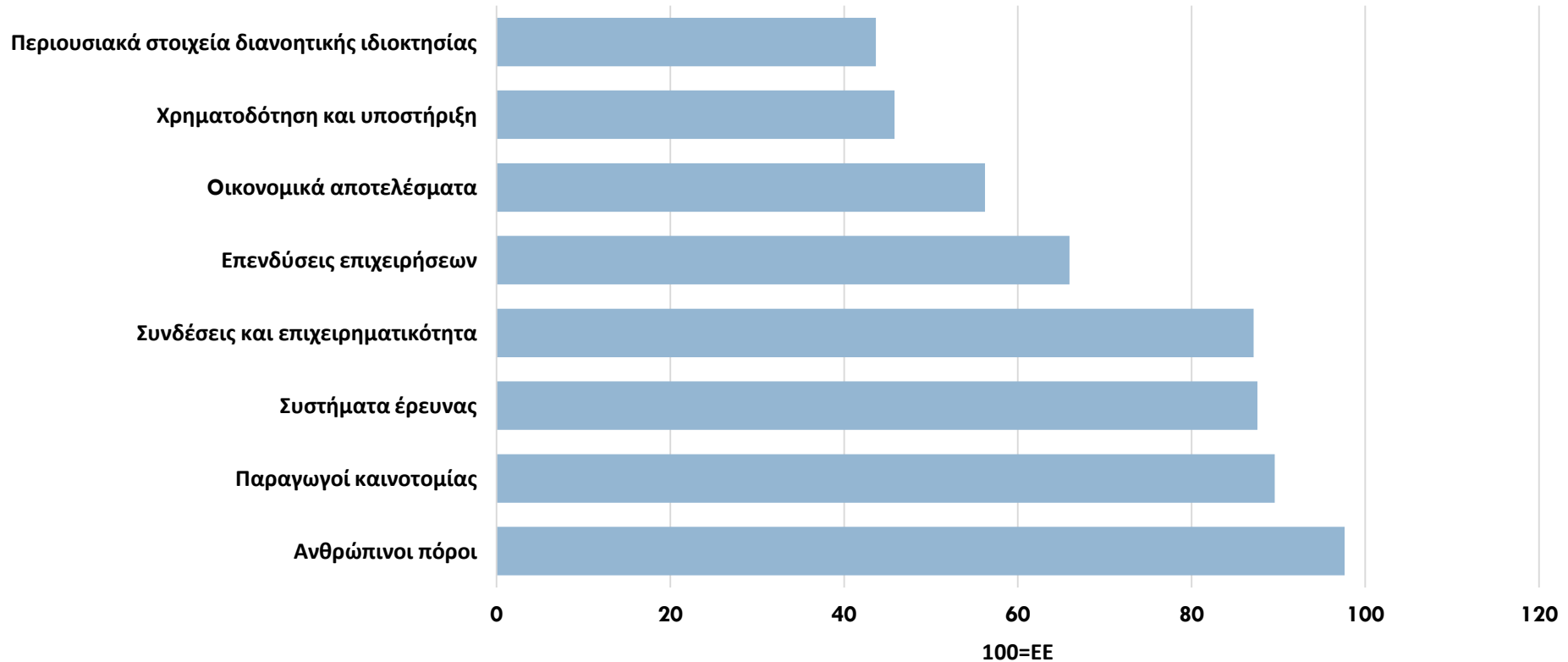
- Ως αποτέλεσμα της εσωστρέφειας των ΑΕΙ και της χαμηλής ενασχόλησης του ιδιωτικού τομέα με Ε&Α, η παραγωγή καινοτομίας στην Ελλάδα υστερεί σημαντικά.
- Ο συνοπτικός δείκτης καινοτομίας για την Ελλάδα περιορίστηκε σε 0,36 μονάδες το 2015 (από 0,40 το 2014 και 0,37 το 2008).
- Στην ΕΕ, ο δείκτης ανήλθε σε 0,52 μονάδες το 2015, από 0,50 το 2008.

Πηγή: European Innovation Scoreboard Database 2008-2016

Στην ΕΕ, ο δείκτης ανήλθε σε 0,52 μονάδες το 2015, από 0,50 το 2008.

Υστέρηση της Ελλάδας παρατηρείται και στους οκτώ σύνθετους δείκτες καινοτομίας

Επιδόσεις της Ελλάδας στους σύνθετους δείκτες καινοτομίας, 2015 (100=ΕΕ)

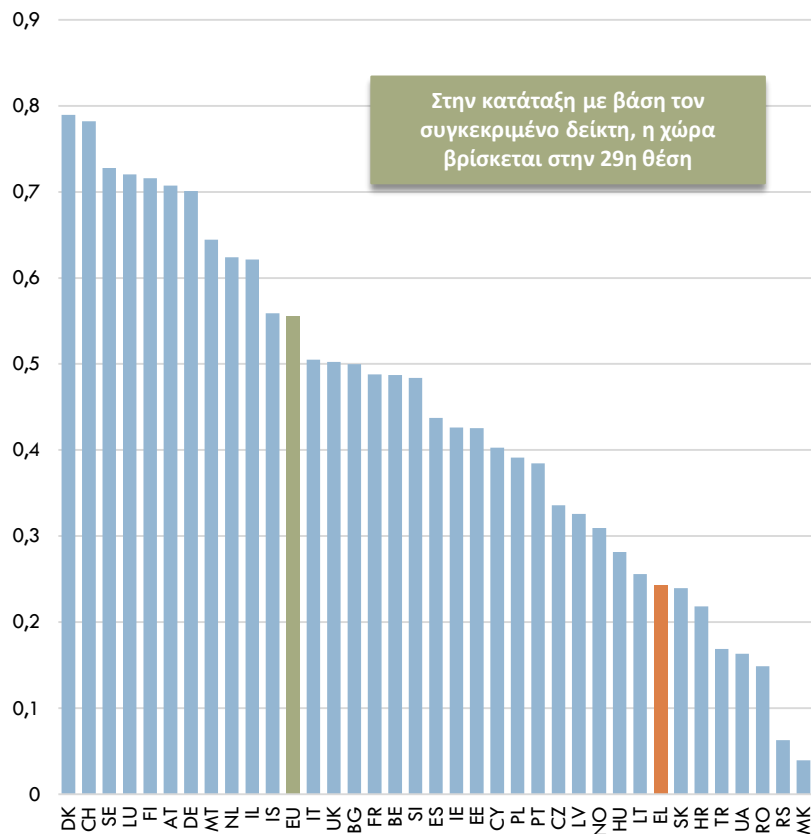

Πηγή: European Innovation Scoreboard Database 2008-2016

Η μεγαλύτερη υστέρηση παρατηρείται στον σύνθετο δείκτη που μετρά την παραγωγή καινοτομίας σε όρους διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, κοινοτικών εμπορικών σημάτων και κοινοτικών σχεδίων (υπολείπεται του μέσου όρου της ΕΕ κατά 56,3%)

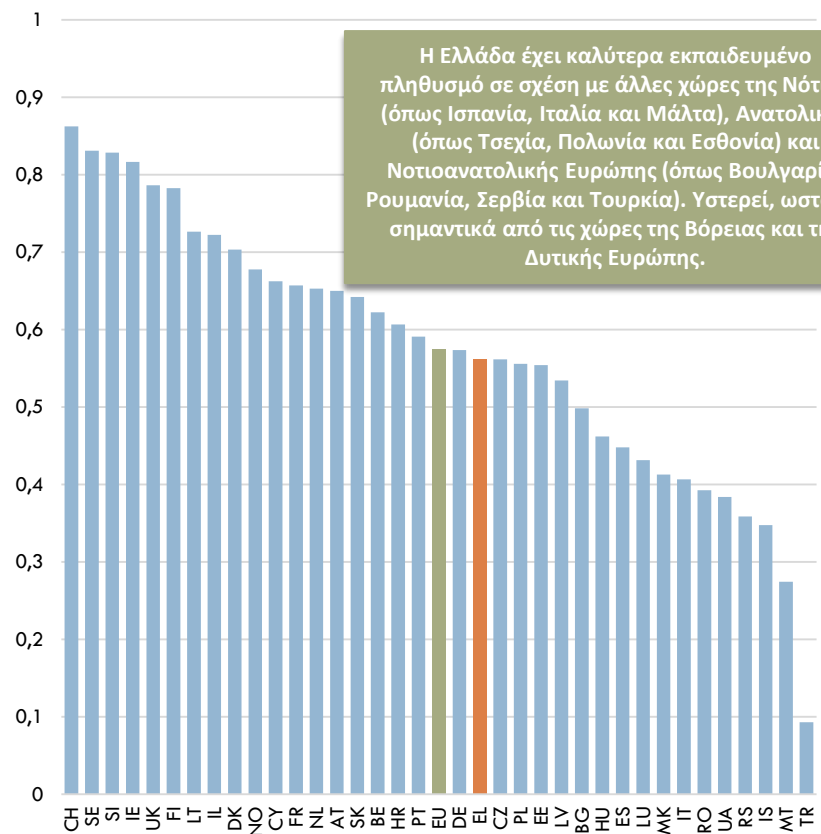
Η μεγαλύτερη υστέρηση παρατηρείται στον σύνθετο δείκτη για τα περιουσιακά στοιχεία διανοητικής ιδιοκτησίας

Σύνθετος δείκτης «Περιουσιακά στοιχεία διανοητικής ιδιοκτησίας» για ευρωπαϊκές χώρες, 2015

Πηγή: European Innovation Scoreboard Database 2008-2016

Σύνθετος δείκτης «Ανθρώπινοι πόροι» για ευρωπαϊκές χώρες, 2015

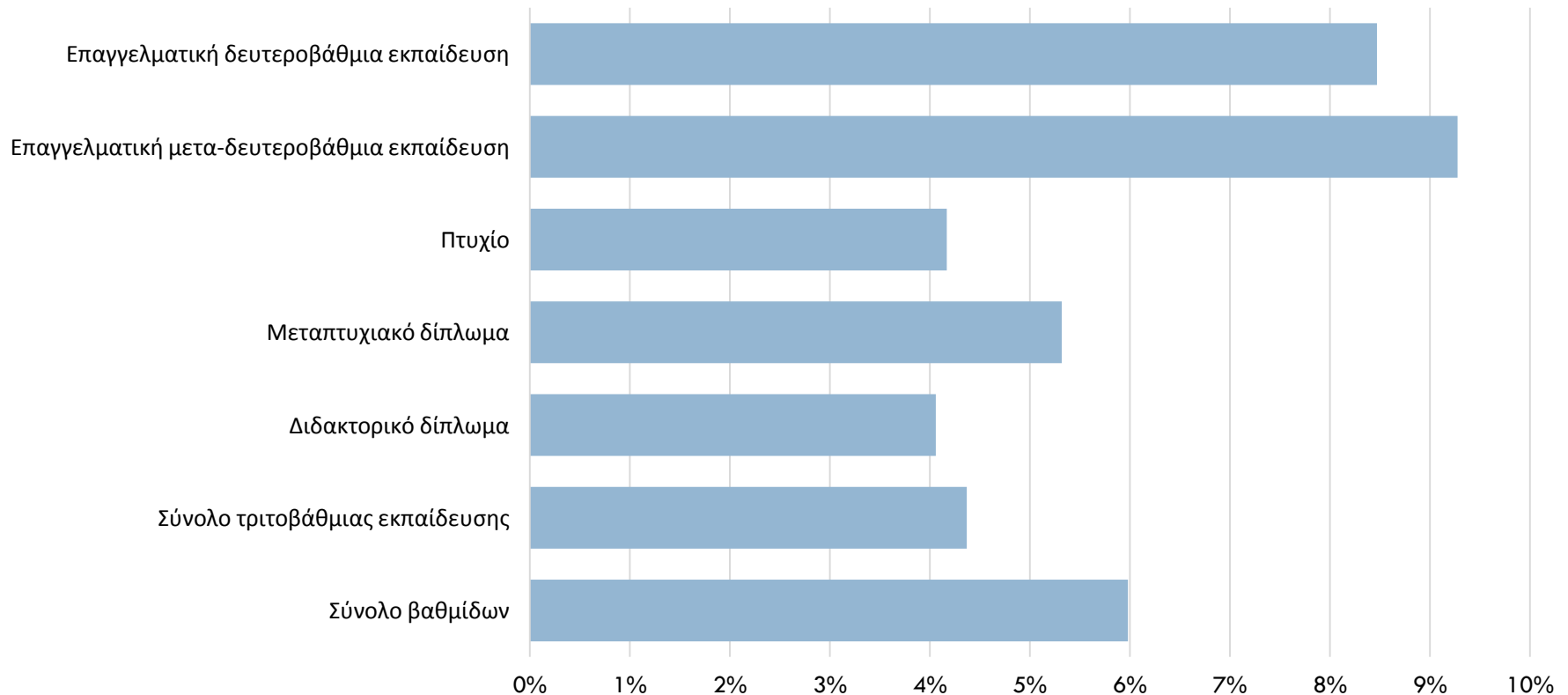
Η μικρότερη υστέρηση της Ελλάδας παρατηρείται στον σύνθετο δείκτη για τους ανθρώπινους πόρους

Νέες τεχνολογίες και τριτοβάθμια
εκπαίδευση

- Μικρός αριθμός ιδρυμάτων προσφέρει προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (επί πληρωμή)
 - ▣ ΕΚΠΑ, Παν. Πειραιώς, Παν. Αιγαίου, ΟΠΑ
- Η πύλη opencourses και τα μαθήματα που παρέχονται μέσω αυτής δεν είναι αμιγώς MOOCs
 - ▣ Χαρακτηρίζονται από βασικές διαφορές
 - ▣ Στο πλαίσιο των ελληνικών MOOCs, υπάρχουν προς το παρόν δύο πύλες/ δράσεις που προσφέρουν μαθήματα: Mathesis και Coursity

Η εκπαίδευση ατόμων με εξειδίκευση σε ΤΠΕ στην Ελλάδα είναι (ποσοτικά) επαρκής...

Μερίδιο των ΤΠΕ στους αποφοίτους ανά βαθμίδα, 2014

Πηγή: Eurostat **Επεξεργασία στοιχείων:** IOBE

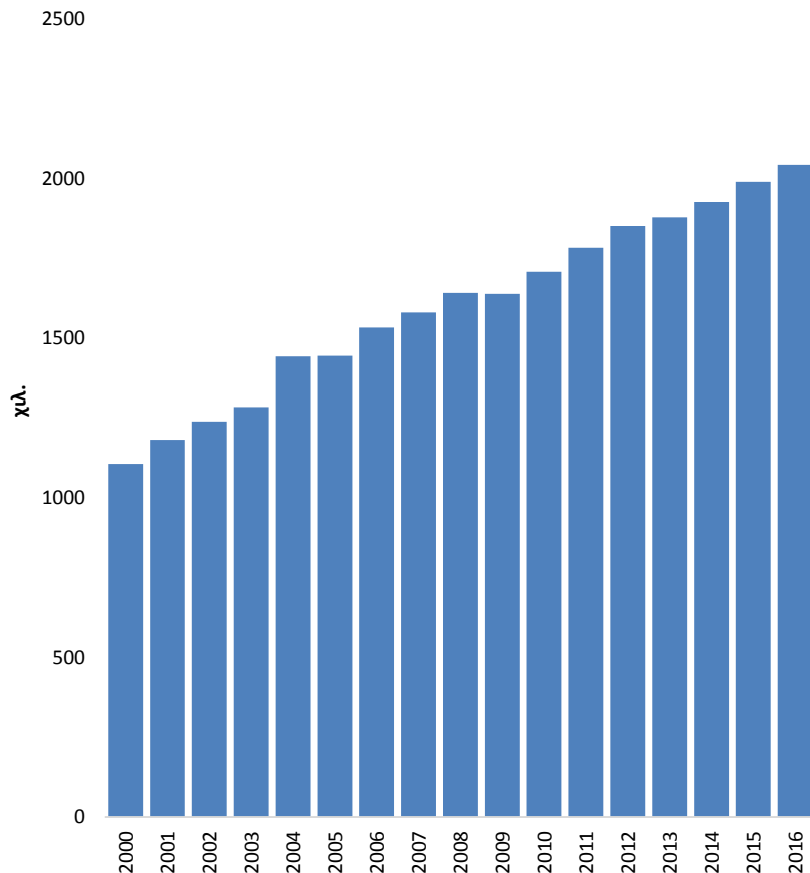
...ενώ και το ποσοστό σε ειδικούς ΤΠΕ με δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι σχετικά αυξημένο

- Μόλις 1,8 διπλώματα ευρεσιτεχνίας ΤΠΕ ανά εκατομμύριο κατοίκων το 2013 (23,2 κατά μ.ο. στην ΕΕ)
- Υστέρηση παρουσιάζεται και
 - ▣ στην υιοθέτηση καινοτόμων ψηφιακών τεχνολογιών στην παραγωγή
 - ▣ στη χρήση τεχνολογιών RFID και λογισμικού CRM
 - ▣ στην αυτοματοποίηση των συναλλαγών με προμηθευτές και πελάτες
- Όμως, ως προς την χρήση λογισμικού ERP και την ανάλυση μεγάλων δεδομένων, η χώρα βρίσκεται υψηλότερα από το μέσο όρο της ΕΕ

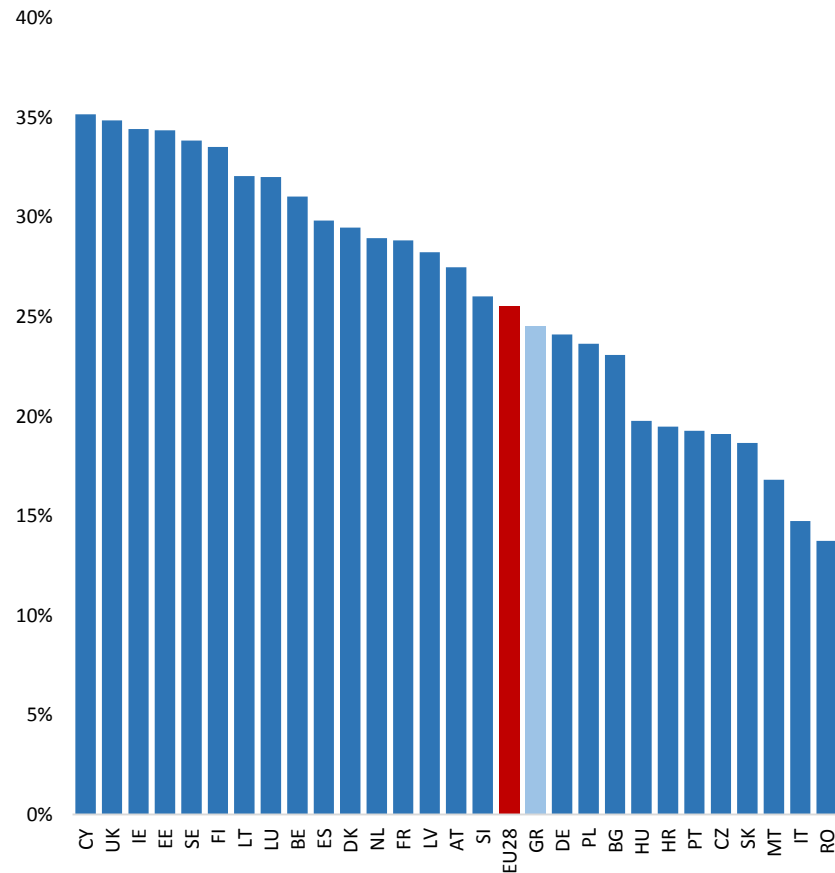
**Τριτοβάθμια εκπαίδευση και
απασχόληση αποφοίτων**

Ο πληθυσμός της χώρας με τριτοβάθμια εκπαίδευση σχεδόν διπλασιάστηκε το 2016 σε σχέση με το 2000

Πληθυσμός ηλικίας 15 ετών και άνω με τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα, 2000-2016

Ποσοστό πληθυσμού με τριτοβάθμια εκπαίδευση στην ΕΕ-28, 2016

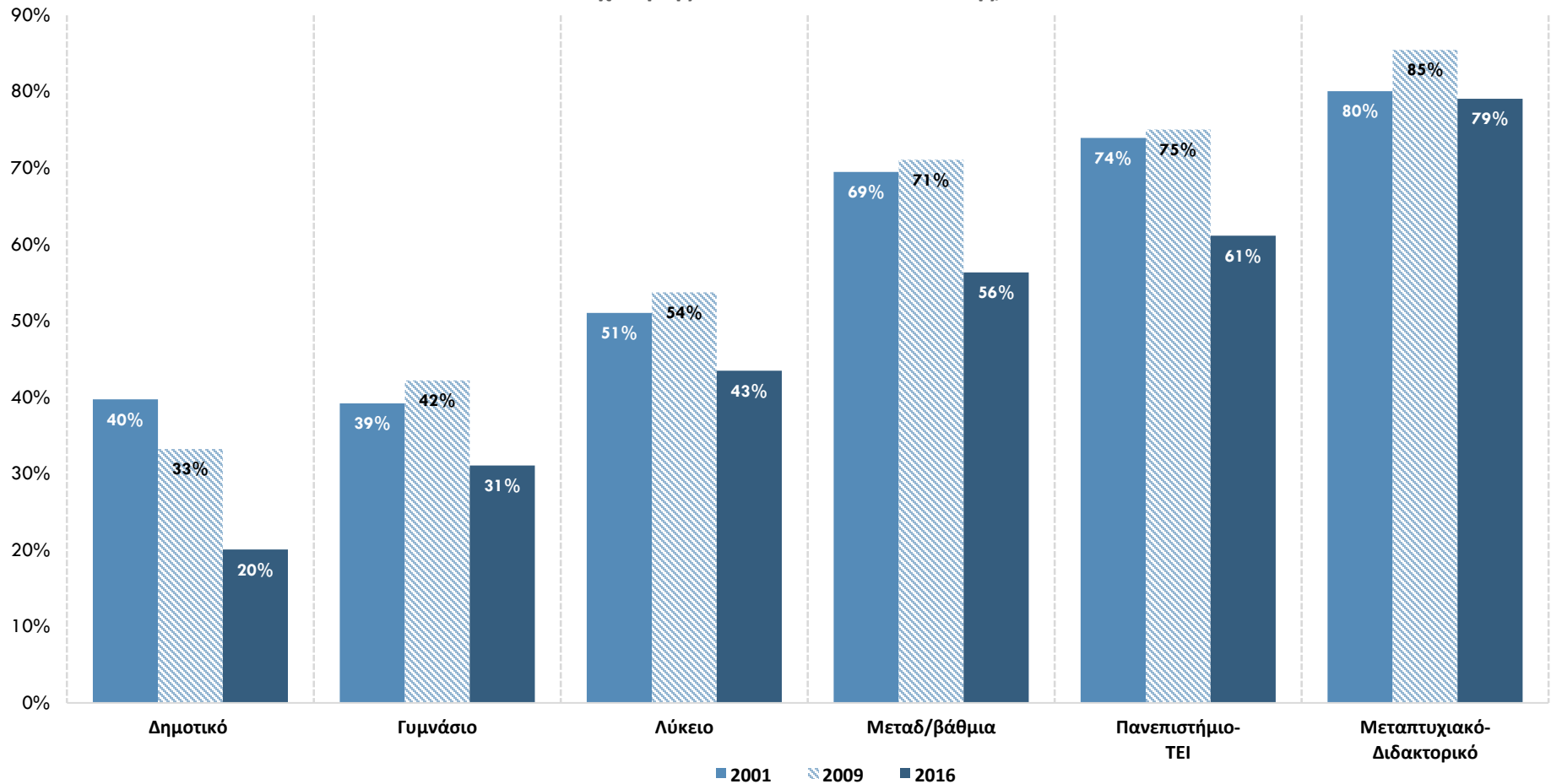

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού διαμορφώθηκε στο 24% περίπου το 2016 από 14% στις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας

Το υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης καταγράφεται στα άτομα με μεταπτυχιακές σπουδές ή διδακτορικό

Ποσοστό απασχόλησης ανά επίπεδο εκπαίδευσης, Ελλάδα

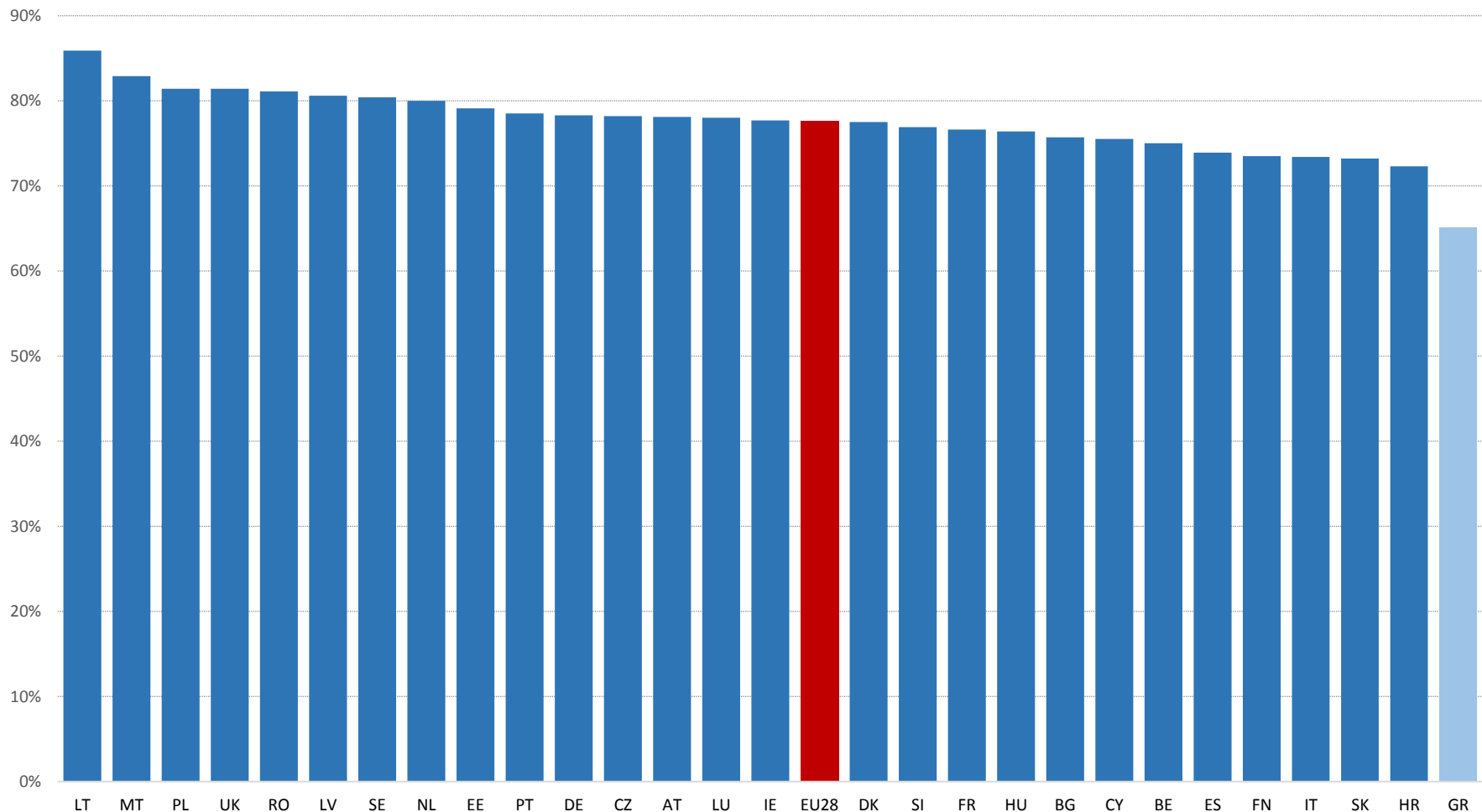
Ποσοστό απασχόλησης = Απασχολούμενοι / Συνολικός πληθυσμός

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Στους απόφοιτους πανεπιστημίων ή ΤΕΙ το ποσοστό απασχόλησης το 2016 ήταν χαμηλότερο κατά 14 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2009

Το ποσοστό απασχόλησης στα άτομα με τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι το χαμηλότερο στην ΕΕ-28

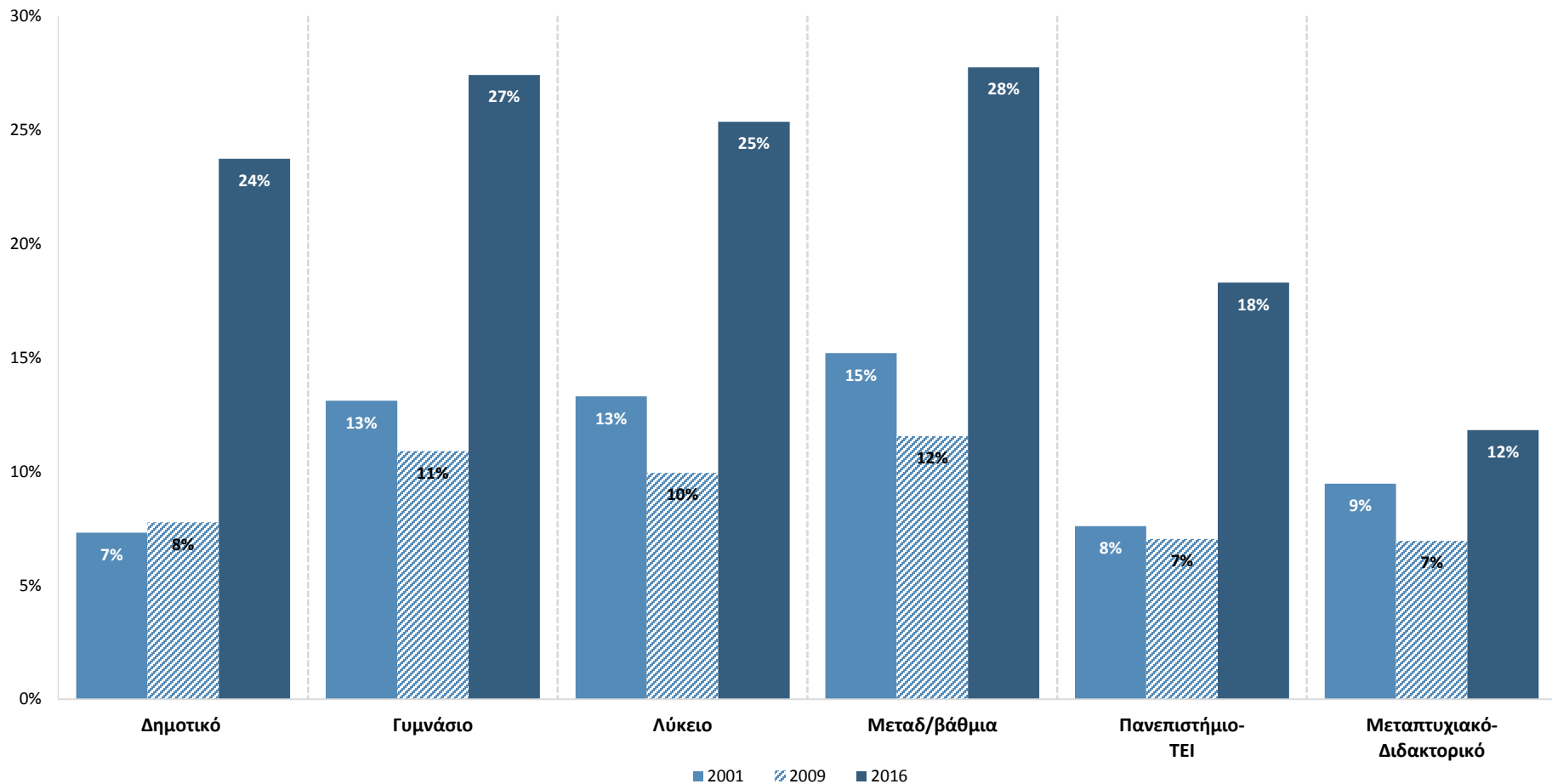
Ποσοστό απασχόλησης στα άτομα με τριτοβάθμια εκπαίδευση (ISCED 5-8) στην ΕΕ-28, 2016

Πηγή: Eurostat

Το 2016 το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας καταγράφεται στα άτομα με μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση και με γυμνάσιο

Ποσοστό ανεργίας ανά επίπεδο εκπαίδευσης, Ελλάδα

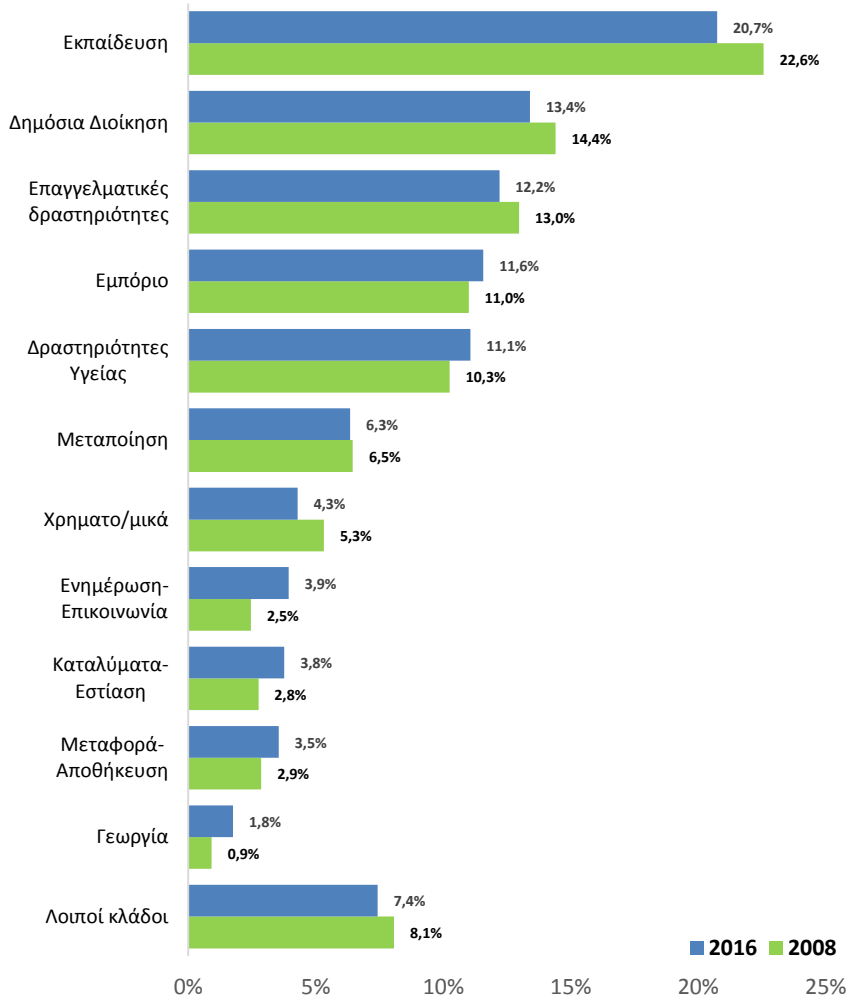

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Στα άτομα με πανεπιστημιακή ή τεχνολογική εκπαίδευση το ποσοστό ανεργίας το 2016 αυξήθηκε κατά 11 ποσοστιαίες μονάδες

Οι περισσότεροι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εργάζονται σε κλάδους των υπηρεσιών

Καταμερισμός απασχολούμενων με τριτοβάθμια εκπαίδευση σε κλάδους οικονομικής δραστηριότητας

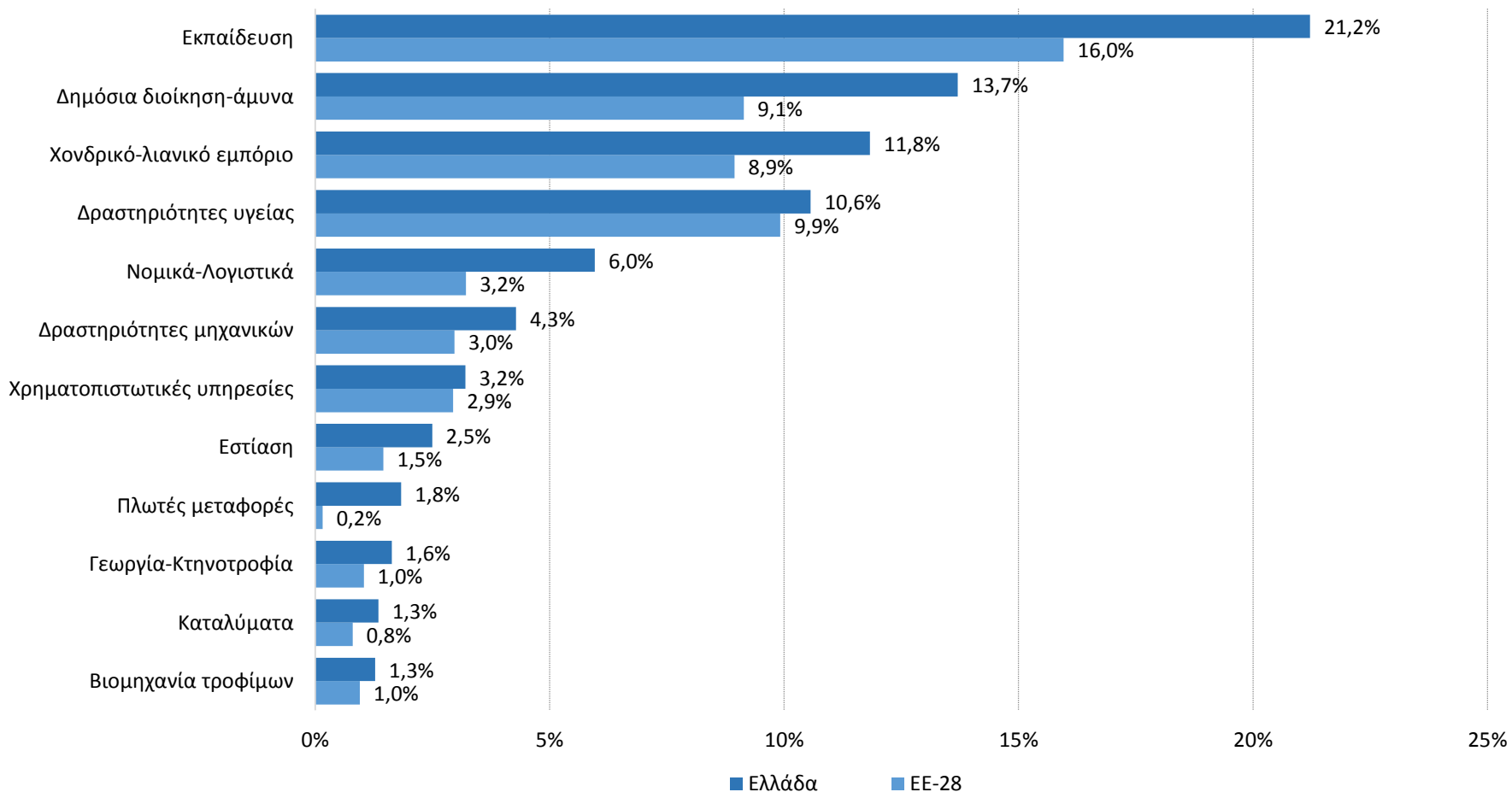
- Ο κλάδος της «Εκπαίδευσης» απορροφά το μεγαλύτερο αριθμό (266,7 χιλ. το 2016 που αντιστοιχεί στο 21% έναντι 23% το 2008) και ιδιαίτερα μεταξύ των αποφοίτων των πανεπιστημίων όπου απασχολείται το ¼ του συνόλου
- Ακολουθούν οι απασχολούμενοι στη Δημόσια διοίκηση – Άμυνα, κλάδος που σχετίζεται με υπηρεσίες του δημόσιου τομέα
 - ▣ 172,3 χιλ. το 2016 που αντιστοιχεί στο 13% του συνόλου των απασχολούμενων με τριτοβάθμια εκπαίδευση
- Τα ποσοστά αυτά διαφέρουν σημαντικά από το μέσο όρο της ΕΕ-28
 - ▣ 16% το αντίστοιχο μερίδιο στην Εκπαίδευση και 9% στη Δημόσια Διοίκηση-Άμυνα

Σημείωση: Μερίδιο στο σύνολο των απασχολούμενων με τριτοβάθμια εκπαίδευση

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Διαφορές στην κλαδική διάρθρωση των απασχολούμενων με τριτοβάθμια εκπαίδευση σε σχέση με την ΕΕ-28

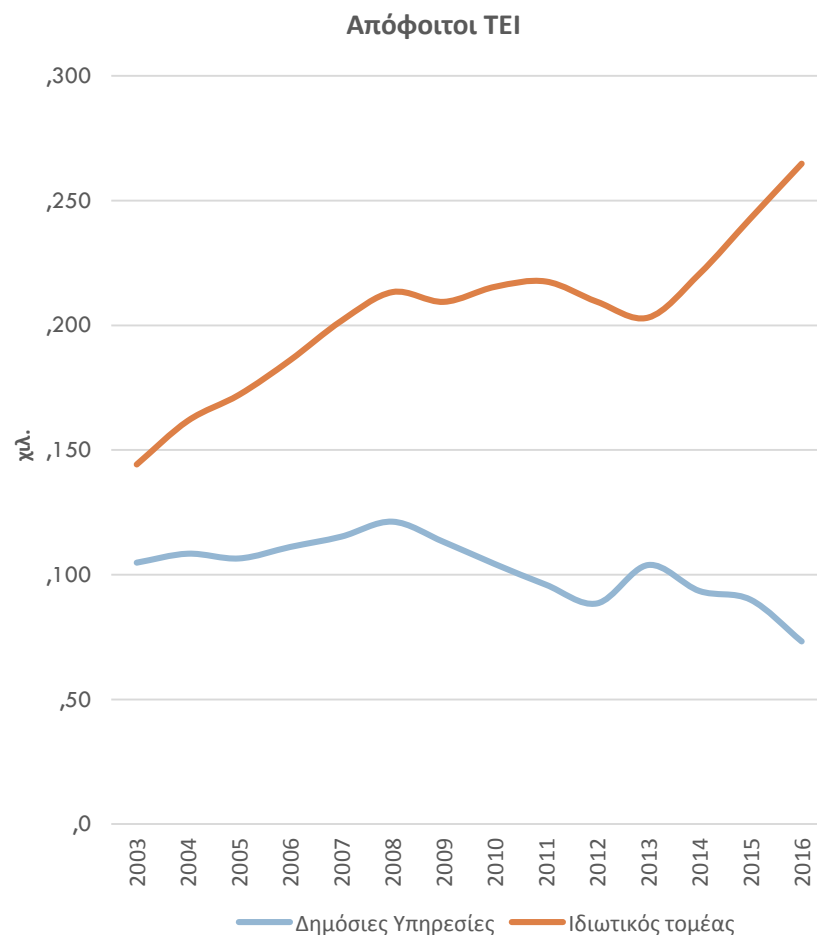
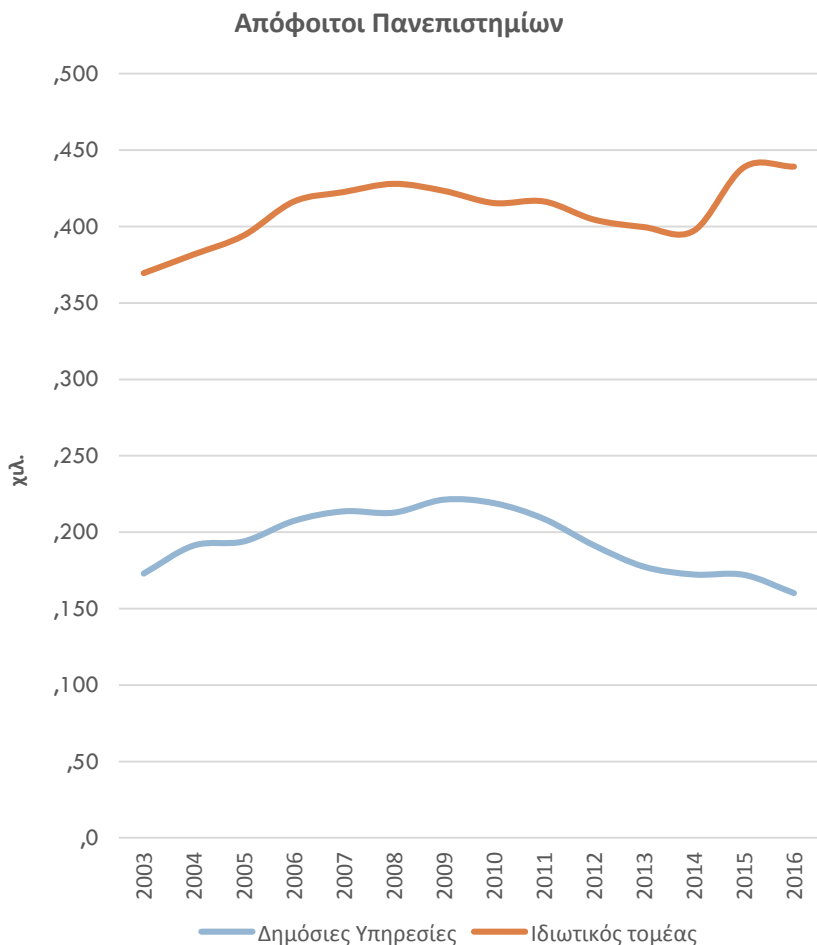
Καταμερισμός απασχολούμενων με τριτοβάθμια εκπαίδευση ανά κλάδο δραστηριότητας στην Ελλάδα και στην ΕΕ-28, 2016

Πηγή: Eurostat

Στους αποφοίτους ΤΕΙ παρατηρείται η μεγαλύτερη άνοδος της απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα

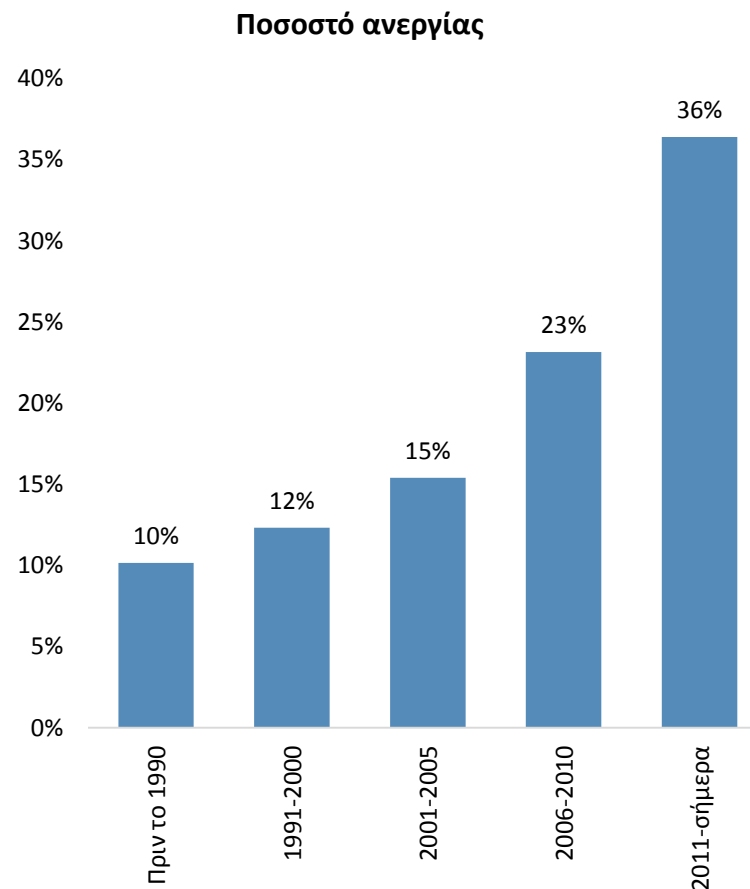
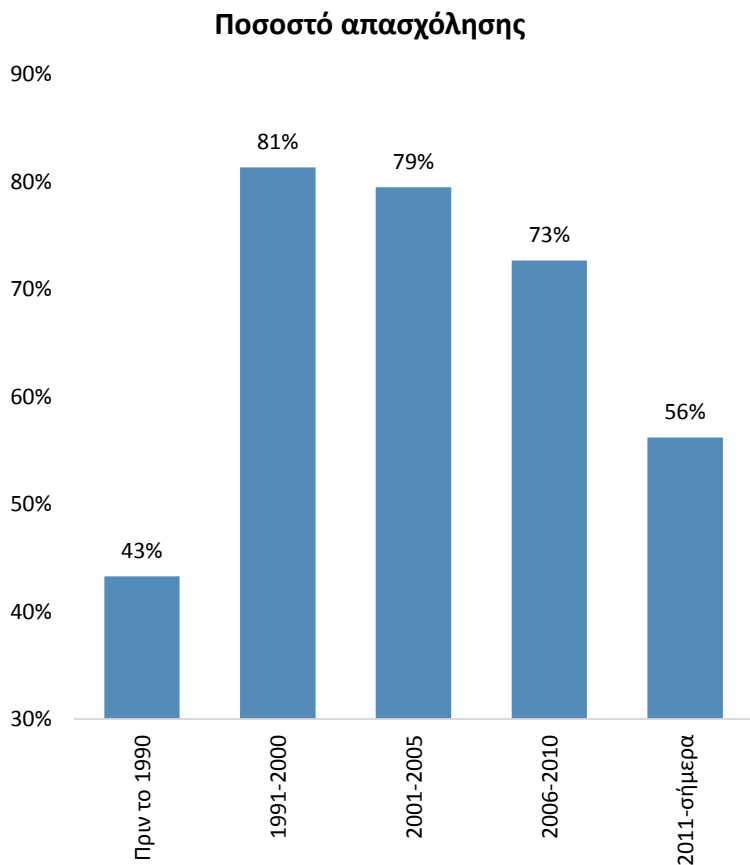
Εξέλιξη απασχολούμενων στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα με βάση το επίπεδο σπουδών

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Το 36% των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μετά το 2011 είναι άνεργοι

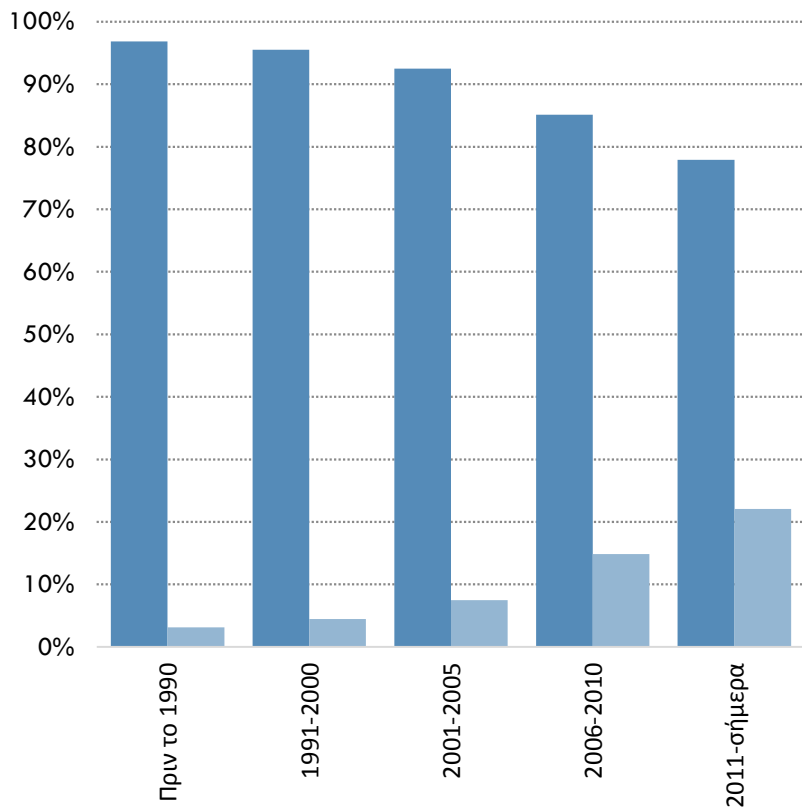
Ποσοστό απασχόλησης ατόμων με τριτοβάθμια εκπαίδευση με βάση το έτος αποφοίτησης, 2016

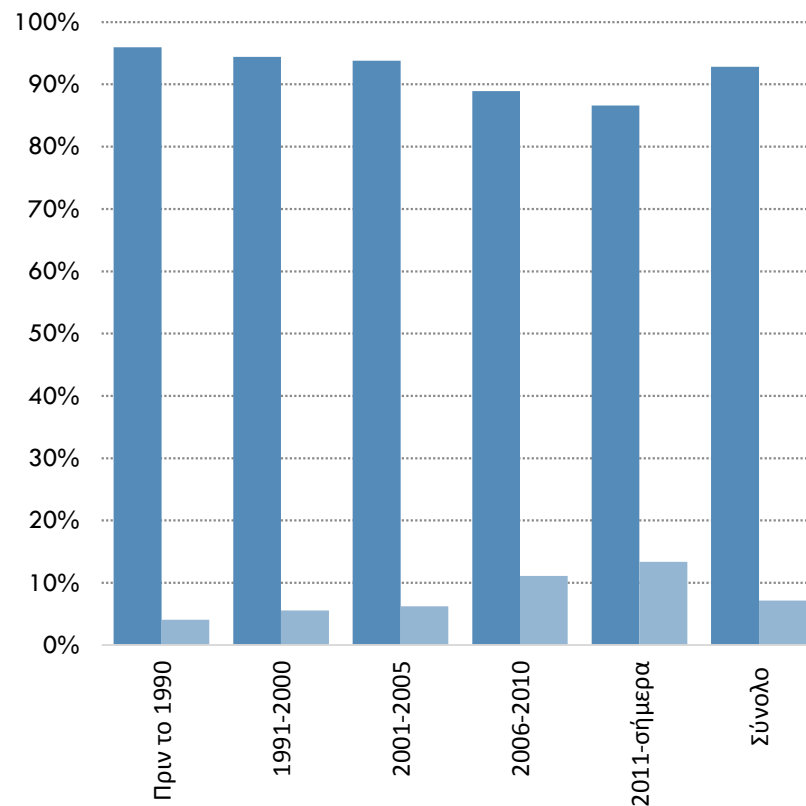
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Αυξημένο ποσοστό προσωρινής ή μερικής απασχόλησης στους αποφοίτους μετά το 2011

Απασχολούμενοι με τριτοβάθμια εκπαίδευση με βάση το έτος αποφοίτησης με μόνιμη ή προσωρινή εργασία, 2016

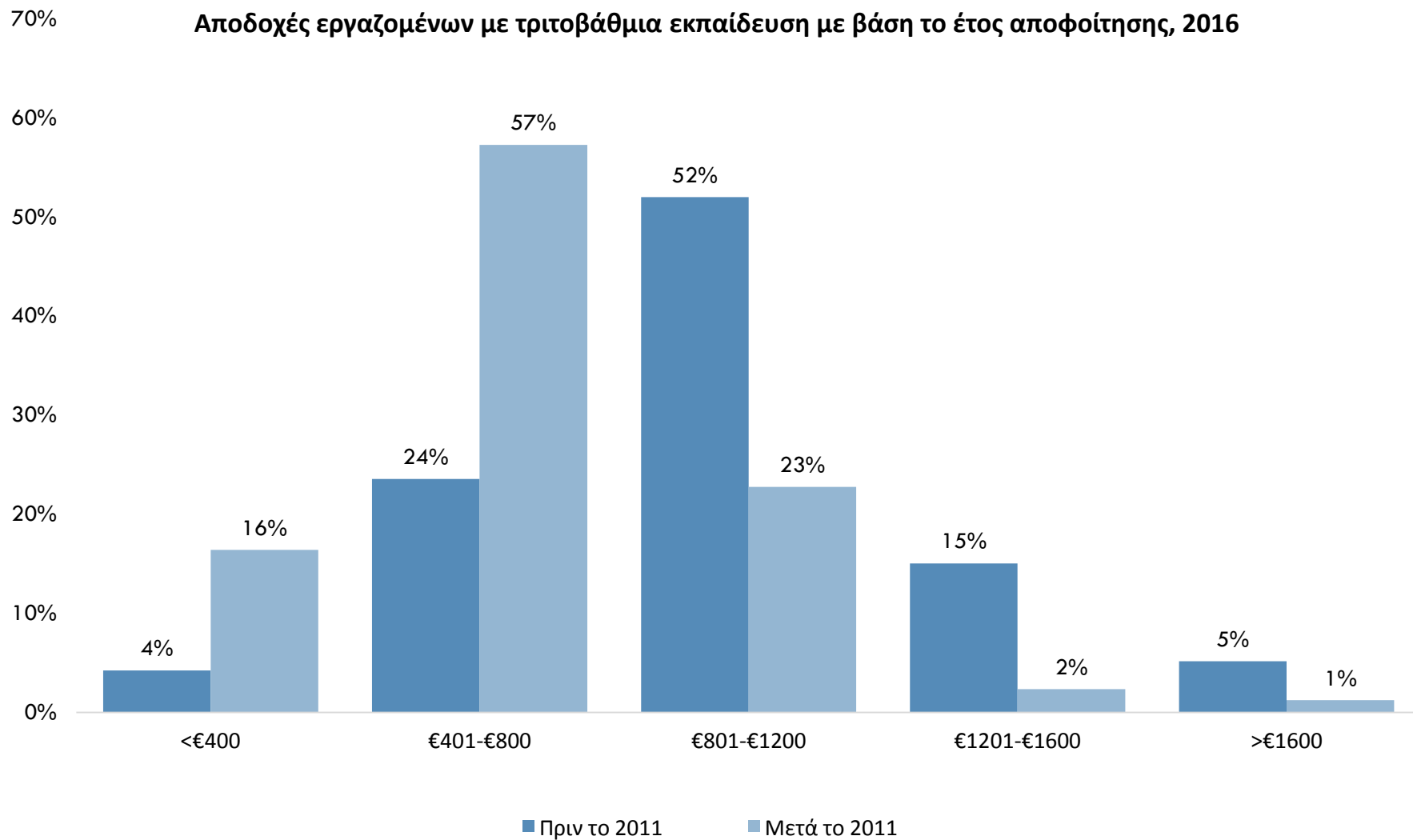
■ Μόνιμη ή με σύμβαση αόριστης διάρκειας
 ■ Προσωρινή ή με σύμβαση ορισμένου χρόνου

■ Πλήρης απασχόληση
 ■ Μερική απασχόληση

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Το 57% των εργαζομένων που απέκτησαν πτυχίο μετά το 2011 λαμβάνουν μισθό €400-€800

Προκλήσεις για την τριτοβάθμια εκπαίδευση

- **Βελτίωση της απόδοσης και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας επένδυσης στην ανώτατη εκπαίδευση, με εξορθολογισμό του συνολικού μεγέθους και της περιφερειακής διάρθρωσης του συστήματος.**
- Συγχωνεύσεις Πανεπιστημίων και ΤΕΙ
- Συνολικός αριθμός φοιτητών-ρύθμιση της ζήτησης
- Αύξηση % ολοκλήρωσης σπουδών
- **Βελτίωση της σύνδεσης της ανώτατης εκπαίδευσης και έρευνας με την αγορά εργασίας και την επιχειρηματικότητα, με αλλαγή έμφασης και προσανατολισμού των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων των ΑΕΙ, σε συνεργασία με εγχώριες και διεθνείς επιχειρήσεις.**
- Αλλαγή προσανατολισμού εκπαίδευσης (από εκπαίδευση-δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα)
- Συντονισμός ΑΕΙ και αγοράς εργασίας (αυτονομία & στρατηγική ικανότητα ΑΕΙ-πιστοποίηση-κανόνες χρηματοδότησης)
- Ενίσχυση έρευνας και καινοτομίας (συνεργασία με εγχώριες και διεθνείς επιχειρήσεις)
- Ανάπτυξη δια βίου εκπαίδευσης
- **Εξεύρεση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης με εξωστρέφεια, διεθνοποίηση και αξιοποίηση της περιουσίας τους και των νέων τεχνολογιών.**
- Εθνική στρατηγική διεθνοποίησης
- Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών (E-learning, MOOCs)
- Βελτίωση αξιοποίησης περιουσίας ΑΕΙ (ερευνητικά αποτελέσματα, ακίνητη περιουσία)

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας

Συντονισμός: Νίκος Βέττας, Γενικός Διευθυντής IOBE και Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

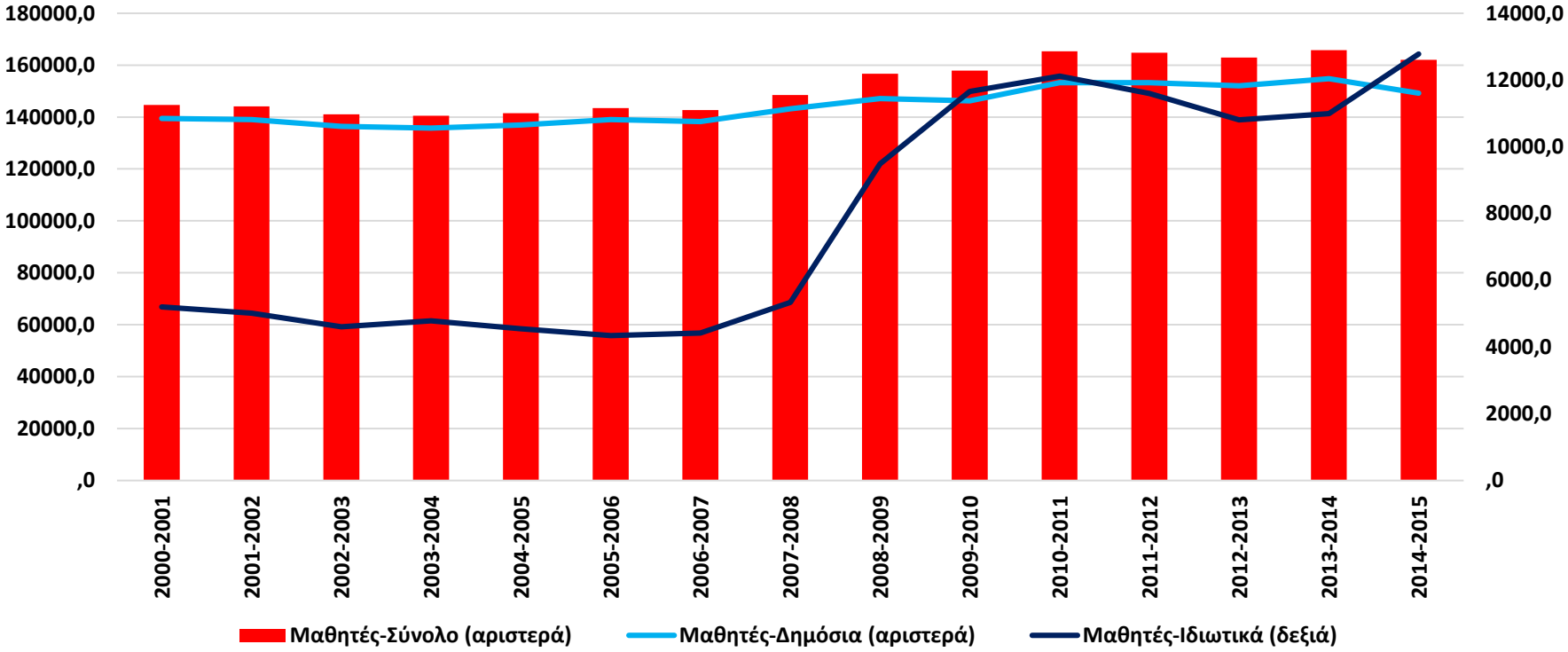
Επιστημονικός Υπεύθυνος Μελέτης: Αποστόλης Δημητρόπουλος, Δρ Εκπαιδευτικής Πολιτικής της London School of Economics & Political Science.

Ομάδα έρευνας του IOBE: Svetoslav Danchev (Υπεύθυνος του Τμήματος Μικροοικονομικής Ανάλυσης και Πολιτικής), Φωτεινή Θωμαΐδου, Νίκος Παρατσιώκας και Κωσταντίνος Πέππας.

Το πλήρες κείμενο της μελέτης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του IOBE (www.iobe.gr)

**Βασικά μεγέθη λειτουργίας
πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης**

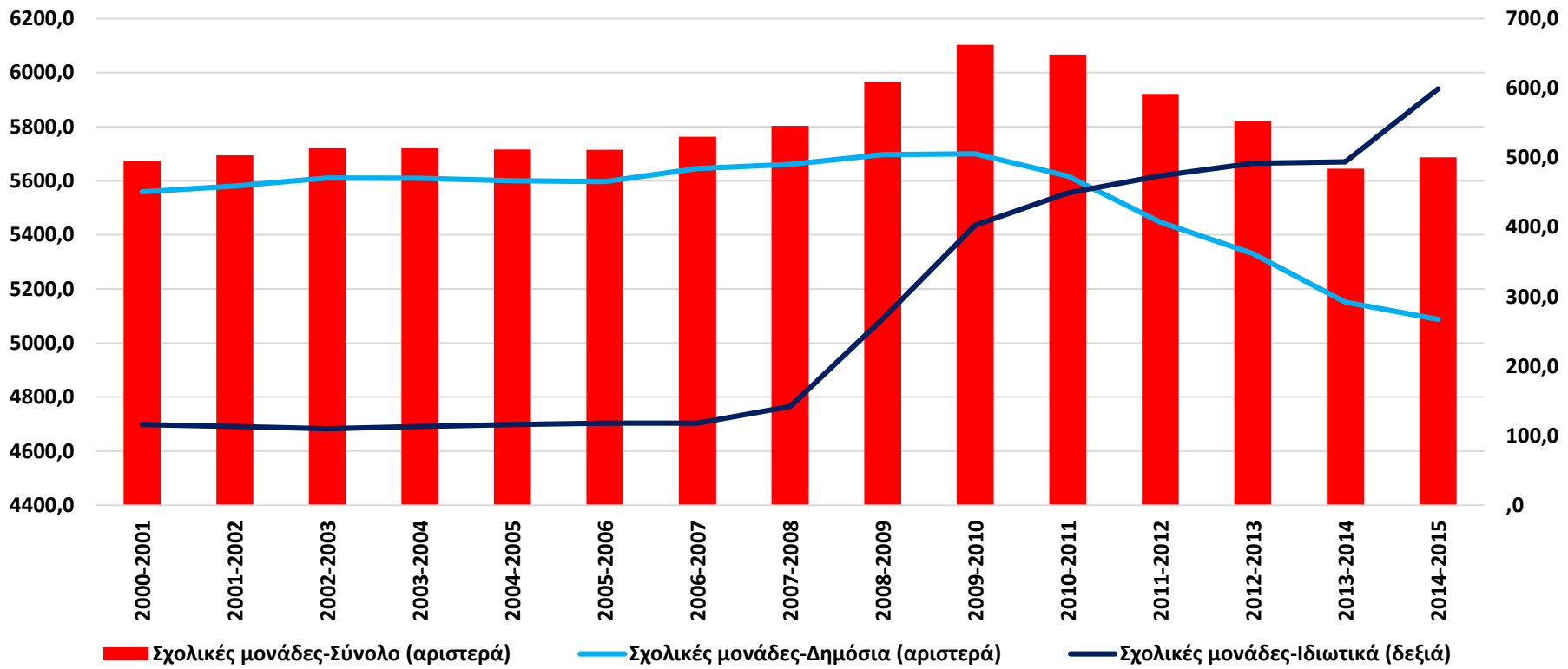
Εξέλιξη μαθητικού πληθυσμού νηπιαγωγείων 2000-2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Ο μαθητικός πληθυσμός στα νηπιαγωγεία (δημόσια και ιδιωτικά) αυξήθηκε κατά 12%.
- Η αύξηση στα δημόσια νηπιαγωγεία έφτασε το 7%, ενώ στα ιδιωτικά το 145,7%.
- Απότομη άνοδος του αριθμού των μαθητών στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία από το 2008 και μετά.

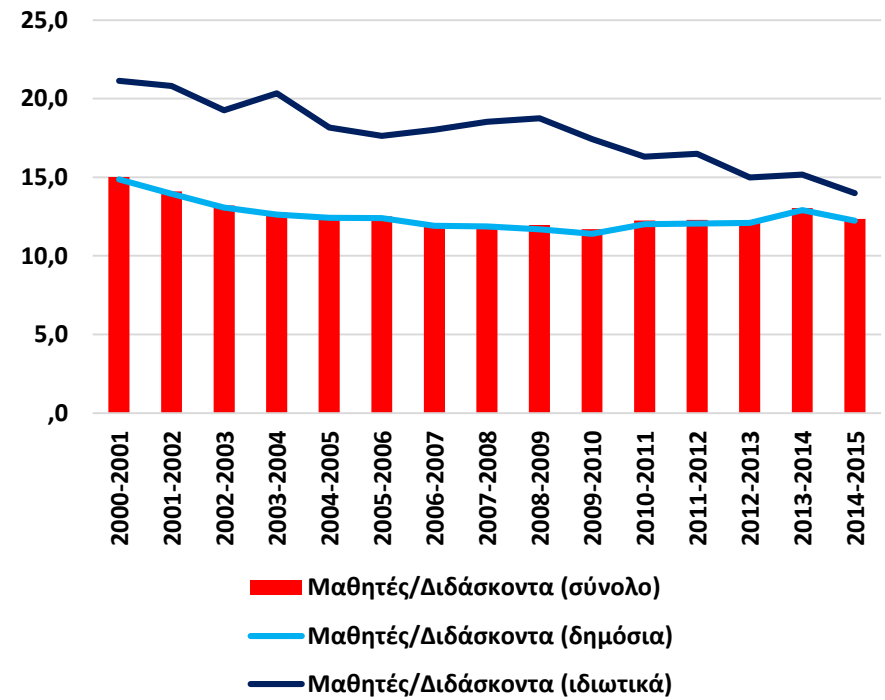
Εξέλιξη αριθμού νηπιαγωγείων 2000-2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Οι δημόσιες σχολικές μονάδες την περίοδο 2000-2014 μειώθηκαν κατά 8,5%, ενώ την περίοδο 2009-2014 η πτώση διαμορφώθηκε σε 10,7% (612 λιγότερα νηπιαγωγεία).
- Την περίοδο 2000-2014 τα ιδιωτικά νηπιαγωγεία υπερ-πενταπλασιάστηκαν.

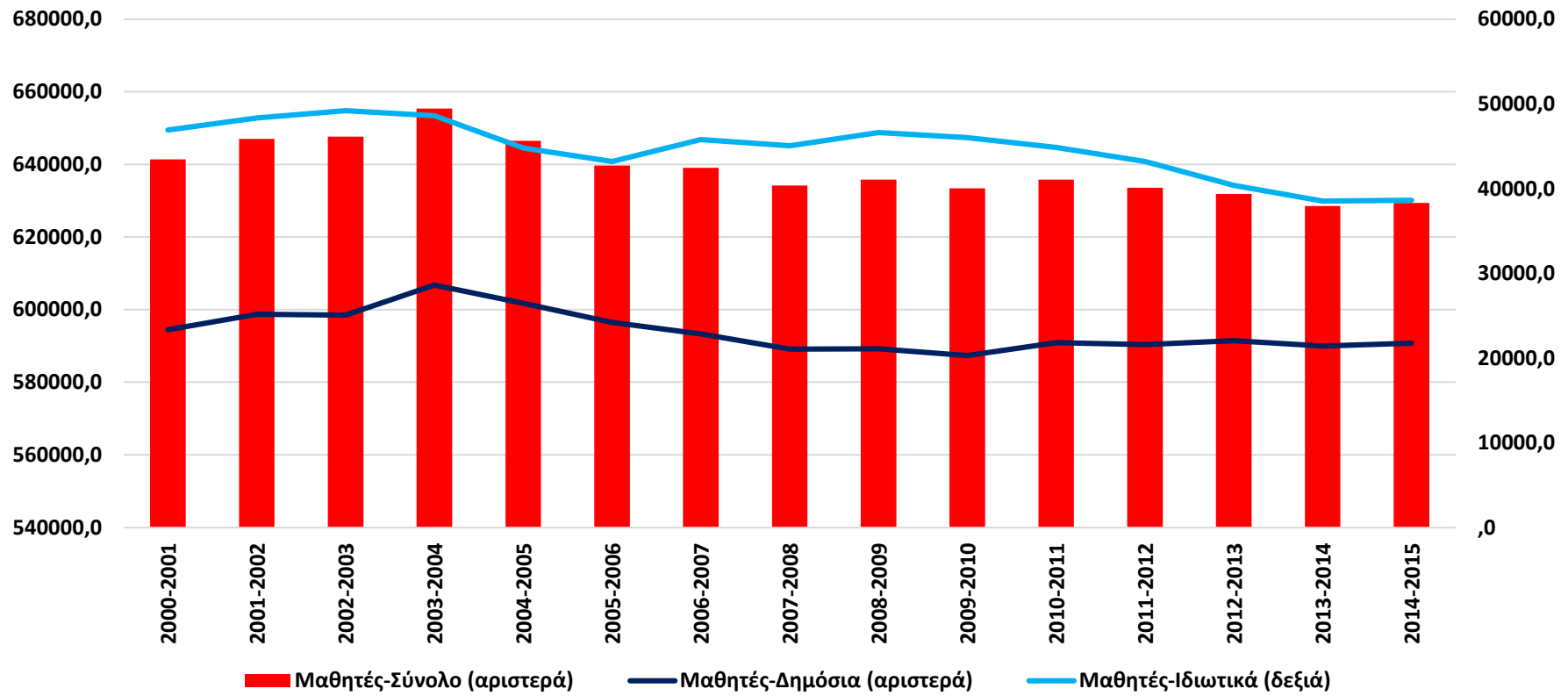
Εξέλιξη αριθμού διδακτικού προσωπικού νηπιαγωγείων 2000-2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Το διδακτικό προσωπικό (σε δημόσια και ιδιωτικά νηπιαγωγεία) αυξήθηκε κατά 36,2%, η αύξηση όμως στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία (3,7 φορές) είναι πολύ υψηλότερη από την αύξηση στα δημόσια (30%).
- Ο λόγος μαθητές/διδάσκοντα (σε δημόσια και ιδιωτικά νηπιαγωγεία) έχει μειωθεί ελαφρά την εν λόγω περίοδο, αλλά παραμένει σαφώς υψηλότερος στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία.

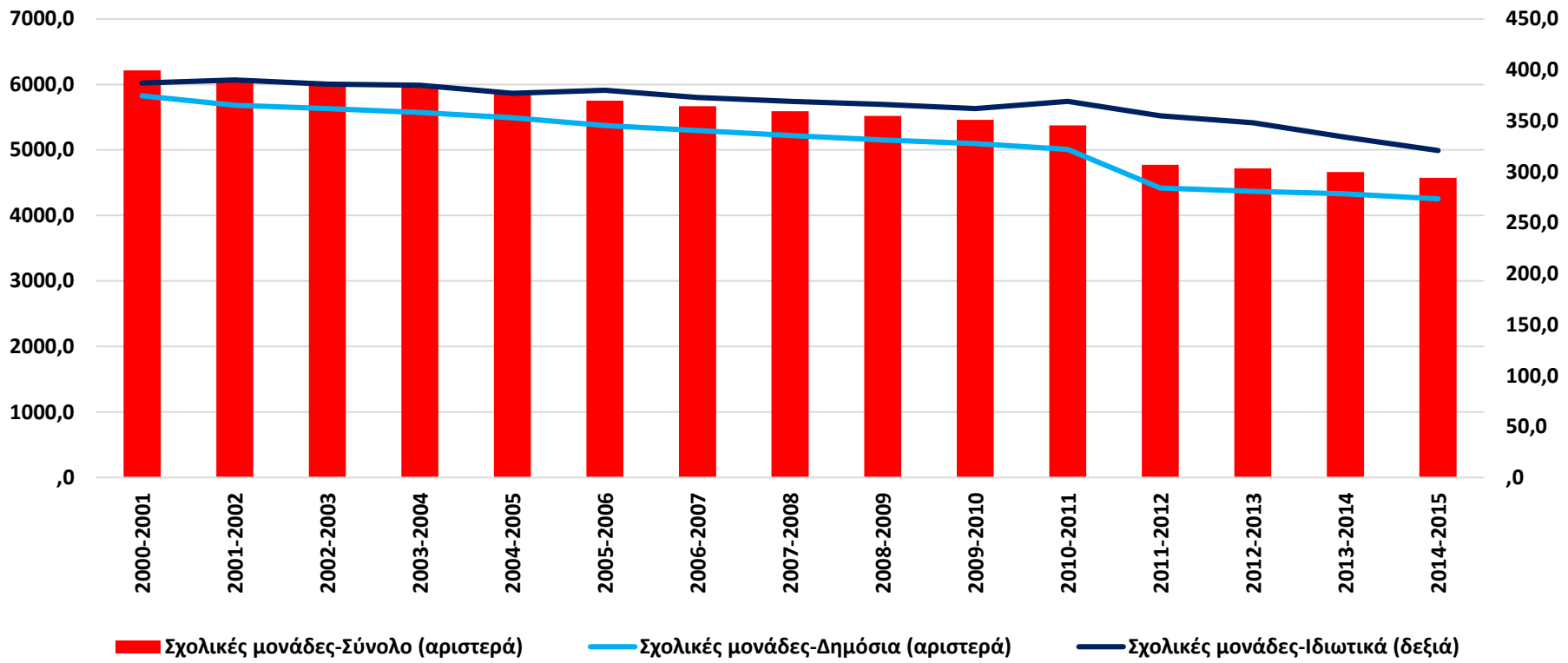
Εξέλιξη μαθητικού πληθυσμού δημοτικών 2000-2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Ο συνολικός αριθμός των μαθητών δημοτικού παρουσιάζει ελαφρά μείωση κατά 1,9% (12 χιλ. λιγότεροι μαθητές).
- Η πτώση στα δημόσια σχολεία ανέρχεται σε 0,6% και στα ιδιωτικά σε 17,6%.

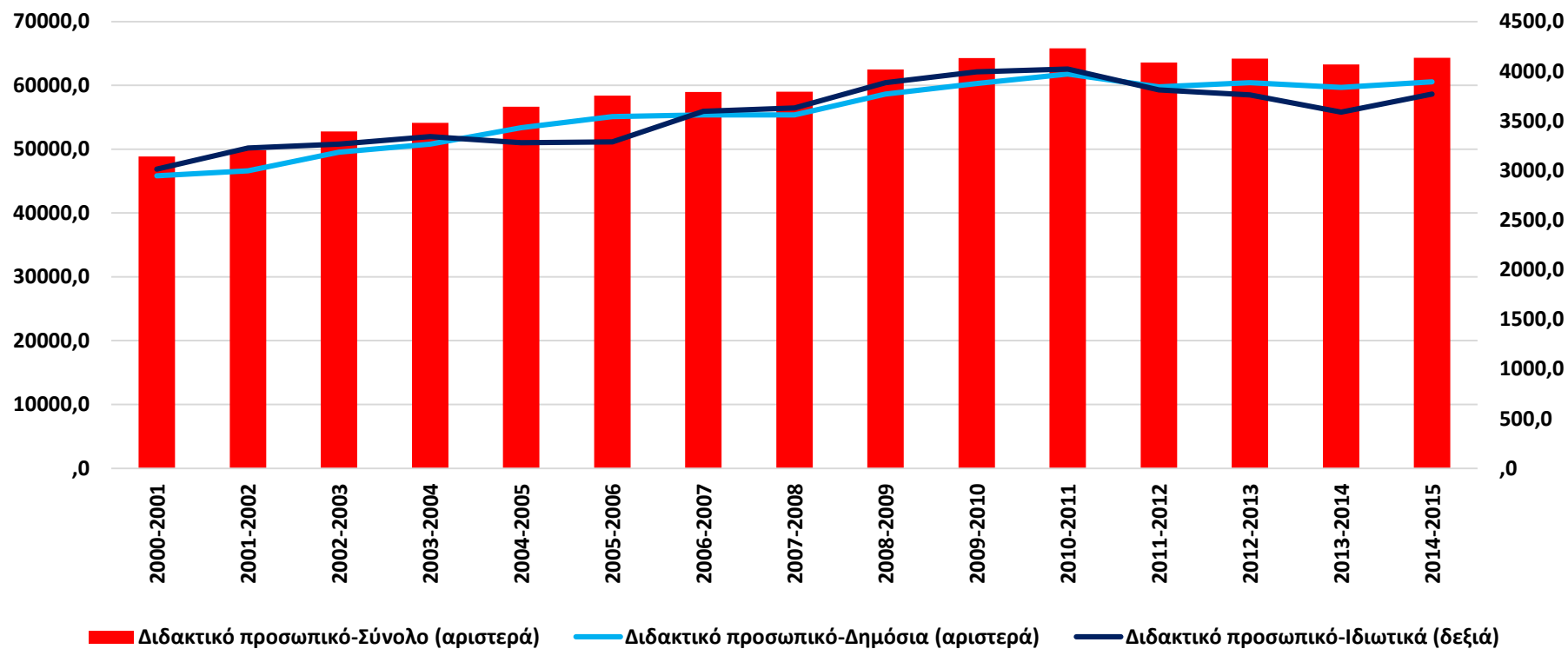
Εξέλιξη αριθμού δημοτικών σχολείων 2000-2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Οι σχολικές μονάδες (δημόσια και ιδιωτικά δημοτικά) την περίοδο 2000-2014 μειώθηκαν κατά 26,4% (1.637 λιγότερες σχολικές μονάδες).
- Πάνω από ¼ των δημοσίων σχολικών μονάδων έκλεισαν (πτώση 27% ή κατά 1.571 μονάδες) την ίδια περίοδο.
- Ο αριθμός των ιδιωτικών σχολικών μονάδων μειώθηκε κατά 17,1%.

Εξέλιξη αριθμού διδακτικού προσωπικού δημοτικών σχολείων 2000-2014

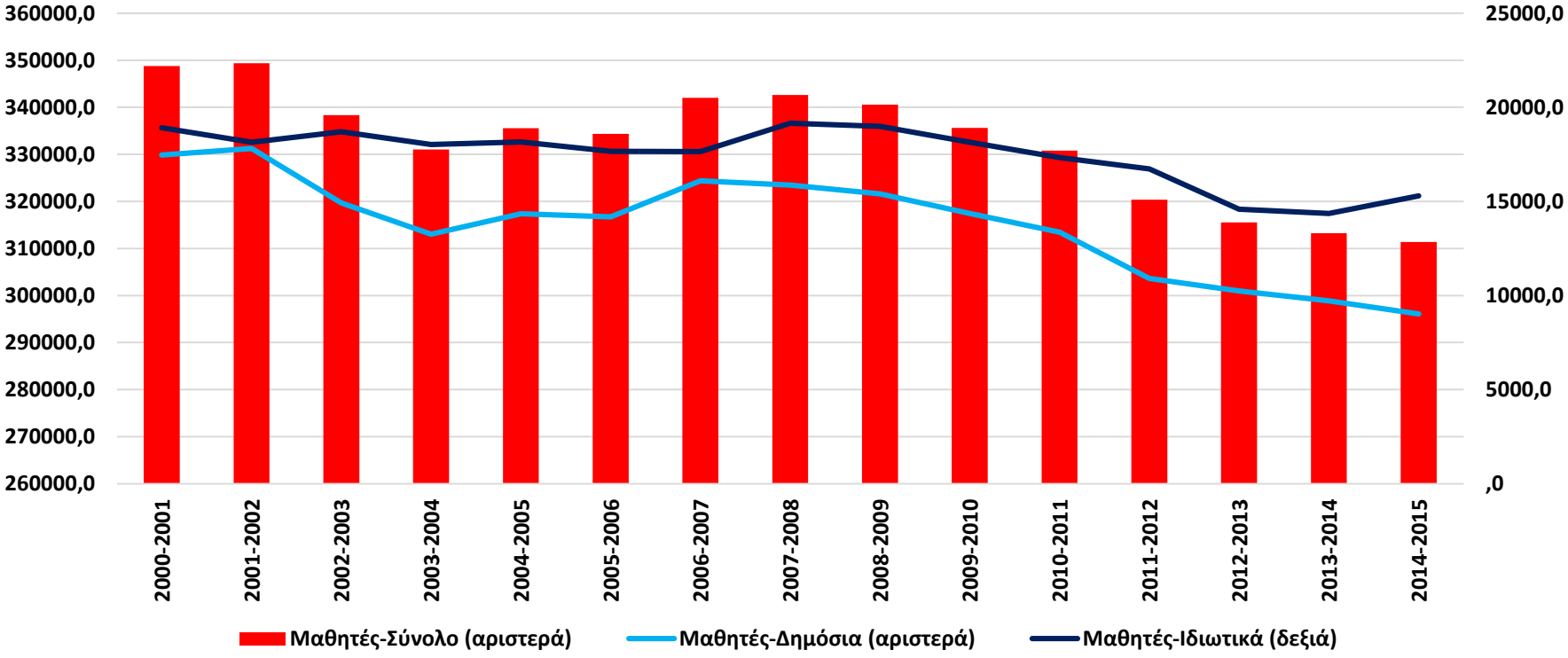

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Παρά την ελαφρά πτώση του αριθμού των μαθητών (-1,9%) και τη σημαντική μείωση των σχολικών μονάδων (-26,4%), ο αριθμός του διδακτικού προσωπικού την περίοδο 2000-2014 αυξήθηκε κατά 31,7% (+32,1% ή +14,7 χιλ. δάσκαλοι στα δημόσια και +25,1% ή +0,8 χιλ. δάσκαλοι στα ιδιωτικά δημοτικά σχολεία).

**Βασικά μεγέθη λειτουργίας
δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης**

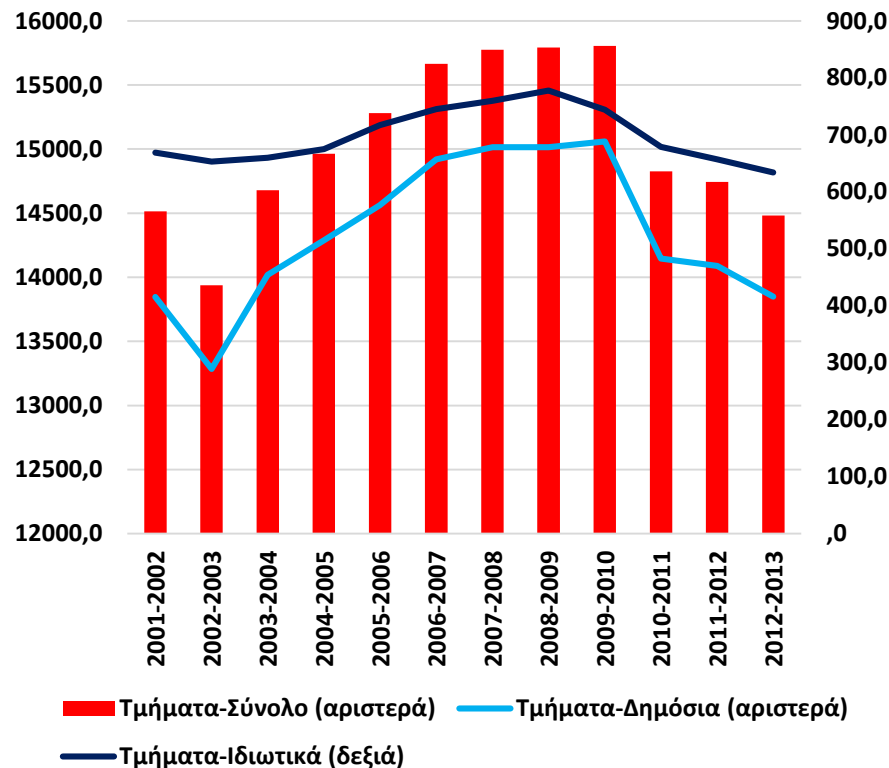
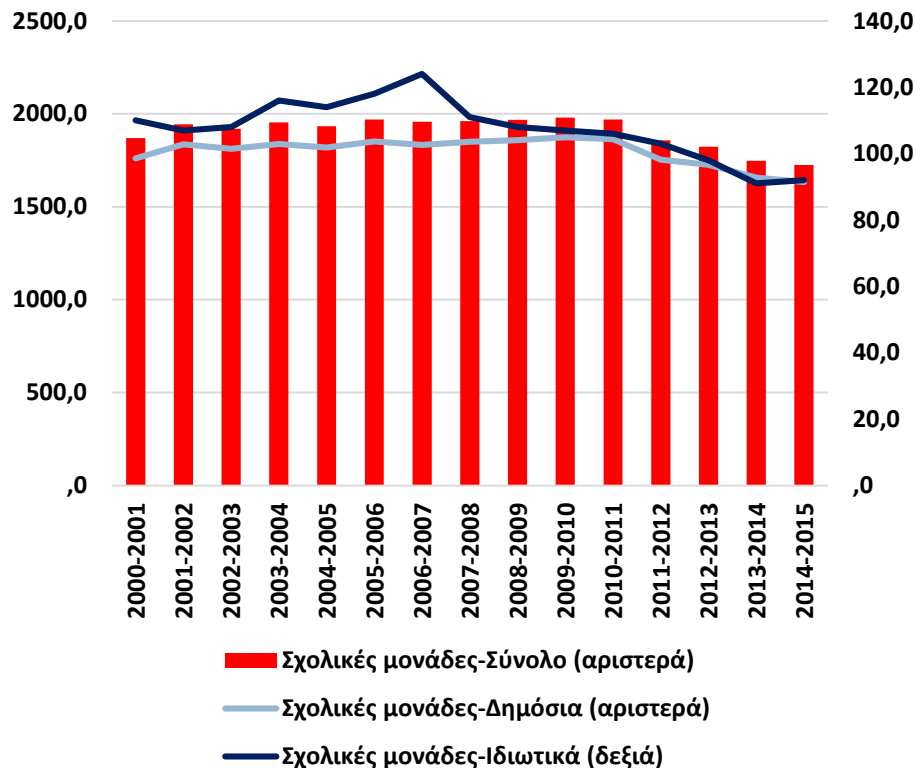
Εξέλιξη μαθητικού πληθυσμού γυμνασίων 2000-2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Ο μαθητικός πληθυσμός στα γυμνάσια μειώθηκε την περίοδο 2000-2014 κατά 37,4 χιλ. άτομα ή κατά 10,7%.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό της εν λόγω μείωσης προέρχεται από τα δημόσια σχολεία (33,7 χιλ. λιγότεροι μαθητές).

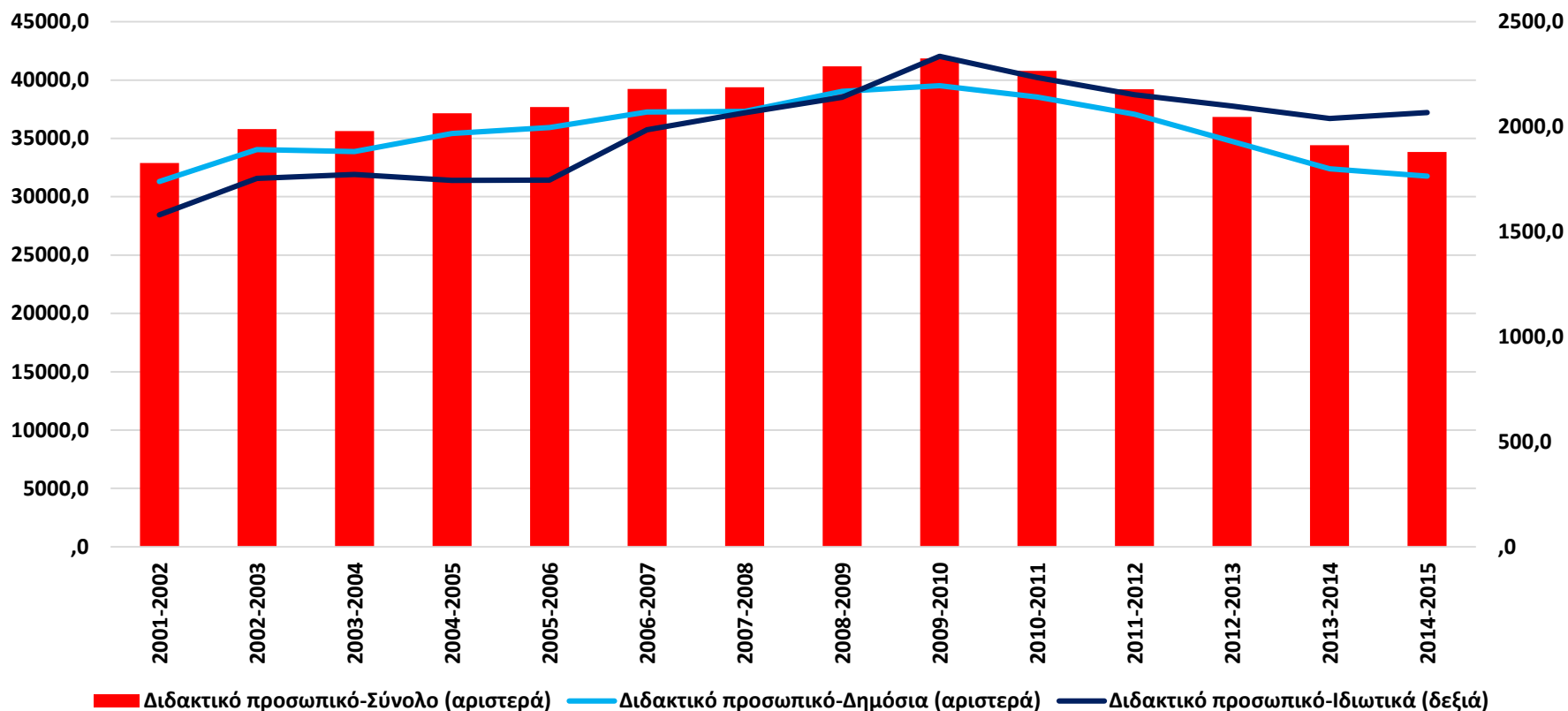
Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων και τμημάτων γυμνασίων 2001-2012

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Το σύνολο των σχολικών μονάδων περιορίστηκε κατά 6,2% (ή κατά 120 μονάδες) την περίοδο 2001-2012.
- Τόσο στα δημόσια όσο και στα ιδιωτικά γυμνάσια, μετά το 2007 ο αριθμός των τμημάτων περιορίζεται σημαντικά (κατά 1.166 τμήματα και 126 τμήματα, αντίστοιχα).

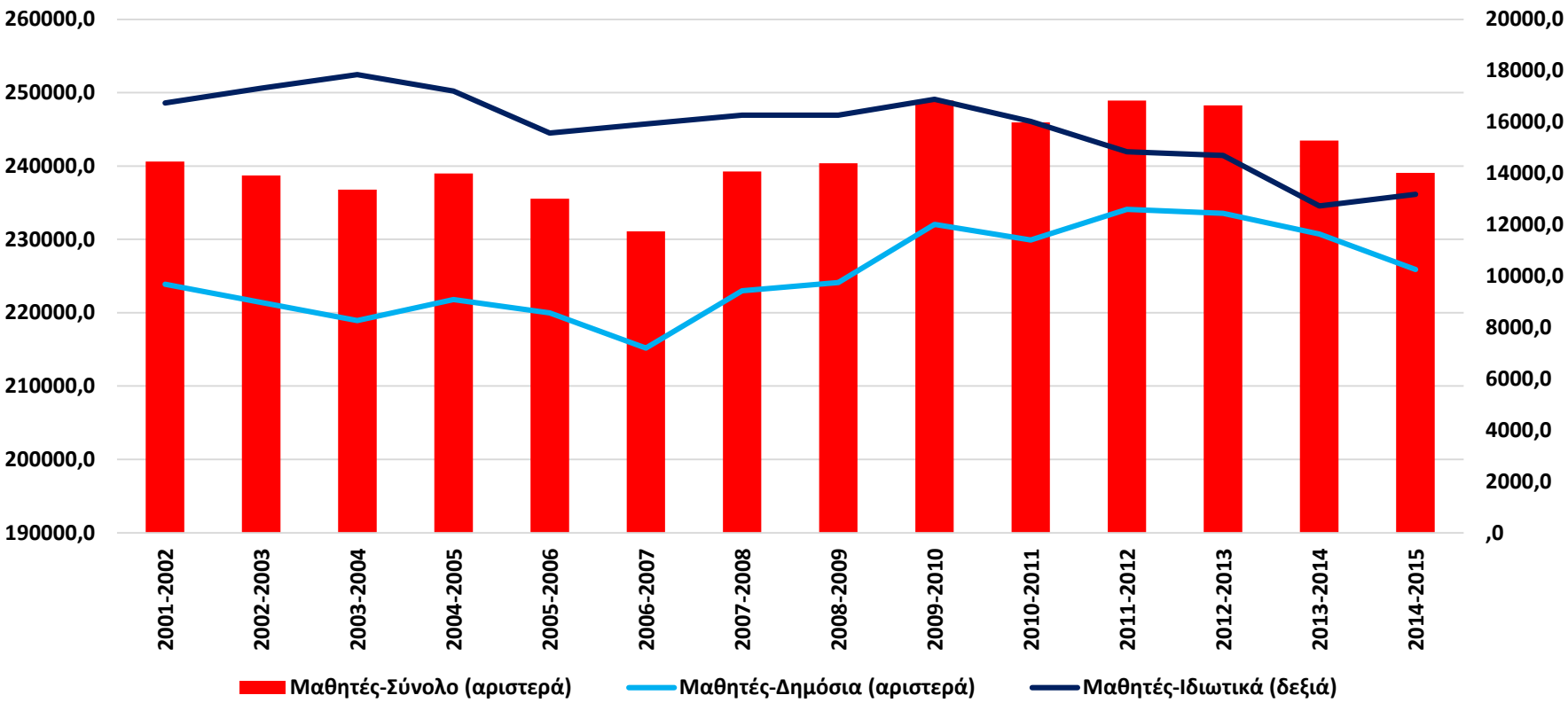
Εξέλιξη αριθμού διδακτικού προσωπικού γυμνασίων 2001-2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Ο αριθμός του διδακτικού προσωπικού την περίοδο 2001-2014 παρουσίασε μικρή αύξηση (κατά 2,9% ή κατά 1,0 χιλ. άτομα περίπου).
- Όμως, την περίοδο 2009-2014, οι διδάσκοντες στα δημόσια γυμνάσια μειώθηκαν κατά 19,6% (-7,8 χιλ.), και στα ιδιωτικά κατά 11,5% (-0,3 χιλ.).

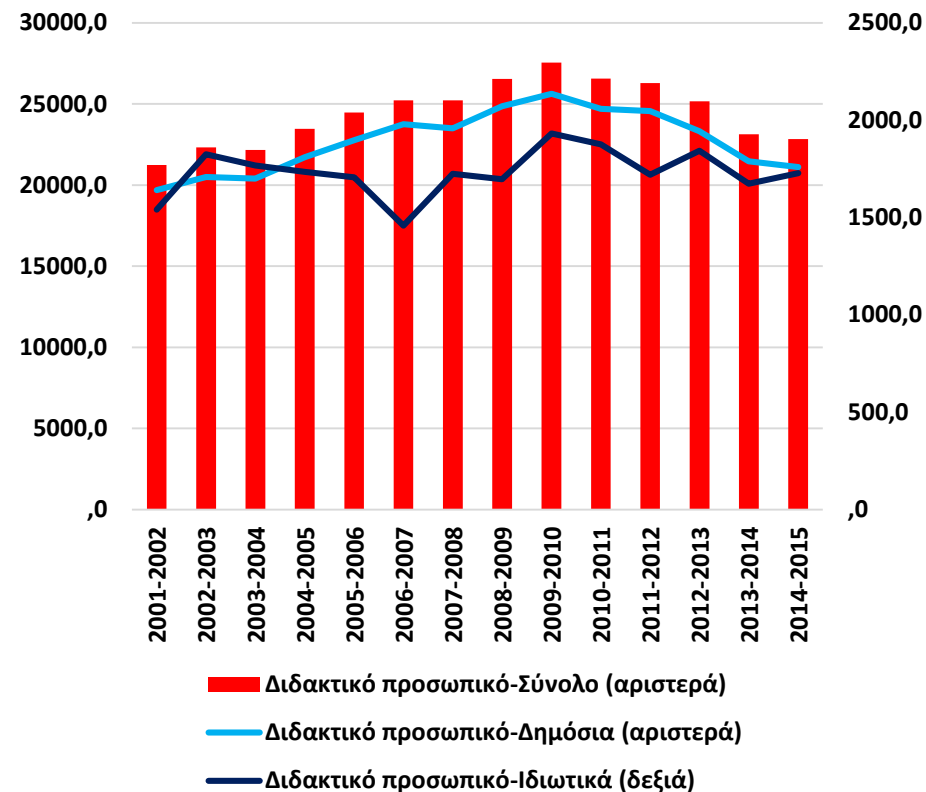
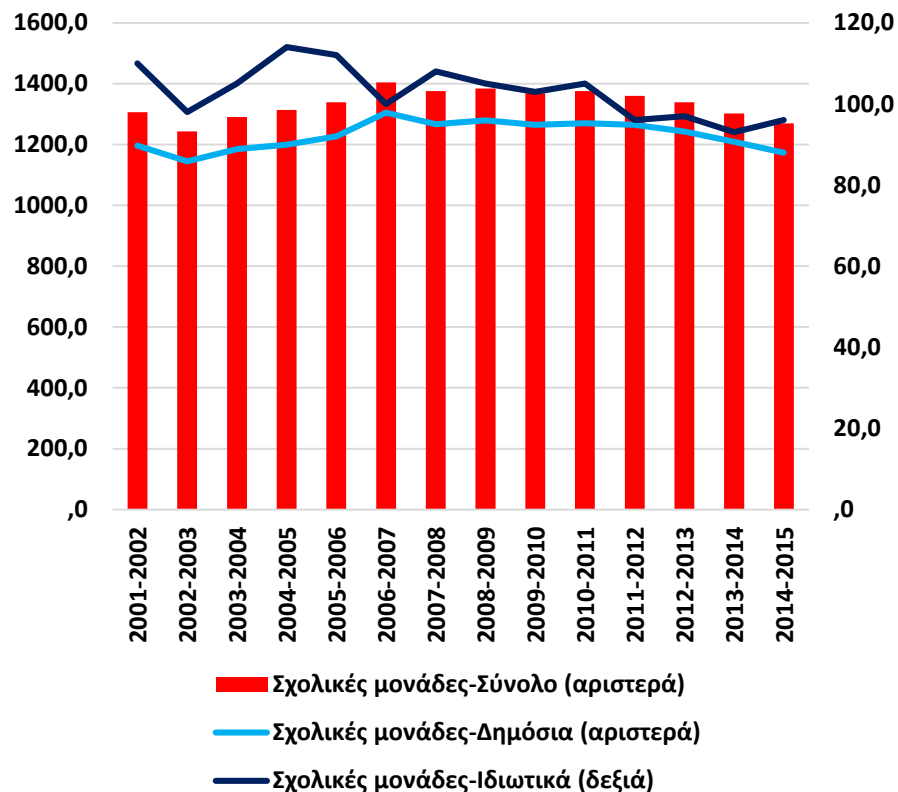
Εξέλιξη μαθητικού πληθυσμού γενικών λυκείων 2001-2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Συνολικά, ο μαθητικός πληθυσμός παρουσιάζει οριακή μείωση 0,6% την περίοδο 2001-2014.
- Την περίοδο, 2009-2014 η πτώση στον αριθμό τους είναι μεγαλύτερη. Στα δημόσια σχολεία περιορίστηκαν κατά 2,7% (ή 6,2 χιλ.) και στα ιδιωτικά κατά 21,9% (ή 3,7 χιλ.).

Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων και διδακτικού προσωπικού γενικών λυκείων 2001-2014

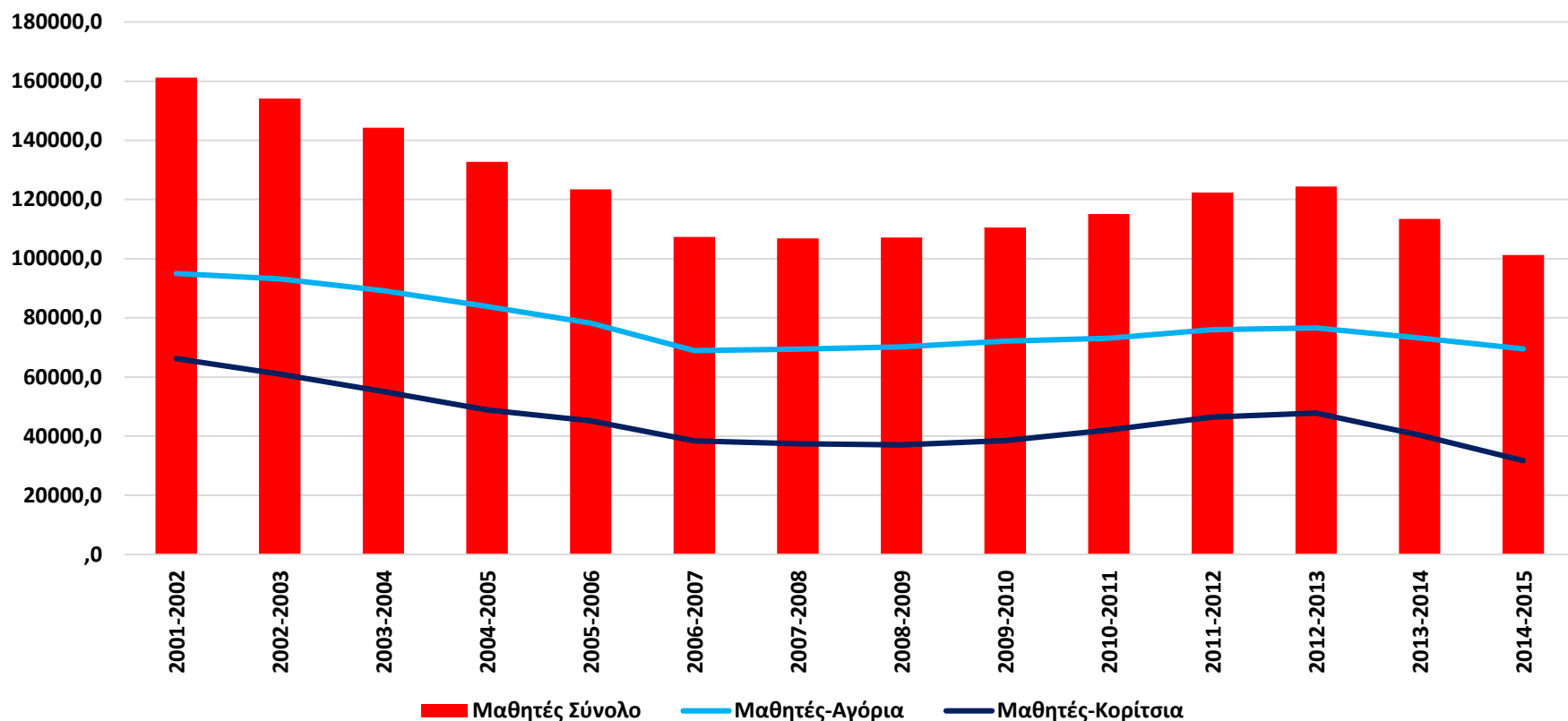

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Την περίοδο 2008-2014 οι σχολικές μονάδες περιορίστηκαν κατά 8,3% (μείωση 8,3% ή κατά 106 μονάδες στα δημόσια σχολεία και μείωση 8,6% ή κατά 9 μονάδες στα ιδιωτικά).
- Την ίδια περίοδο η μείωση του διδακτικού προσωπικού στα δημόσια σχολεία έφτασε το 15,1% (-3,8 χιλ. διδάσκοντες), ενώ στα ιδιωτικά παρουσιάστηκε οριακή αύξηση του (+1,8%).

Επαγγελματική δευτεροβάθμια εκπαίδευση

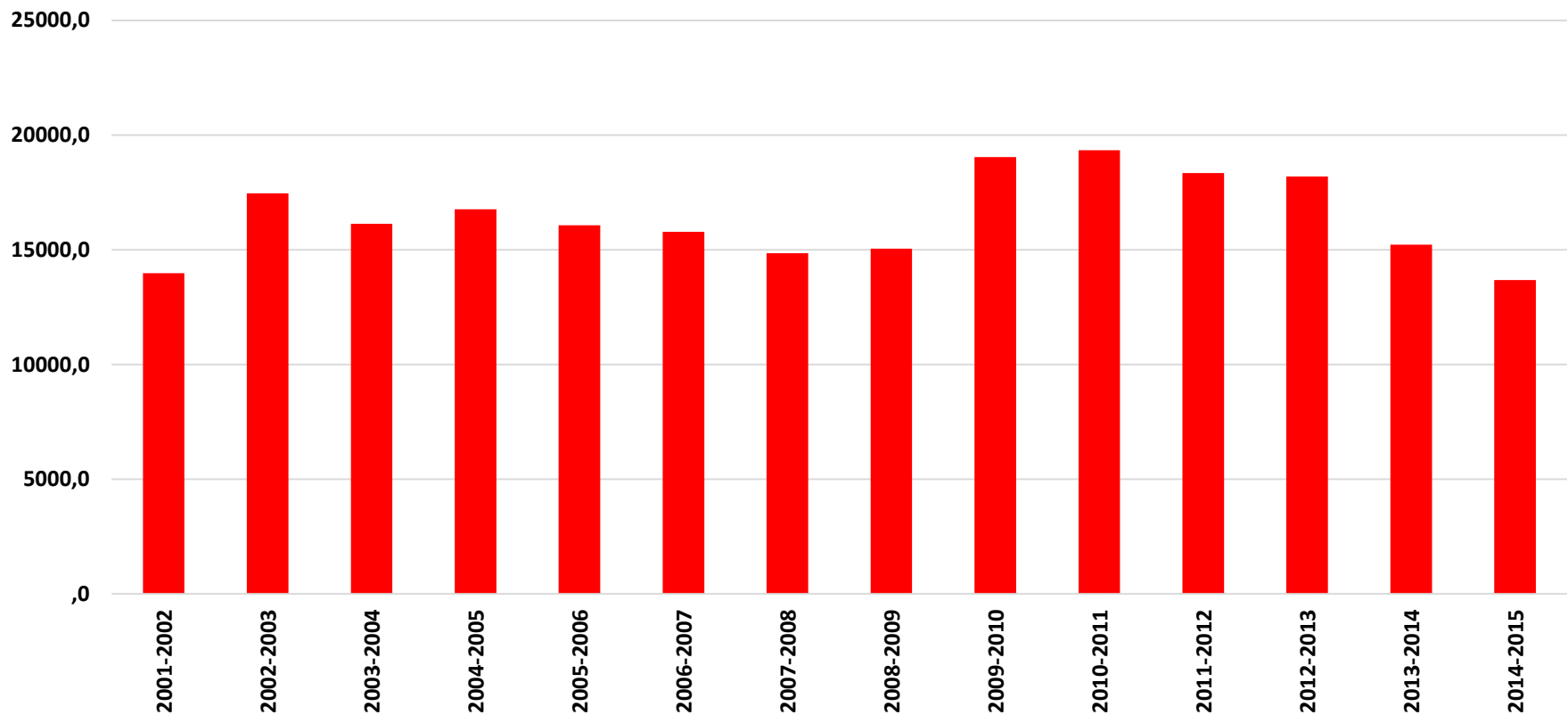
Εξέλιξη αριθμού μαθητών σε επαγγελματικά σχολεία 2001-2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Την περίοδο 2001-2014 ο αριθμός των μαθητών που φοιτούσαν σε επαγγελματικά σχολεία περιορίστηκε κατά 60 χιλ. ή 37,2%.
- Την ίδια περίοδο, το 63,4%, κατά μέσο όρο, των μαθητών ήταν αγόρια.

Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων επαγγελματικών σχολείων 2001-2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Ο αριθμός των διδασκόντων την εν λόγω περίοδο περιορίστηκε κατά 2,1%, όμως την περίοδο 2009-2014 η πτώση φτάνει το 28,2% (5,4 χιλ. λιγότεροι διδάσκοντες).

**Αγορά εργασίας στα άτομα με
δευτεροβάθμια εκπαίδευση**

Επίπεδο εκπαίδευσης

Πρωτοβάθμια και
Δευτεροβάθμια
εκπαίδευση

Μεταδευτερο-
βάθμια
εκπαίδευση

Ανώτατη
εκπαίδευση

Απολυτήριο
Δημοτικού

Απολυτήριο
Μέσης
εκπαίδευσης
(Γυμνάσιο ή
Λύκειο)

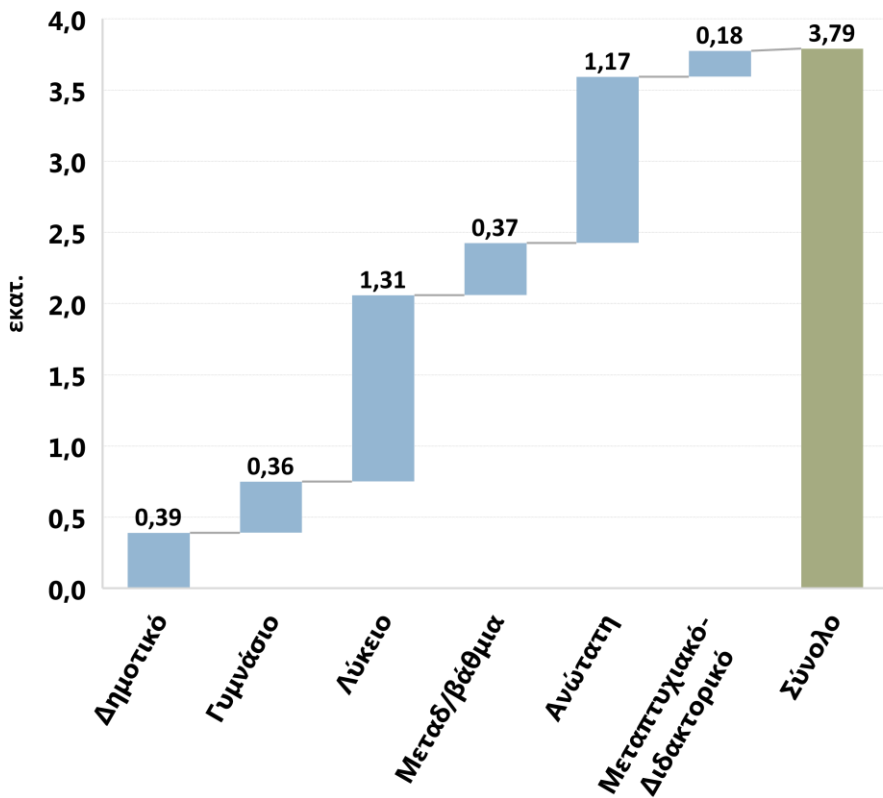
Δημόσια ΙΕΚ
Ιδιωτικά ΙΕΚ
Κολέγια

Πανεπιστήμια
ΤΕΙ
Κάτοχοι
μεταπτυχιακού
ή
διδακτορικού

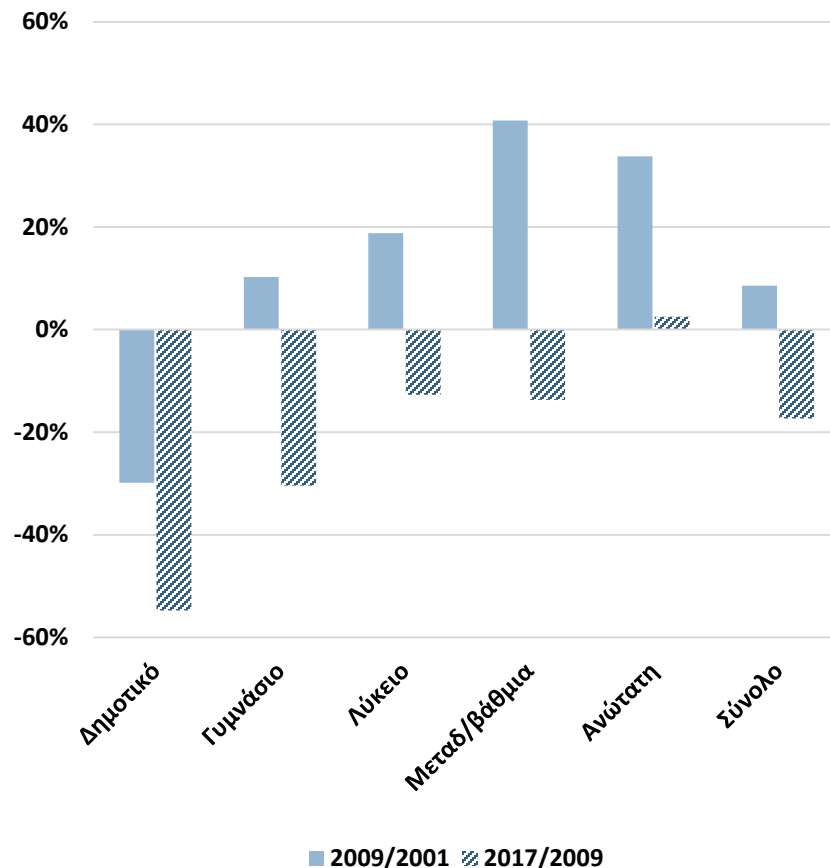
- Τα στοιχεία που παρουσιάζονται αφορούν στο β' τρίμηνο των ετών στα οποία γίνεται αναφορά
- Αφορούν στην απασχόληση και στην ανεργία με βάση το μορφωτικό επίπεδο

7 στους 10 απασχολούμενους της χώρας είναι απόφοιτοι Λυκείου ή σχολών της Ανώτατης εκπαίδευσης

Απασχολούμενοι βάσει του μορφωτικού τους επιπέδου, 2017

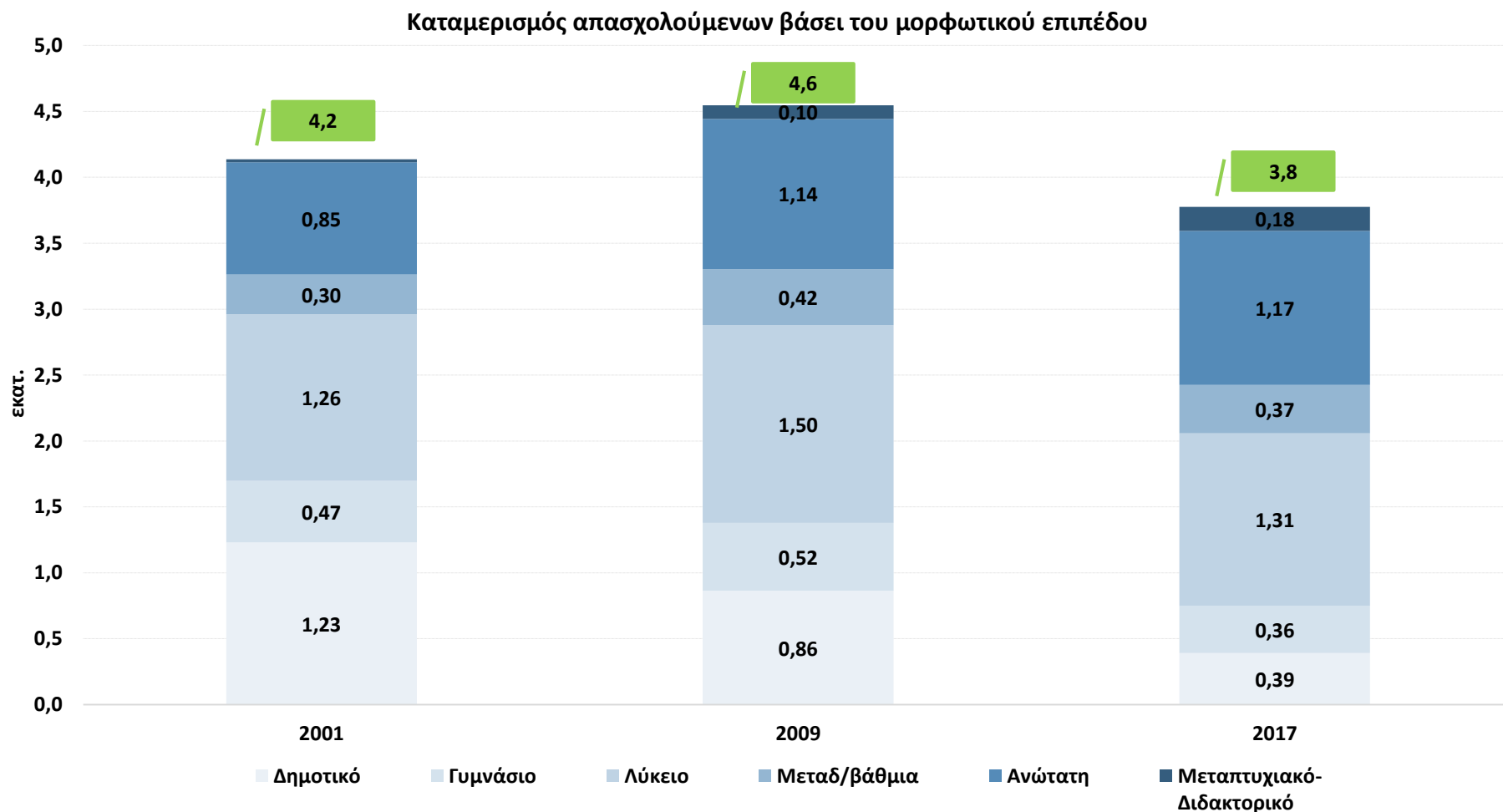
Ποσοστιαία μεταβολή

Σημείωση: Δεν περιλαμβάνονται οι απασχολούμενοι που δεν πήγαν καθόλου σχολείο
 Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Σημαντικές μεταβολές στην απασχόληση βάσει του μορφωτικού επιπέδου από τις αρχές του 2000

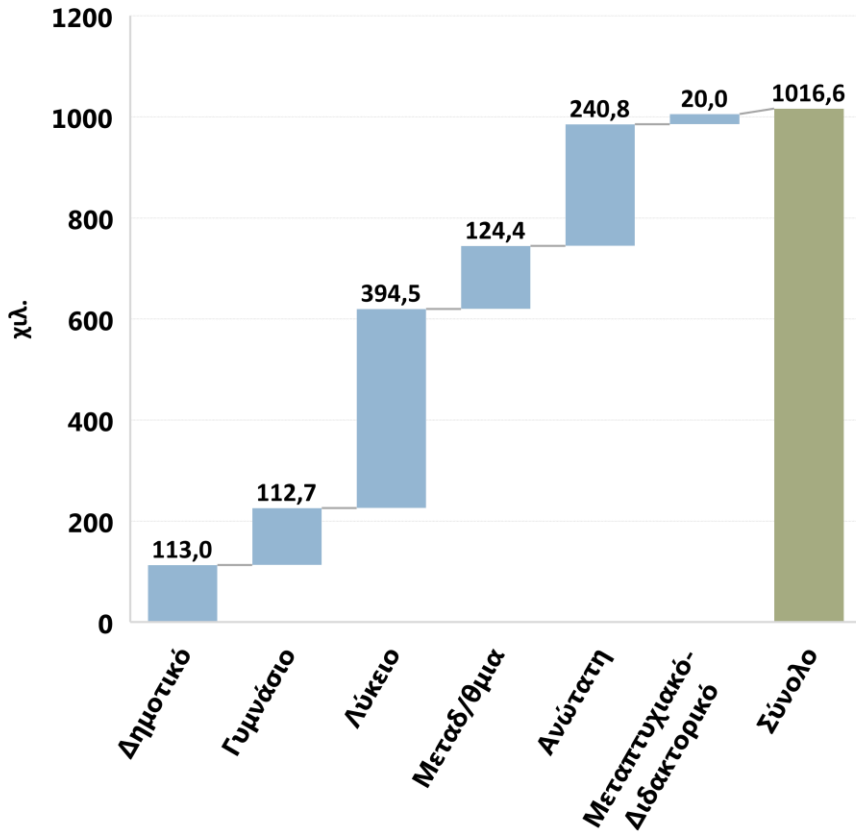
Ως αποτέλεσμα η σύνθεση της απασχόλησης βάσει της μόρφωσης το 2017 έχει διαφοροποιηθεί σε σχέση με τις αρχές του 2000

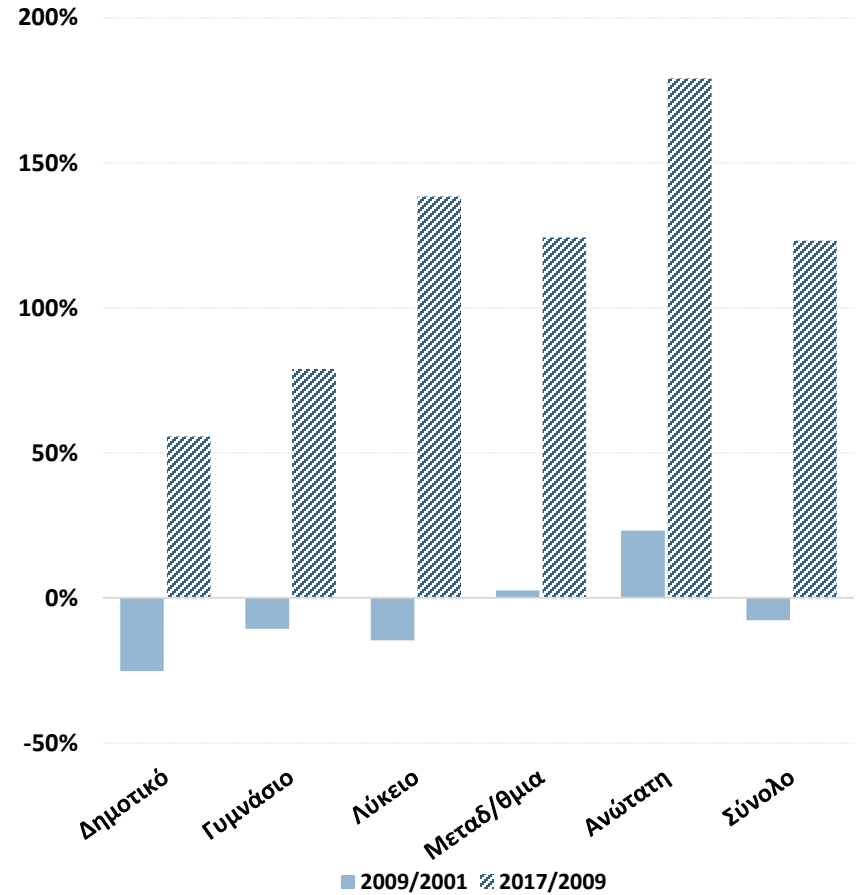
Οι απασχολούμενοι με Δημοτική εκπαίδευση το 2017 κυμάνθηκαν σε επίπεδο τρεις φορές χαμηλότερο σε σχέση με το 2001

Το ήμισυ των ανέργων το 2017 είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Αριθμός ανέργων με βάση το μορφωτικό επίπεδο, 2017

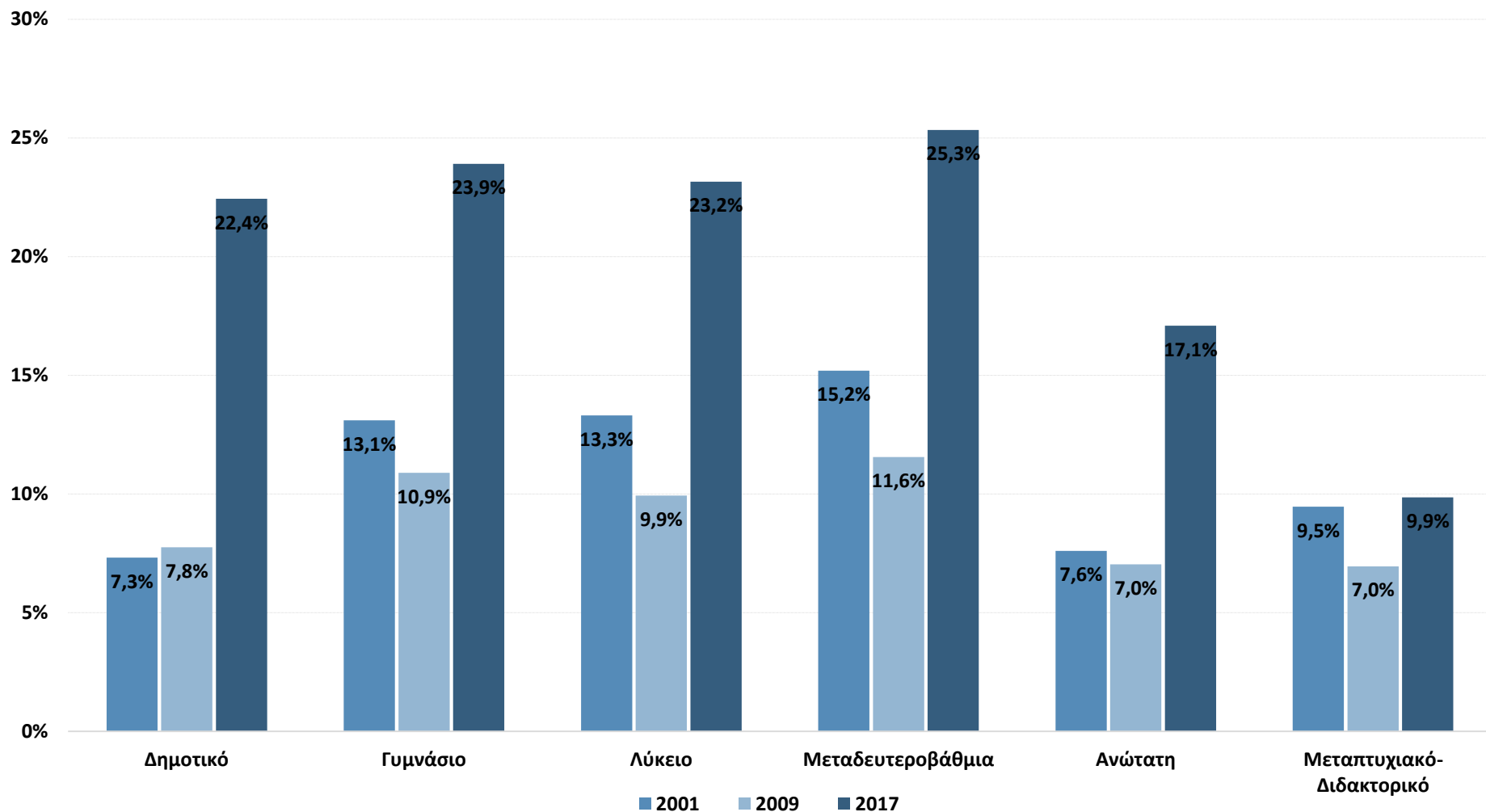
Ποσοστιαία μεταβολή

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

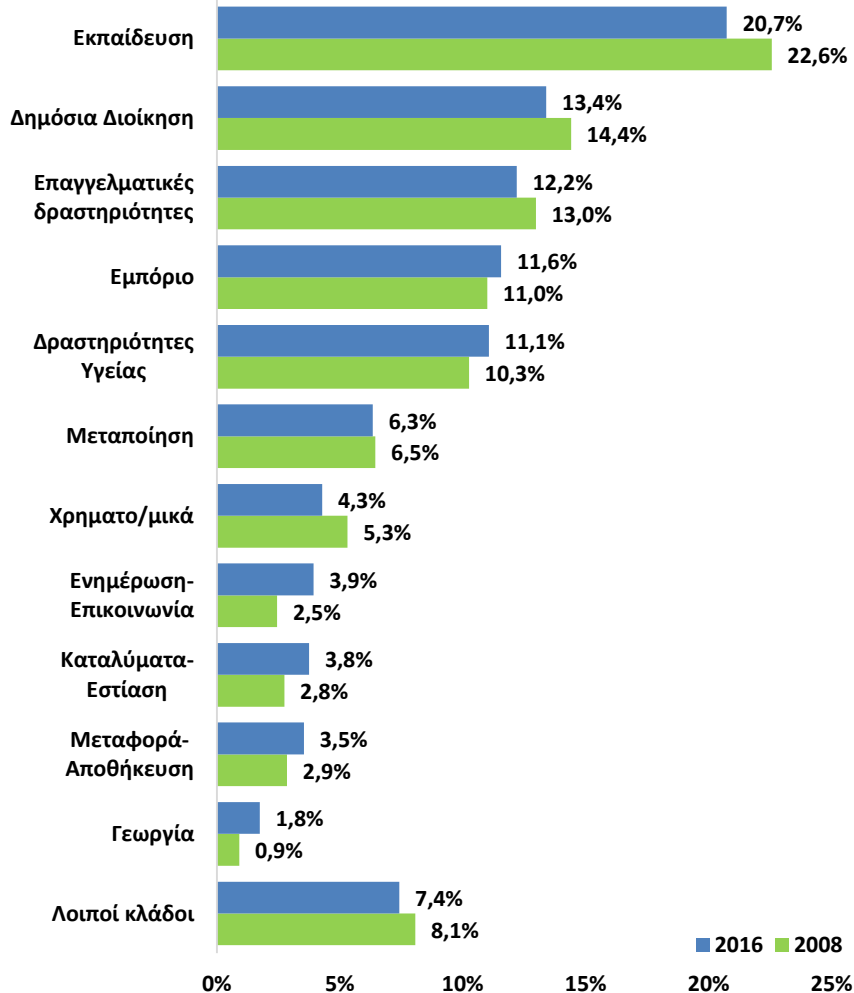
Ανά βαθμίδα εκπαίδευσης το ποσοστό ανεργίας στα άτομα με 2βάθμια εκπαίδευση είναι διαχρονικά το υψηλότερο

Ποσοστό ανεργίας με βάση το μορφωτικό επίπεδο

Οι περισσότεροι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εργάζονται σε κλάδους των υπηρεσιών

Καταμερισμός απασχολούμενων με τριτοβάθμια εκπαίδευση σε κλάδους οικονομικής δραστηριότητας

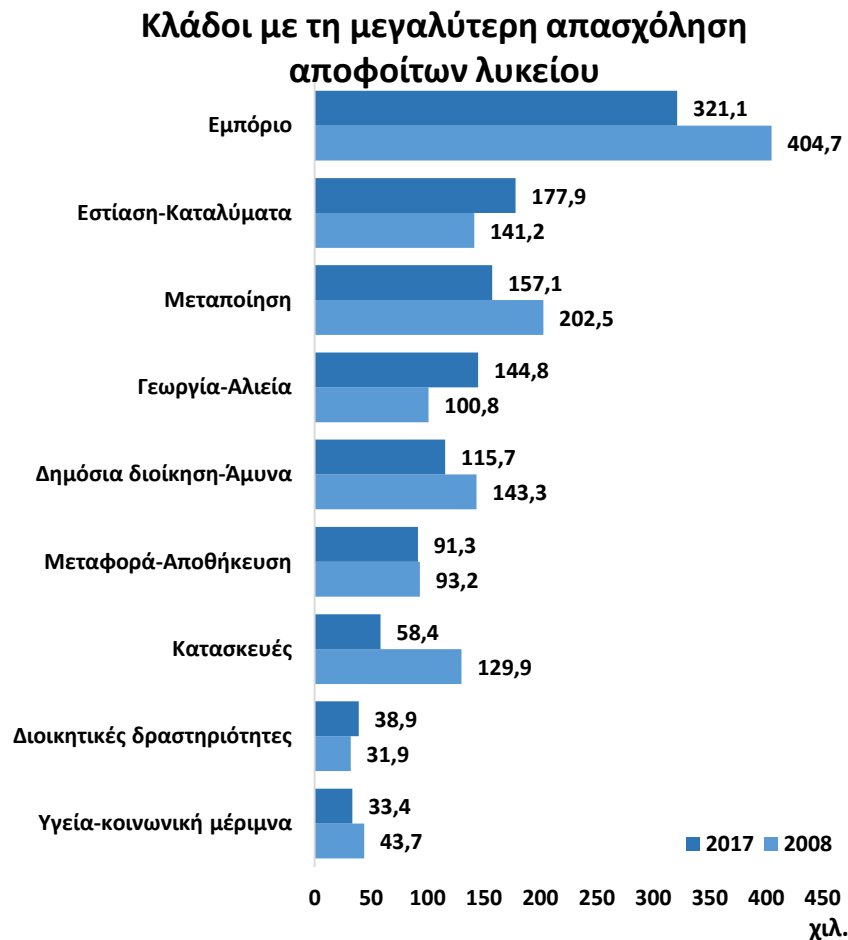

- Ο κλάδος της «Εκπαίδευσης» απορροφά το μεγαλύτερο αριθμό (266,7 χιλ. το 2016 που αντιστοιχεί στο 21% έναντι 23% το 2008) και ιδιαίτερα μεταξύ των αποφοίτων των πανεπιστημίων όπου απασχολείται το ¼ του συνόλου
- Ακολουθούν οι απασχολούμενοι στη Δημόσια διοίκηση – Άμυνα, κλάδος που σχετίζεται με υπηρεσίες του δημόσιου τομέα
 - 172,3 χιλ. το 2016 που αντιστοιχεί στο 13% του συνόλου των απασχολούμενων με τριτοβάθμια εκπαίδευση
- Τα ποσοστά αυτά διαφέρουν σημαντικά από το μέσο όρο της ΕΕ-28
 - 16% το αντίστοιχο μερίδιο στην Εκπαίδευση και 9% στη Δημόσια Διοίκηση-Άμυνα

Σημείωση: Μερίδιο στο σύνολο των απασχολούμενων με τριτοβάθμια εκπαίδευση

(*) Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για το 2017

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

- Η Δημόσια-Διοίκηση αποτελούσε το 2008 τον 3^ο μεγαλύτερο εργοδότη στα άτομα με απολυτήριο λυκείου
- Σε σχέση με το 2008 οι απασχολούμενοι με λυκειακή εκπαίδευση στη Δημόσια Διοίκηση-Άμυνα εμφανίζουν μείωση κατά 19,3% (-2,4% κατά μέσο όρο κάθε χρόνο μεταξύ 2008-2017)